

การทดลองการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
แก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ปริญญาบัตร

ของ

อุบลวรรณ ภักดิ์นันท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

การทำปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยของภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตกลาง) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทย โดยทำการทดลองศึกษาทุกภาคทั่วประเทศ การวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวนา พรพจน์กุล ประธานโครงการไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งกรุณาอนุญาตให้ดำเนินงานวิจัยตามโครงการนี้ได้ อีกทั้งช่วยแก้ไขและชี้แนวทางในการวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลงด้วยดี พร้อมทั้งขอรบกวนขอพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงเดือน ศาสตร์ภัทรและอาจารย์ประยงค์ คำนิม ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการ กรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์และได้ให้ความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องทั้งหลายเป็นอย่างดียิ่ง รวมทั้งขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้อนุเคราะห์ให้ทุนอุดหนุนส่วนหนึ่งแก่งานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณท่านอาจารย์บัญชา กัลยารักษ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี รวมทั้งอาจารย์ลัดดา ปานุไทย อาจารย์พัฒนา ปิยะวิทย์ อาจารย์ภณิกา ทิโรกวิชัย อาจารย์วันนิลา โกศัย อาจารย์บุญเลี้ยง พุทธิจันทร์ อาจารย์สนอง โกศัย ท่านอาจารย์ฉวน อาจารย์เฉลิม สมิเปรม อาจารย์สุนทร นรกรร อาจารย์ทัศนีย์ ทองช่วง อาจารย์บุบผา สังข์สวัสดิ์ อาจารย์ปรีดา นรการณกุล อาจารย์สิทธิชัยและอาจารย์ศิริวรรณ นารากุล อาจารย์แสงจันทร์ สกฤษณกฤษ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือเป็นวิทยากรให้ความรู้และเป็นเจ้าหน้าที่ประจำค่ายให้เป็นอย่างดีในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์เชียร ศิลนะชัย อาจารย์ใหญ่โรงเรียนปฎิโทษุพิทยาคม ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการทดลองอย่างเต็มที่ และขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะอาจารย์ประจบ

ปิ่นแก้ว อาจารย์ศิริพร โกสุม อาจารย์โสภา บำเพ็ญทรัพย์ อาจารย์ปทุม และ
อาจารย์ชาญ คำวิ ที่ได้สละเวลาช่วยเหลือผู้วิจัยในการทดลองครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ เอกจิตวิทยาพัฒนาการร่วมรุ่น และคุณภัทรพร นราจรรย์
คุณวิลาวัลย์ ศุกรเคมีย์ คุณเสาวลักษณ์ ชัยวงศ์โรจน์ คุณสมชาย ตรีวัชรินทร์ และ
อาจารย์ศักดิ์ชัย ชัยศรี ที่เป็นผู้ช่วยเหลือสำคัญในการจัดพิมพ์และทำรูปเล่มให้โดย
ตลอด ซึ่งต้องขอขอบคุณเป็นอย่างมากไว้ ณ ที่นี้

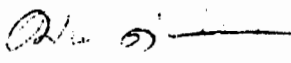
ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณทับทิม เรือนเรืองและ
คุณฉลวย แยมลักษณะเลิศ เป็นอย่างสูงที่ได้ให้กำลังใจและกำลังใจทรัพย์ เป็นทุนอุดหนุน
ในการเรียนและการทำปริญญาบัตรเสมอมา

อุบลวรรณ ภาวานันท์

5 มี.ค. 2524

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตร
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

 ประธาน
16.00 16.50 กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
16.00 16.50 กรรมการ
17.00 17.50 กรรมการ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	9
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	9
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	10
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
	วัฒนธรรม.....	14
	ทัศนคติ.....	23
	กายพักแรม.....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	37
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
	กลุ่มตัวอย่าง.....	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	43
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4	ผลการศึกษาค้นคว้า.....	47
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	56
กลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	56
วิธีดำเนินการทดลอง	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
อภิปรายผล	58
ข้อสังเกตจากการศึกษาค้นคว้า	61
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	62
ข้อเสนอแนะทั่วไป	63
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก.	72
ตารางกำหนดหน้าหน้าก เนื้อหา และข้อสอบ	
ภาคผนวก ข.	80
ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบ และแบบสอบถาม	
ภาคผนวก ค.	89
โครงการสอนความรู้ในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น	
ในจังหวัดนครราชสีมา	
ภาคผนวก ง.	109
ความรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนดำเนินการทดลองถ่ายทอกและภายหลังการทดลองถ่ายทอก	49
2 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนทัศนคติต่อมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนดำเนินการทดลองถ่ายทอกและภายหลังการทดลองถ่ายทอก	50
3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม	51
4 คำสถิติพื้นฐานและการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เป็นรายคู่	52
5 คำนัยสำคัญของ การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนทัศนคติต่อมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่น ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม	54
6 คำสถิติพื้นฐานและการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วของทัศนคติต่อมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เป็นรายคู่	55

1. ภูมิหลัง

การที่มนุษย์แตกต่างจากสัตว์นั้นก็เพราะมนุษย์มีวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์เป็นคนอย่างแท้จริง และยิ่งมีวัฒนธรรมมากเท่าใดก็ยิ่งแสดงถึงความเจริญมากเท่านั้น ชาติโคที่มีวัฒนธรรมสูงชาตินั้นก็จะเจริญขึ้นมา กังจะเห็นตัวอย่างได้จากประวัติศาสตร์ว่า ชาติที่แม้จะเก่งกาจในเชิงการรบ แต่ถ้าไม่มีวัฒนธรรมก็ไม่สามารถดำรงชาติอยู่ได้นานจะถูกกลืนชาติไปในที่สุด กังที่พุนพิสมัย กิศกุล (พุนพิสมัย กิศกุล 2518 : 3) ได้กล่าวว่า "การ เลิกวัฒนธรรมของตนเองจะเป็นภัยอุบายอย่างใดก็ตาม จะเป็นการ เลิกล้มละลายชาติ อย่างแน่นอน เพราะวัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงคุณลักษณะของชาติ หากวัฒนธรรมของชาติ ใดถูกแทรกซึมเปลี่ยนแปลงให้เหมือนกับวัฒนธรรมของชาติอื่น ก็อาจกล่าวได้ว่าชาตินั้นถูกกลืน โดยวัฒนธรรม ในที่สุดก็จะมีอะไร เหลือแสดงถึงความเป็นชาตินั้นเลย" และกังที่พระบรม ราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ทรงให้ไว้ว่า (ศิลปากร 2513 : 51) "งานด้านการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมนั้น เป็นงานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญา และทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นทุนและองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญก้าวหน้าอื่นทั้งหมด และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยไว้ได้สืบไป" และชาติไทยเป็น ชาติที่เก่าแก่ชาติหนึ่งในเอเชีย ซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมอันแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติหลาย ประการที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน (สมบุญ แก่นตะเคียน 2519 : 1) ซึ่งนิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ 2520 : 4) ได้สรุปความสำคัญของวัฒนธรรมต่อชาติไว้ว่า

1. เป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นอยู่ ความเจริญ และเชิดชูเกียรติของบุคคลและ ชาติ ชาติใดไม่มีวัฒนธรรมของตนเองอาจได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยาม

2. เป็นเครื่องแสดงถึงคุณลักษณะของประเทศชาติและเป็นสิ่งเชื่อมโยงอายุของ ชาติเอาไว้

3. เป็นเครื่องมือสำคัญในการกล่อมเกล้าให้ประพฤติปฏิบัติ เป็นไปตามท่านองคสอง
 ธรรม รักษาคุณะ ส่งเสริมความดีงามในค่านการกระทำและการดำรงอยู่ของชีวิต

ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์และศักดิ์ศรีของชาติ ก่อให้เกิดความ
 สามัคคีระหว่างชนในชาติ และมีส่วนช่วยในการพัฒนาจิตใจ เศรษฐกิจและสังคมอันจะเป็นผล
 ให้เกิดการพัฒนาและความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศชาติ
 จึงเป็นเรื่องที่ทุกคนในชาติควรได้ร่วมมือกันบำรุงรักษาส่งเสริมและเผยแพร่ให้ดำเนินไปอย่าง
 ใฝ่ผลและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2523 : 1) ใน
 ปัจจุบันนี้เป็นที่รู้กันว่าประเทศชาติจะมีปกคิสุขและถาวรอยู่ได้ก็ด้วยวัฒนธรรม หากใช้ในการทำ
 สงครามทุกรานไม่ เหตุนี้วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่เข้าไปอยู่ในข่ายแห่งการเมืองว่าเป็นปัจจัยที่พึง
 ประารถนาในสังคม ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องบำรุงและส่งเสริมร่วมกับคนในชาติให้เป็นผล
 ออกงามไพญลย์ต่อไป

ในปัจจุบันนี้ความเจริญทางคมนาคม ทำให้ส่วนต่าง ๆ ของโลกติดต่อกันได้สะดวก
 และรวดเร็ว ถ้าชาติใดไม่รู้จักปรับปรุงและแก้ไขเอาใจใส่วัฒนธรรมเดิมของชาติคนให้ทันห่วงที่
 เพื่อประสานเข้ากันได้เหมาะสมกับสมัยและสภาพของเหตุการณ์แล้ว ก็จะถูกวัฒนธรรมอื่นที่มีแรง
 อำนาจมากกว่าเข้ามาแทนที่ ไม่มีลักษณะของชาติคนอีกต่อไป (อนุমানราชชน 2516 : 107)
 สภาพสังคมไทยทุกวันนี้ กระแสวัฒนธรรมต่างชาติได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างมากมาย และคนไทยก็
 ยอมรับหรือเห็นคิเห็นงามกับวัฒนธรรมเหล่านั้น ซึ่งในเวลาเดียวกันวัฒนธรรมไทยได้เสื่อมคลาย
 ความสำคัญลงไปมาก ที่มีอยู่ก็เพื่อแสดงให้ชาติอื่นรู้ว่า ประเทศไทยก็มีวัฒนธรรมประจำชาติของ
 คนเหมือนกัน แต่ความคิดเห็นหรือทัศนคติของคนไทยที่จะเห็นถึงคุณค่าในวัฒนธรรมไทยนั้นเสื่อม
 คลายลงไปมาก (ฝ่ายวิชาการงานวัฒนธรรม 4 ภาค 2523 : 6) สิ่งหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึง
 สภาพวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันก็คือ สภาพของเด็กไทยในขณะนี้ ซึ่งรองรัตน์ อิศรภักคิ
 (รองรัตน์ อิศรภักคิ 2512 : 49 - 50) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมักนิยมคนทาง
 ตะวันตกมาก ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย กิริยาท่าทาง การพูดจา ตลอดจนขนบธรรมเนียมต่าง ๆ
 ชัยนาถ นาคบุปผา (ชัยนาถ นาคบุปผา 2515 : 119) ได้กล่าวถึงผลงานวิจัยเกี่ยวกับเด็ก
 วัยรุ่นไทย ซึ่งจัดทำโดยกรมวิชาการไว้ว่า เด็กวัยรุ่นไทยในปัจจุบันค้อยในทางศีลธรรมและทาง

วัฒนธรรมมากกว่ารุ่นก่อนและสิ่งนี้เองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันบางคนบางกลุ่มประพฤติผิดทำนองคลองธรรม ประเพณีและศีลธรรมอันดีของไทยเป็นผลให้เด็กวัยรุ่นกลายเป็นปัญหาทางสังคมมาก และนอกจากนี้เด็กวัยรุ่นทั้งหลายก็กำลังจะก้าวเข้าไปทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่ทั้งหลายในอนาคตอันใกล้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้งหลายจึงควรที่จะช่วยเหลือนักในการที่จะหาวิธีการที่จะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และเกิดความรู้สึกในการที่จะต้องรักษาเอาไว้ ซึ่งจากสภาพของธรรมชาติและพัฒนาการทั่วไปของเด็กวัยรุ่นแล้วก็เอื้อต่อการที่จะถ่ายทอดให้ ดังนั้นผู้ค้นคว้ารวบรวมความต้องการของเด็กวัยรุ่นไว้ 10 ประการ (สุชาและสุรางค์ จันทน์เอม 2515 : 108) ประการหนึ่งก็คือ การที่เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะชายซึ่งในรสนแห่งวรรณคดี กนตรี ศิลปะและธรรมชาติ กล่าวคือ ต้องการรู้ถึงคุณค่าแห่งความงาม ความไพเราะของสิ่งเหล่านั้น และเด็กยังมีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการและอื่น ๆ ซึ่งถ้าจัดความรู้ทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็กในวัยนี้แล้ว มรดกของชาติก็คงจะไม่สูญสลายไป

ในทฤษฎีเปียเจต์นั้นได้แบ่งระดับการพัฒนาการทางสังคมของชีวิตในวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ (ชัยนาค นาคบุปผา 2515 : 74) คือ

ระยะแรก ถือตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) เด็กจะถือเอาตนเองเป็นจุดเด่น ไม่ยอมเข้าใจว่าที่ตนกล่าวนั้นจะตรงตามที่ผู้อื่นเข้าใจหรือไม่ พูดแต่เรื่องตนเอง

ระยะที่สอง พยายามที่จะเข้าไปสู่ความสัมพันธ์ในสังคมที่แท้จริง เด็กก็จะค่อยลดเลิกการถือตนเองเป็นศูนย์กลางและเริ่มที่จะเข้าใจว่า สังคมที่แท้จริงจะต้องมีการติดต่อซึ่งกันและกัน จะต้องพึ่งพาอาศัยกัน เป็นต้น

ระยะที่สาม การยอมรับนับถือระหว่างกัน ระยะนี้เป็นพัฒนาการขั้นสุดท้ายก่อนสังคม คือ ยอมรับนับถือความคิดคนอื่นว่า สำคัญเท่ากับความคิดตน มีภาวะเป็นสมาชิกของสังคมเหมือนกัน แทนที่จะยึดแต่ของตนเพียงฝ่ายเดียว

จากทฤษฎีนี้ เด็กวัยรุ่นที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา คือ เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงอายุราว 14 ถึง 17 ปี ซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพราะพบว่าระยะนี้ควรอยู่ในช่วงระยะที่สามตามทฤษฎีเปียเจต์ ซึ่งนอกจากนี้เปียเจต์ยังให้แง่คิดที่ว่า (ควงเคื่อน ศาสตรภักดิ์ 2523 : 64)

การอนุรักษ์สิ่งต่าง ๆ แบบรูปธรรมนั้น จะทำได้ครบทุกด้านในประมาณอายุราว 11 หรือ 12 ปี ดังนั้นเด็กที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ ก็จะมีพัฒนาทางสติปัญญาในการอนุรักษ์สิ่งต่าง ๆ แล้ว นอกจากนี้เด็กยังคลายจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เริ่มมองความหมาย ความเป็นจริงในโลก ซึ่งจะรับเข้าไปเป็นสิ่งถาวรในอนาคตผู้วิจัยจึงเลือกเด็กในระยะนี้มา เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ในการที่จะให้ความรู้ทางวัฒนธรรมแก่เด็กนั้น พระยาอนุมานราชชน (อนุมานราชชน 2516 : 19) ให้ข้อคิดที่ว่า วัฒนธรรมนั้นจะเจริญงอกงามได้ก็ด้วยการศึกษาอบรมเท่านั้น ไม่ใช่การบังคับและต้องมีการรับและให้แลกเปลี่ยนกัน ซึ่งแสดงว่าการศึกษาก็เป็นวิธีการวิธีหนึ่งที่จะให้ความรู้ทางวัฒนธรรมแก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้เกิดความรู้สึกหรือทัศนคติต่าง ๆ ต่อวัฒนธรรมได้ นอกจากนี้หวน พินธุพันธ์ (หวน พินธุพันธ์ 2516 : 154) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าวิธีการที่จะทำให้เด็กรู้คุณค่าทางศิลปะได้นั้น ก็คือ ครูควรพาเด็กไปชมและอธิบายถึงคุณค่าของศิลปะต่าง ๆ เหล่านั้นแก่เด็ก ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กได้รู้จักรักษาในคุณค่าและหวงแหนในศิลปะเหล่านั้น ซึ่งถ้ามีโอกาสก็ควรพาเด็กไปศึกษานอกสถานที่บ่อย ๆ จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าวิธีการที่จะให้ความรู้แก่เด็กนั้น การให้เด็กสัมผัสของจริงและศึกษาภายนอกห้องเรียนอาจจะให้ผลที่ดีกว่าวิธีการสอนโดยปกติในห้องเรียน และจากหลักจิตวิทยาในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล องค์ประกอบข้อแรกก็คือ การรับรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของบุคคลในการที่จะเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้น การที่ทำให้เด็กได้รับรู้เข้าไปในสถานที่ที่เป็นรูปธรรม ได้สัมผัสของจริงย่อมได้ผลดีกว่าการรับรู้ในแบบนามธรรม ดังนั้นการสอนนอกห้องเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งจะได้รับประสบการณ์ตรงและได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ น่าจะได้ผลดีกว่าการสอนปกติแบบในห้องเรียน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งหลาย พบว่ายังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยถึงผลการสอน โดยใช้วิธีการสอนแบบอยู่ค่ายพักแรมกับวิธีการสอนแบบในห้องเรียนว่าจะส่งผลต่อความรู้และทัศนคติในเรื่องวัฒนธรรมต่อเด็กว่า วิธีใดจะให้ผลดีกว่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยค้นคว้าในเรื่องนี้ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กทั้งหลายจะได้นำไปใช้ในการให้การศึกษารื่องวัฒนธรรม

ไทยให้มีประสิทธิภาพที่ขึ้นแก่เด็ก

แต่โดยเหตุที่วัฒนธรรมใหญ่ของชาติจะประกอบด้วยวัฒนธรรมย่อยต่าง ๆ ซึ่งจะแตกต่างกันไป วัฒนธรรมย่อยอันหนึ่งที่อยู่ในวัฒนธรรมใหญ่ คือ วัฒนธรรมย่อยตามท้องถิ่น เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง เป็นต้น ในแต่ละวัฒนธรรมย่อยจะมีการปฏิบัติวัฒนธรรมอันเป็นที่นิยมและเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีภาษาพูด การละเล่น ประเพณีที่แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ๆ และนอกจากนี้วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ การต่อสู้ในทางธรรมชาติ และทางสังคมของประชาชนท้องถิ่นนั้น โดยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไปและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มากำหนด เช่น สภาพการเมือง เป็นต้น

จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2523 : 57) ที่กล่าวว่า "ศิลปวัฒนธรรมไทยมีกำเนิดในท้องถิ่น แล้วได้รับการประดับตกแต่งและขัดเกลาในส่วนกลาง โดยผู้เชี่ยวชาญอีกทอดหนึ่งในรูปของวิวัฒนาการ ดังนั้นการฟื้นฟูท่วงท่าบำรุงรักษาและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงควรทำความเข้าใจกับทั้งของระดับชาติซึ่งมีลักษณะบูรณาการ (Integrated) จากท้องถิ่นต่าง ๆ และของท้องถิ่นเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของดั้งเดิม" ด้วยเหตุนี้ ความรู้วัฒนธรรมที่ผู้วิจัยจะนำมาถ่ายทอดแก่เด็กในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงควรเป็นความรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เด็กอาศัยอยู่และได้รับอยู่แล้ว ซึ่งน่าจะสามารถรักษาคุณค่าต่อสิ่งที่คนเห็นอยู่ทุกวันไว้ได้คือการเลือกวัฒนธรรมในท้องถิ่นอื่น ๆ มาถ่ายทอดให้กับเด็ก เหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีแหล่งของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หลงเหลือสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันหลายอย่าง มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจหลายเรื่อง เช่น สภาพทางประวัติศาสตร์ที่เคยเป็นเมืองเก่าของขอม และเป็นเมืองหน้าด่านของไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือสมัยโบราณ นอกจากนี้ยังมีวีรกรรมสำคัญในประวัติศาสตร์ของเรา รวมทั้งมีประเพณีและการละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์สืบต่อกันมา ซึ่งควรจะรักษาต่อไปให้แก่อนุชนรุ่นหลัง เช่น การเล่นเพลงโคราช เป็นต้น วัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาแบ่งเป็น 5 สาขา คือ (แบ่งหัวข้อตามการประชุมนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติเมื่อวันที่ 13 - 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2521)

1. สาขาภาษาและศิลป์

1.1 ภาษา ไค้แก๋

1.1.1 คำที่เป็นสำเนียงโคราช พร้อมความหมายและตัวอย่างประกอบ

1.1.2 คำภาษาอื่นที่ใช้ในภาษาโคราช

1.1.3 ส่วนวนโคราช

1.2 วรรณกรรมพื้นบ้าน

1.2.1 นิทานพื้นบ้าน ไค้แก๋ กำนันไฟ พญาสีเขี้ยว ปาจิก-อรพิมพ์ บอนท่าไม้จิงคัน ไอ้คาบอคไอ้ชาคิด เจ๊กคะนน สามเกลอ พ่อตากับลูกเขย หัวล้านนอกครุ เค่าเหาะ ลูกสาวที่เค็ด โสมจุมกหนึ่ง จอนพอนกับงูเห่า นางหมาขาว งูเหลื่อมคายนพิษ นกหัวหงอก นกขุ่นทอง เต่ากับกระรอก บาบซ่าแม้ว แม่น้ำคาบอค ลูกเนรคุณ ช้องวิเศษ ลูกชายเศรษฐี ผู้หญิงแสนกลผู้ชายร้อยเล่ห์ การผูกเวร แพะรับบาป เศรษฐีขาดไฟ คนไม่มีบุญ หุคตะเข็ญใจ สุภมิตร-เกศินี ท้าวกำพร้าว พระยาแตรก ภูนาคราช

1.2.2 เพลงพื้นบ้าน ไค้แก๋ เพลงโคราช

1.3 คนตรี ไค้แก๋ เพี้ยะ พิณ วงมโหรี

1.4 รำ ไค้แก๋ รำโทน รำช้าเจ้าหงส์ รำเคื่อนห้า

1.5 ศิลปกรรม ไค้แก๋ แนะนำสถานที่ บุคคลสำคัญและคุณค่าในงานด้าน จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรมในอดีตและปัจจุบัน

2. สาขามนุษยศาสตร์

2.1 ประวัติจังหวัดและอำเภอ ไค้แก๋ สภาพทั่วไปของจังหวัดและอำเภอ ที่มาของชื่อจังหวัดและอำเภอ การก่อตั้งจังหวัดและอำเภอ สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง เป็นต้น

2.2 สถานที่น่าสนใจ ไค้แก๋ เขาใหญ่ เขาจันทาม เขื่อนลำพระเพลิง เขื่อนลำตะคอง อ่างเก็บน้ำชัยประกู๋ น้ำตกวะภูแก้ว ไทรงาม กุ๋นเกวียนสะแกราช พิมาย ถ้ำวัดชีราลงกรณ วัดศาลาลอย ฯลฯ

2.3 ประเพณีส่วนบุคคล ไค้แก๋ การเกิด การโกนจุก การบวช

การแต่งงาน การสร้างบ้าน การขึ้นบ้านใหม่ การเรียกขวัญ การต่ออายุ การตาย

2.4 มารยาทส่วนบุคคล ได้แก่ การเคารพ

2.5 บุคคลสำคัญของจังหวัดและอำเภอ ได้แก่ คำนการปกครอง คำนการศึกษา คำนสังคม คำนศาสนา

2.6 โบราณสถานและโบราณวัตถุ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมหาวิรวงศ์ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ปราสาทหินพิมาย เมืองเสมา เมืองโคราช อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ประชุมพล ถ้ำวัวแดง

2.7 ประเพณีส่วนรวม ได้แก่ การทำบุญกลางบ้าน การแห่นางแมว การทำขวัญข้าว การเลี้ยงศาลคาปู นาวาน การเซ่นไหว้

2.8 ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล ได้แก่ ตรุษ สารท สงกรานต์ แข่งเรือ ก่อเจดีย์ทราย ลอยกระทง ทักบาตรเทโว กวนข้าวกระยาทิพย์ การแห่ขาง ม้าล่อขาง

2.9 คุณธรรม ได้แก่ กล้าหาญ กตัญญู ซื่อสัตย์ สุจริต

3. สาขากีฬาและนันทนาการ ได้แก่ ค่อยมวย วิ่งวัว วิ่งเปรี๊ยะ กิ่งกบ โถกเตก ชักขา วิ่งกระสอบ วิ่งสามขา มอญซ่อนผ้า แมวปลาย่าง กาปักไข่ สะบ้า ตีจับเตยหรือหารุ่น ม้าหลังแดง เบี้ยสะอึก หมากเก็บ ชนไก่คน งูกินหาง สิ่งชิงหลัก งอ หึ่ง ท่อไก่ กระโถกเชือก ปลากระโถกเข้าหนอง ซี่ม้าส่งเมือง อีตัก ซ้อนหา คากกระโถก วิ่งเลขแปด จุ่มโพละ กระจอกกระจก แต้ดงู ปีกตาคีหม้อ วิ่งวิบาก

4. สาขาช่างฝีมือ ได้แก่ การตีเหล็ก การปั้นหม้อ การแกะสลักหินและไม้ การปั้นอิฐ การทำเครื่องปั้นดินเผา การจักสานไม้ไผ่ การทำเข้าขนมครก การหล่อกะทะ การทำเครื่องหวาย การทอเสื่อ การสานเสื่อ การกรองหญ้า การทอผ้าไหมและผ้ามัดหมี่ การทำไม้กวาด การเย็บหมอนหน้าอิฐ การสาน-ถักแห การทำพดุงะไลและคอกไม้เพลิง การเย็บที่นอน การทำเกวียน การทำมาลัย การสานตะกร้าพลาสติก การแทงหยวก การทำกรวยเอก การทำคันไถ-คราด การจักแจกกับ การทำกระทง การทำบายศรีพัน การทำหอขนม-ข้าวต้ม การทำคอกไม้คลุมผ้าไตร

5. สาขาเกษตรกรรมศิลป์

5.1 การดูแลเด็ก-ครอบครัว ได้แก่ การเลี้ยงดูทั่วไปตั้งแต่เกิด การเลี้ยงดูเด็กวัยเรียน ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ จนกระทั่งคลอด (การอยู่ไฟ) การดูแลครอบครัว

5.2 เสื้อผ้าการแต่งกาย ได้แก่ ยุคต้น ยุคกลาง ยุคปัจจุบัน

5.3 อาหาร (คาว) ได้แก่ ข้าวแฉะ ผักต้ม ขนมจีน-น้ำยา ซอยห่าง แกงผักหวาน ห่อหมกหน่อไม้ แกงกระบอก แกงมัน แกงหน่อไม้ส้ม แกงป่าหน่อไม้ น้ำพริก แกงไข่น้ำ ลาบปู แกงซี่เหล็ก ส่างุ้ง แกงหัดตาล เมี่ยงมดแดง แกงผักทองใส่ปลาลายง สะเออะกุ้ง หมูส้ม-ข้าวทอด ไส้กรอกหมู (ข้าว มะพร้าว) ปลาน้อย

(หวาน) ได้แก่ ข้าวต้มมัด นางเล็ด ขนมครก ใบเตยหนู พักบัว ลอดช่อง อ้อย ถั่ว ข้าวเหนียวหัวหงอก ข้าวปาด ข้าวโป่ง ข้าวหลาม

5.4 มารยาทการกินอยู่

5.5 การต้อนรับแขก

5.6 การรู้จักประกอบอาชีพช่วยเหลือราษฎรครอบครัว ได้แก่ การทำถั่ววงอก การทำเส้นหมี่ การสาน (พัด ตะแกรง) การทำเกลือสินเธาว์ การทำข้าวโป่ง การทำแคบหมู

5.7 พืชผักในท้องถิ่น ได้แก่ ผักบุ้ง ผักชีลาว ผักคันท้อน ผักขอมมะตูม ผักใส่ตัน ผักจุมปลาไหล ผักจิก ผักขอมเพกา ผักส้มฉั่ว ผักสลิด ผักตะเกียบ ผักแว่น ผักกำหยาน ผักหูลาซอน ผักคื่นเต่า ลูกสามสิบ ผักกระโดน ผักอีหนู ผักหนวคปลาตุก ผักแก้ว ผักกะทกรก ผักอีตุ้ม ยอดมะกอก ใบส้มซ่า ผักกะโควา ใบมะยม ยอดเสม็ด ผักปอก ใบยอ ผักบั้ง ผักหนอก ยอดมะละ ผักหนาม ยอดมะพร้าว ยอดมะรุม สาลี ผักถุก หยวกกล้วย ใบเปราะ ยอดพริก คอกกะเจียว

5.8 ผักคอง ได้แก่ ผักกุ่ม ผักเสี้ยน หน่อไม้สับ ผักกาด ผักหนาม ตะโกแซ่ (ตะโกสะ)

5.9 ผลไม้ ได้แก่ เล็บเหยี่ยว ตะขบ กระบอก ลูกอิน-ลูกจัน นมวัว ตะโก ส้มขี้ม้า ตะคร้อ เม็คนางคำ มะขามป้อม มะขวิด

5.10 สมุนไพร ได้แก่ ข่อย พะโล มะขามเปือก หัวหัวหมู ยาหลาม
หนอนตาหยาก ใบส้มป่อย ใบคอกหมา หางจรเข้ ชมื่น เกลือ ใบมะขาม ใบหนาด
รากผักชี รากตุ๊กตา ชำ พญาไร้ใบ (แก้หูค) ต้นตะขบ ยาขุบ เปลือกฝรั่ง มะเกลือ
เปลือกแค (แผลสค)

5.11 สัตว์ที่เป็นอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ เขียด อึ่ง กบ หนูนา แมงเม่า
แย้ นกกระจาบ แมงอีนูน บึง เต่า ตะพาน้ำ งูสิงห์ งูเหลือม

จากที่กล่าวมานี้ทั้งหมด จะเห็นได้ว่าจังหวัดนครราชสีมา มีมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
มากพอที่จะทำให้คนในจังหวัดนครราชสีมาเกิดความภาคภูมิใจ ห่วงแหนในการที่จะรักษาให้ดำรง
อยู่ต่อไป ผู้วิจัยต้องการทดลองถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัด
นครราชสีมา โดยเปรียบเทียบวิธีการถ่ายทอด 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอน
แบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม คือไม่ได้รับการถ่ายทอด โดยวิธีใด ๆ เลย เพื่อที่จะ
ได้ทราบว่าวิธีใดเหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กให้มีความรู้ใน
มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นได้มากขึ้นดีกว่ากัน และมีทัศนคติที่ดีต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของ
คนด้วย เพื่อให้มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมาได้คงอยู่ต่อไปได้

2. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลของการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่
ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุมที่มีต่อความรู้และทัศนคติต่อมรดก
ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

3. ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

3.1 ทำให้ทราบว่า การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่าย
พักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุมว่าวิธีใดทำให้เด็กวัยรุ่นในจังหวัด
นครราชสีมา มีความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ดีกว่ากัน

3.2 ทำให้ได้โครงการสอนสำหรับการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็ก
วัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา

3.3 ทำให้ได้แบบทดสอบวัดความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่น และแบบสอบถาม
วัดทัศนคติต่อมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา

3.4 เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะแก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก
วัยรุ่น ตลอดจนสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่จะได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้
เพื่อประกอบการวางแผนงานและส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีความรู้ และทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์
มรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

4. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

4.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2523
จำนวน 60 คน

4.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการถ่ายทอด 3 วิธี คือ

- วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม
- วิธีสอนแบบในห้องเรียน
- วิธีสอนแบบควบคุม

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- ความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา
- ทัศนคติต่อมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการถ่ายทอดมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา มี

ดังนี้

4.3.1 สาขาภาษาและศิลปะ (The Arts) ศึกษา

4.3.1.1 ภาษาโคราช

1. คำที่เป็นสำเนียงโคราช พร้อมทั้งความหมายและ

ตัวอย่างประกอบ

2. ส่วนวนโคราช

4.3.1.2 วรรณกรรมพื้นบ้าน

1. นิทานพื้นบ้าน ได้แก่ ท้าวปาจิต - อรพิมพ์
เจ้าคณะน หัวล้านนอกครู โสมจุกหนึ่ง เต่ากับกระรอก ภูมิทร - เกศินี
2. เพลงพื้นบ้าน ได้แก่ เพลงโคราช

4.3.2 สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities) ศึกษา

4.3.2.1 ประวัติจังหวัดนครราชสีมา

4.3.2.2 บุคคลสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา คือ ท้าวสุรนารี

4.3.2.3 โบราณสถานและวัตถุ คือ ปราสาทหินพิมาย

4.3.2.4 ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล คือ สงกรานต์ และ

ลอยกระทง

4.3.3 สาขากีฬาและนันทนาการ (The sports and Recreation)

ศึกษา

- มวยโคราช

4.3.4 สาขาช่างฝีมือ (The Practical Crafts) ศึกษา

- การทำบายศรีต้น

4.3.5 สาขาศิลปกรรมศิลป์ (Domestic Arts) ศึกษา

- อาหารพื้นบ้าน คือ หมูส้ม - ข้าวทอด

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ หรือข้อความที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้
ได้ตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำหรือข้อความดังต่อไปนี้

5.1 วัฒนธรรม (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2521 : 42)

หมายถึง

ก. ความงาม (Le beau)

ข. ความดี (Le bien)

ค. ความจริง ได้แก่ สัจธรรมหรือธรรมะทั้งหลาย (Le vrai)

ซึ่งทั้ง 3 สิ่งนี้จะอยู่ในชีวิตคนในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สาขาศิลปะ (The Arts)
2. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities)
3. สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation)
4. สาขาช่างฝีมือ (The Practical Crafts)
5. สาขาคหกรรมศิลป์ (Domestic Arts)

5.2 มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา หมายถึง วิถีชีวิตของมนุษย์ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมสังคมหนึ่งที่มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีในการปฏิบัติ การจัดระเบียบตลอดจนระบบความเชื่อ ความนิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเป็นการควบคุมและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

5.3 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง วิธีสอน 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม เพื่อให้เด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมาเกิดการเรียนรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

5.4 วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และมีทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในทางที่จะอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ โดยอาศัยกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนจะไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มภายในระยะเวลาที่กำหนด คือ 3 วัน และทำกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในโครงการสอน

5.5 วิธีสอนแบบในห้องเรียน หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และมีทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในทางที่จะอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเหล่านั้นให้คงอยู่ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ คือ การบรรยาย การอภิปราย การฉายสไลด์ การสาธิตโดยวิทยากร การใช้แผ่นภาพประกอบเรื่อง และการฟังจากเครื่องบันทึกเสียง โดยกิจกรรมเหล่านี้จะต้องอยู่ภายในห้องเรียนเท่านั้น

5.6 วิธีสอนแบบควบคุม หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนมิได้จัดกิจกรรมหรือถ่ายทอดสิ่งใด ๆ ให้แก่ผู้เรียนเลย

5.7 กลุ่มทดลองที่ 1 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม

5.8 กลุ่มทดลองที่ 2 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน

5.9 กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีการสอนแบบใด ๆ เลย

5.10 ความรู้ หมายถึง ความรู้ในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.11 ทักษะคติต่อมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นท่าทีของนักเรียนที่มีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นใน 3 ลักษณะ คือ

5.11.1 ทักษะคติเชิงนิมมาน (Positive Attitude) เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

5.11.2 ทักษะคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงนิมมาน คือ ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ร่วมมือ ไม่สนับสนุน ไม่ปฏิบัติตาม

5.11.3 ทักษะคติที่เป็นกลาง (Neutral Attitude) เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเชิงนิมมานและเชิงนิเสธอยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใด เช่น การไม่คัดสินใจ เป็นต้น

5.12 เด็กวัยรุ่น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนครราชสีมา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2523 ซึ่งมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วัฒนธรรม (Culture)

1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า "วัฒนธรรม" นั้น (อานนท์ อากาศิกรม 2519 : 99) ถอดศัพท์มาจากคำว่า "Culture" ซึ่งมีรากศัพท์มาจาก "Cultura" มีความหมายว่า การเพาะปลูก หรือ การปลูกฝัง ซึ่งอธิบายว่า มนุษย์เป็นผู้ปลูกฝังอบรมมโนสำนึกให้เกิดความเจริญงอกงาม

"วัฒนธรรม" เป็นคำสมาส คือคำ 2 คำมารวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ "วัฒนธรรม" ซึ่งมีความหมายทั่วไปคือ เจริญงอกงาม รุ่งเรือง "ธรรม" ในที่นี้หมายถึง กฎระเบียบหรือข้อปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเมื่อพูดถึงคำว่า "วัฒนธรรม" ในความหมายทั่วไป หมายถึง ความเป็นระเบียบ ความมีวินัย

แต่ "วัฒนธรรม" นั้นมีความหมายที่กว้างขวางกว่าความหมายที่ใช้โดยทั่วไป ซึ่งมีการให้ความหมายของวัฒนธรรมกันมากมาย ดังตัวอย่างเช่น

"วัฒนธรรม" ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 (นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ 2520 : 2 = 3) ให้ความหมายไว้ว่า

ก. ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม คือ

1. ความเจริญทางวัตถุ หมายถึง การอยู่ที่กินดี มีเครื่องใช้ดี มี ยารักษาโรคดี

2. ความเจริญงอกงามทางจิตใจ หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีเมตตาคุณ ความไม่เห็นแก่ตัว และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ข. ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย คือ

1. การแต่งกาย กิริยามารยาทเรียบร้อย

2. การปฏิบัติตน เช่น การปฏิบัติตนต่อครอบครัว การปรับปรุงบ้าน

เรือนของคนให้สะอาดเรียบร้อย

3. การประพฤติตนในการนำเกียรติมาสู่ประเทศชาติบ้านเมือง

ค. ลักษณะที่แสดงถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ คือ

1. ความสามัคคีกลมเกลียวของหมู่คณะ
2. ความเจริญก้าวหน้าทางวรรณกรรมและศิลปกรรม
3. ความนิยมไทย อันเป็นชาติบ้านเกิดเมืองนอนของตน

ง. ลักษณะที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีของประชาชน คือ

1. การทำตนให้เป็นคนมีศาสนา
2. การปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา
3. การรักษาระเบียบประเพณีทางศาสนา

และการที่วัฒนธรรมจะมีสภาพเป็นความงอกงามสมกับความหมายนั้น จะต้องมียุค

ดังนี้ คือ (อนุমানราชชน 2516 : 104)

1. ต้องมีการสำสุมและการสืบทอดทอดกันไปไม่ขาดตอน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ มีมรดกแห่งสังคมอันเกิดจากผลิตผลของสังคมที่สร้างสมไว้

2. ต้องมีสิ่งแปลกใหม่มาเพิ่มเติมของเดิมให้เข้ากันได้ด้วยดี

3. ต้องส่งเสริมเพื่อให้แพร่หลายไปในหมู่ของตน และตลอดไปถึงชนหมู่อื่นด้วย

4. ต้องปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม และสภาพของเหตุการณ์

ส่วนรองรัตน์ อิศรภักดี (รองรัตน์ อิศรภักดี 2512 : 46) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม

นี้หมายความว่าถึง

1. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ปรับปรุงขึ้นจากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ มีความเจริญงอกงาม

สามารถเรียนรู้ได้ เอาแบบอย่างกันได้และถ่ายทอดได้

2. มีการสะสมถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ อาจเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมตามกาลสมัย และยอมรับว่าเป็นมรดกทอดทอดกันมาตั้งแต่เรียกว่า "มรดกสังคม"

3. ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออก วาจาท่าที กิจกรรม รวมทั้งผลของกิจกรรมซึ่ง

เป็นสิ่งที่มีมนุษย์แสดงออก เป็นวิถีชีวิตของสังคมและยอมรับปฏิบัติตาม

4. ครอบคลุมถึงวัฒนธรรม สังคม ศิลปะ ภาษาและศาสนา สิ่งเหล่านี้ยังรวมถึง ความสุข ความพอใจ ความก้าวหน้า และศีลธรรมของประชาชน

และคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2521 : 42) ได้รวมความหมายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น คือ วัฒนธรรม โดยพื้นฐาน จะหมายถึง

- ก. ความงาม (Le Beau)
- ข. ความดี (Le Bien)
- ค. ความจริง ได้แก่ สัจธรรมหรือธรรมะทั้งหลาย (Le Vrai)

ทั้ง 3 สิ่งนี้จะอยู่ในชีวิตคนในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สาขาศิลปะ (The Arts)
2. สาขามนุษยศาสตร์ (The Humanities)
3. สาขากีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation)
4. สาขาช่างฝีมือ (The Practical Crafts)
5. สาขาคหกรรมศิลป์ (Domestic Arts)

1.2 ที่มาของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทยนั้นมีที่มาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ (นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ 2520 :

4)

1. ศาสนา เป็นรากฐานของวัฒนธรรม คือ สอนให้ทำความดีและแสดงออกให้เห็นวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ เช่น ศิลปกรรม วรรณกรรม มีโบสถ์วิหาร และสถาปัตยกรรมต่าง ๆ

2. ประเพณี ชาติต่าง ๆ ย่อมมีประเพณีประจำชาติ ประเพณีที่ดีก็รักษาไว้เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เช่น การบวช การแต่งงาน

3. ธรรมชาติ หลักของธรรมชาติย่อมมีเกิดและมีเจริญ ธรรมชาติเป็นเหตุทำให้คนเราต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อเกิดวิวัฒนาการตามลักษณะของธรรมชาติของคนและ

สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติทั้งหลาย

4. การเผยแพร่ทางวัฒนธรรม (อานนท์ อภาภิรม 2519 : 106 - 107) การที่คนยังคงอพยพย้ายถิ่นที่อยู่จากแห่งหนึ่งไปยังแห่งอื่น ๆ นี้เอง เขาเหล่านั้นมักนำวัฒนธรรมของพวกเขาติดตัวไปด้วยเสมอ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเผยแพร่ทางวัฒนธรรม นอกจากนั้นวิธีการอันทันสมัยเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร และการขนส่ง ยังช่วยให้การเผยแพร่เป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็วและกว้างขวาง

1.3 ลักษณะของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมอาจแบ่งได้หลายลักษณะ เช่น (อนุমানราชชน 2516 : 15) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น บ้านเรือน เครื่องใช้ไม้สอย และเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

2. วัฒนธรรมทางไม่ใช้วัตถุ ได้แก่ ศาสนา จรรยา ศิลป เป็นต้น แต่สิ่งเหล่านี้ย่อมตามลำพัง มองไม่เห็น เพราะมันอยู่ในความรู้สึก ถ้าจะปรากฏก็ต้องออกมาทางวัตถุเหมือนกัน จากการสรุปความหมายต่าง ๆ ของวัฒนธรรมจาก สุพัทรา สุภาพ (สุพัทรา สุภาพ 2514 : 20 - 22) อานนท์ อภาภิรม (อานนท์ อภาภิรม 2519 : 100 - 101) และประคิษฐ์ มัชฌิมา (ประคิษฐ์ มัชฌิมา 2522 : 11 - 13) จะพบว่า วัฒนธรรมมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้
2. เป็นมรดกทางสังคม
3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบแผนของการดำรงชีวิต
4. เป็นสิ่งที่ไม่คงที่มีการเปลี่ยนแปลงได้
5. เป็นผลรวมของหลาย ๆ สิ่ง
6. เป็นสิ่งที่สังคมยึดถือหรือปฏิบัติร่วมกัน
7. สร้างความพอใจให้แก่มนุษย์ได้ เช่น คนไทยถือว่าการบวชลูกชายเมื่อถึง

เวลาอันสมควรควรเป็นการสร้างความพอใจให้แก่พ่อแม่พี่น้องได้

8. มีลักษณะเป็น Super Organic ของสิ่งหนึ่งอาจมีความหมายหรือใช้ต่างกัน ออกไปในแต่ละสังคมทั้ง ๆ ที่เป็นของสิ่งเดียวกัน เช่น ดินของชาวธิเบตแสดงความเคารพโดยการแลบลิ้น แต่ชาวไทยถือว่าไม่สุภาพ เป็นต้น

1.4 ประเภทของวัฒนธรรม

ประเภทหรือเนื้อหาของวัฒนธรรมได้มีการแบ่งออกเป็นหลายแบบ สุดแต่เหตุผลของผู้แบ่งแต่ละท่าน ยกตัวอย่าง เช่น (ประสิทธิ์ ภาพยกดลอน 2518 : 8 - 9)

1. แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วัฒนธรรมทางวัตถุกับวัฒนธรรมทางจิตใจ
2. แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ วัฒนธรรมภาคสร้างสรรค์ วัฒนธรรมภาคผลิต และวัฒนธรรมภาคบริโภค
3. แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ คติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสัทธรรม
4. แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2521 :

43)

4.1 ค่านศิลปะ (The Arts)

- 4.1.1 ภาษา
- 4.1.2 วรรณคดี
- 4.1.3 คนตรี
- 4.1.4 ฟ้อนรำ
- 4.1.5 วิจิตรศิลป์
- 4.1.6 ละคร
- 4.1.7 ประติมากรรม

4.2 ค่านมนุษยศาสตร์ (The Humanities)

- 4.2.1 ขนบธรรมเนียมประเพณี
- 4.2.2 คุณธรรม ศีลธรรม

- 4.2.3 ศาสนา
- 4.2.4 ปรัชญา
- 4.2.5 ประวัติศาสตร์
- 4.2.6 โบราณคดี
- 4.2.7 มรรยาทในสังคม
- 4.2.8 การปกครอง กฎหมาย
- 4.3 **งานช่างฝีมือ (The Practical Crafts)**
 - 4.3.1 การเย็บปักถักร้อย
 - 4.3.2 การแกะสลัก
 - 4.3.3 การทอผ้า
 - 4.3.4 การจักสาน
 - 4.3.5 การทำเครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องทอง
 - 4.3.6 การจักดอกไม้
 - 4.3.7 การทำตุ๊กตา
 - 4.3.8 การทอเสื่อ
 - 4.3.9 การประชันรู้
 - 4.3.10 การทำเครื่องปั้นดินเผา
- 4.4 **กีฬาและนันทนาการ (The Sports and Recreation)**
 - 4.4.1 การละเล่น
 - 4.4.2 มวยไทย
 - 4.4.3 ฟันดาบสองมือ
 - 4.4.4 กระบี่กระบอง
- 4.5 **งานคหกรรมศิลป์ (Domestic Arts)**
 - 4.5.1 ความรู้เรื่องอาหาร
 - 4.5.2 การประกอบอาหาร

- 4.5.3 ความรู้เรื่องเสื้อผ้า การแต่งกาย
- 4.5.4 ความรู้เรื่องบ้าน การดูแลบ้านที่อยู่
- 4.5.5 ความรู้เรื่องยา รู้จักการใช้ยา
- 4.5.6 ความรู้ในการอบรมดูแลเด็ก
- 4.5.7 ความรู้ที่จะอยู่กินเป็นครอบครัว
- 4.5.8 มารยาทในการกินอยู่
- 4.5.9 การต้อนรับแขก
- 4.5.10 การริเริ่มต่าง ๆ ในครอบครัว
- 4.5.11 การรู้จักแก้ปัญหาในครอบครัว
- 4.5.12 การรู้จักประกอบอาชีพ ช่วยเสริมธุรกิจ

5. แบ่งออกเป็น 9 ประเภท (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2518 : 10) คือ ภาษา สิ่งที่เป็นวัตถุทั้งหลาย ศิลปกรรม คติชาวบ้าน นิยายปรัมปรา ความรู้วิชาการต่าง ๆ การปฏิบัติทางศาสนา ครอบครัว และระบบทางสังคม ทรัพย์สินสมบัติ รัฐบาลและการปกครอง การสงครามและต่อสู้ป้องกันอันตรายต่าง ๆ

1.5 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

วัฒนธรรมย่อมไม่หยุดนิ่ง ที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งในเรื่องนี้ผวจจितต์ อธิคมนันตะ (ผวจจितต์ อธิคมนันตะ 2520 : 17) ได้อธิบายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดของมนุษย์ กระบวนการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ได้แก่

1. การขอยืมจากวัฒนธรรมอื่น เป็นการเอาเทคนิค แนวความคิด หรือวัตถุต่าง ๆ ของสังคมอื่น โดยจะต้องดูถึงความเหมาะสมกับสิ่งที่รับเอามานั้น ใช้ได้หรือเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่ การขอยืมนี้มักเป็นเทคนิควิธีการต่าง ๆ มากกว่าค่านิยมการคิดความคิด ทั้งนี้เป็นเพราะการรับเอาวิธีการจะสะดวกและง่ายที่จะใช้มากกว่า

2. การค้นพบ เป็นการพบข้อเท็จจริง (Facts) ซึ่งไม่รู้มาก่อนแม้ว่าจะมีมานานแล้ว ทำให้มนุษย์ได้ความรู้ใหม่ เป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับโลก การค้นพบเป็นการ

รวมความคิดของมนุษย์ในความจริง หรือความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่แล้วและได้มีการพิสูจน์ เช่น โลกกลม หลักของแรงจذب การหมุนเวียนของโลหิต เป็นต้น การค้นพบเป็นเงื่อนไขเนื่องจากความรู้ซึ่งได้พิสูจน์ของมนุษย์ จะกลายเป็นปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางวัฒนธรรม ในกรณีที่ได้ใช้ผลของมัน เมื่อความรู้ใหม่ ๆ ได้ถูกใช้การเปลี่ยนแปลงจะตามมา

3. การประดิษฐ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นจากการรวบเอาเทคนิค วิธีการ หรือความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้วและได้ความรู้ใหม่ในวัฒนธรรม เป็นการให้ความรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้วเพื่อทำสิ่งอื่นขึ้นมา การประดิษฐ์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป มีการผสมผสานและการปรับปรุงที่ต่อเนื่องกัน การประดิษฐ์อาจแบ่งได้เป็น การประดิษฐ์ทางวัตถุ (Material Invention) เช่น การสร้างระเบิดปรมาณู โทรศัพท์ เครื่องบิน การสร้างเครื่องปรับอากาศ ฯลฯ และการประดิษฐ์ทางอวัตถุ (Non - Material Invention) เช่น การสร้างพิธีกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา การคิดปรัชญาใหม่ การประดิษฐ์ตัวอักษร การสร้างระบบรัฐบาลใหม่ ฯลฯ วิลเลียม เอฟ ออกเบิร์น (William F. Ogburn.) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกันได้เน้นถึงความสำคัญของการประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมว่าเป็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงอาจก่อให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรมได้ (Cultural lag) ความเฉื่อยหรือความล่าช้าทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการที่อัตราแห่งการเปลี่ยนแปลงของส่วนต่าง ๆ ของวัฒนธรรมไม่เท่ากัน

4. นวัตกรรมหรือการคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ (Innovation) หมายถึง ความคิดหรือพฤติกรรม (Behavior) หรือสิ่งของใหม่ ทั้งนี้เพราะว่ารูปแบบและปริมาณที่แตกต่างจากรูปแบบเดิมที่เคยคงอยู่ นวัตกรรมจะครอบคลุมทั้งหมดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงและเกิดสิ่งใหม่ขึ้น ฉะนั้นนวัตกรรมจะใช้ในความหมายรวมทั้งการค้นพบและการประดิษฐ์

5. การกระจาย (Diffusion) การกระจายทางวัฒนธรรม หมายถึง การที่วัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งกระจายไปสู่สังคมอื่น การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่จะมาจาก การกระจายเผยแพร่ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสังคมมีการติดต่อกัน เป็นกระบวนการที่มีทั้งการให้และการรับ เมื่อมีการปะทะสังสรรระหว่างวัฒนธรรมแต่ละสังคม นอกจากนี้การกระจายแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมจะไม่เป็นไปโดยเท่าเทียมกัน สังคมที่รับอาจจะรับไปน้อยหรือมาก ขึ้นอยู่กับสภาพ

ของสังคมแต่ละแห่ง การกระจายนี้มีทั้งภายในสังคมและระหว่างสังคม เช่น คนตรีแจสต์ ซึ่งดั้งเดิมเป็นของพวกคนผิวขาวในนิวยอร์กได้เผยแพร่อยู่ทั่วไปในสหรัฐอเมริกาและรู้จักกันทั่วโลก การกระจายเผยแพร่เป็นข้อเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งสังคมจะพิจารณาว่ามีประโยชน์และเข้ากันได้กับวัฒนธรรมเดิม ตัวอย่างของการกระจายทางวัฒนธรรม เช่น

- การที่คนไทยรับวัฒนธรรมแห่งการใส่เสื้อนอก การผูกเนคไท การใส่ถุงเท้ามาจากตะวันตก
- การที่คนไทยรับศาสนาพุทธมาจากอินเดีย
- การที่พวกอียิปต์หรืออนุภาคนอเมริกาและยุโรปรับวัฒนธรรมบางอย่างมาจากอินเดีย เช่น การสวมใส่รองเท้าแตะ หรือการสวมประจำ

การเผยแพร่วัฒนธรรม ไม่ได้หมายถึง การเผยแพร่แต่ทางค่านิยมอย่างเดียว (สุพัศรา สุภาพ 2514 : 23) แต่มีโลกคิดต่าง ๆ ก็ได้เผยแพร่ขยายออกไปทำนองเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ศาสนาคริสต์นิกายโรมันแมจะมีแหล่งกำเนิดอยู่ในเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก แต่ก็ได้ขยายออกไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก แม้ความรู้ทางค่านิยมวิทยาศาสตร์ก็เช่นกัน สามารถที่จะเผยแพร่ได้ง่ายและรวดเร็วมาก ถ้าไม่มีข้อจำกัดทางการเมือง การเผยแพร่นี้รวมไปถึงความคิดในค่านิยม คณิตศาสตร์ การออกแบบรถยนต์ และความคิดในค่านิยมการเมือง ตลอดจนหนังสือสำคัญซึ่งมีการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ เราจะเห็นได้ว่า เรือ หนังสือ เครื่องบิน รวมตลอดถึงบุคคลซึ่งท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เป็นเสมือนพาหนะของการเผยแพร่วัฒนธรรมซึ่งรวมทั้งค่านิยม ความคิดและประเพณี อีกประการหนึ่งเป็นเสมือนสังคมที่ซับซ้อนอย่างสังคมปัจจุบัน สามารถจะสร้างวัฒนธรรมเริ่มแรกได้ทุกอย่าง อย่างไรก็ตามทุก ๆ สังคมได้นำเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่น ๆ มาใช้หรือดัดแปลงใช้ทั้งนั้น ซึ่งวัฒนธรรมพื้นเมืองนั้น ลินตัน (สุพัศรา สุภาพ 2514 : 23 อ้างจาก Linton.) กล่าวว่า วัฒนธรรมพื้นเมือง หรือวัฒนธรรมแรกเริ่มของชาติใดก็ตาม จะมีอยู่เพียงไม่เกิน 10 ของวัฒนธรรมที่ชาตินั้นมีอยู่ทั้งหมดเท่านั้น

1.6 การส่งเสริมวัฒนธรรม

วิธีการส่งเสริมวัฒนธรรมนั้น นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ 2520 :

4) ใ้ข้อเสนอนี้ว่า ควรที่จะ

1. ส่งเสริมทางจิตใจ เพ่งเล็งถึงปัญหาทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับคคิธรรม เนติธรรม วัตรธรรม หรือสหธรรม
2. ส่งเสริมทางศิลปกรรม คือ ทำศิลปกรรมให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยให้ความหมายและความเจริญในทางคคิธรรม เนติธรรม วัตรธรรม และสหธรรม
3. ส่งเสริมทางวรรณกรรม คือ ทำวรรณกรรมให้สูงค่า ทั้งในด้านความไพเราะกินใจและให้ประโยชน์
4. ส่งเสริมทางระเบียบประเพณี คือ ทำระเบียบประเพณีประจำชาติให้มีความหมายในทางกิจการ

2. ทัศนคติ (Attitude)

2.1 ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (ไซแสง รักวานิช 1977 : 8) เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า ทัศน กับ คติ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ทัศน แปลว่า ความเห็น คติ แปลว่า แบบอย่างหรือลักษณะ เมื่อรวมกันเข้าจึงแปลว่า ลักษณะของความเห็น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งทัศนคตินี้ได้มีผู้ให้ความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ไว้พอเป็นสังเขปดังนี้ คือ

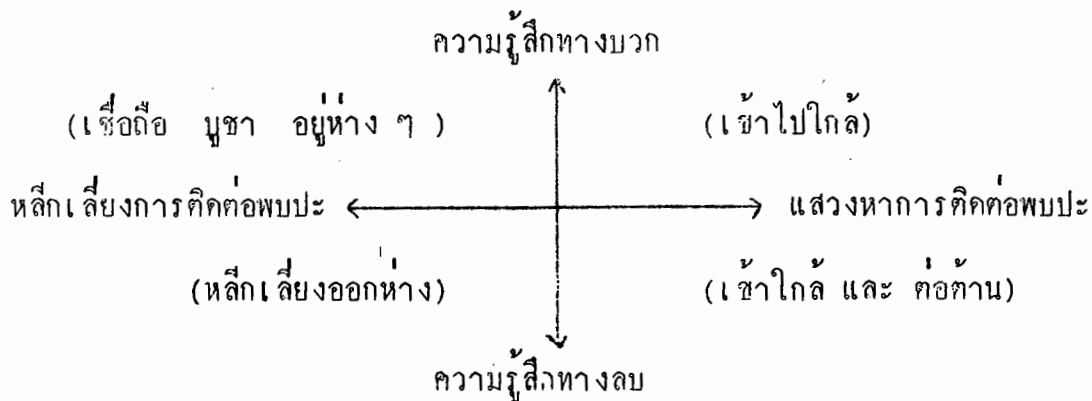
2.1.1 ทัศนคตินั้น เป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัว ฯลฯ ซึ่งแสดงออกทางด้านการพูดเป็นความคิด และความคิดนี้เป็นสัญลักษณ์ของทัศนคติ ดังนั้นถ้าเราอยากจะวัดทัศนคติ เราก็สามารถทำได้โดยวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (Thurstone . 1928 : 23)

2.1.2 ทัศนคติ คือ แนวโน้มของกิริยาที่แสดงต่อหรือแสดงถ้อยคำบางสิ่งบางอย่างในบรรดาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ทั้งนี้แล้วแต่จะเห็นว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีค่าในเชิงบวกหรือเชิงลบ (Krueger . and Rechless . 1931 : 238)

2.1.3 ทศนคติ ซึ่งมีอยู่ในเฉพาะบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับ ทศนคติของบุคคลนั้นอาจแสดงออกมาได้ทางพฤติกรรมซึ่งเป็นไปได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะพึงพอใจ หรือชอบ อันเป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความพอใจรักใคร่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ เรียกว่า ทศนคติเชิงนิมมาน (Positive Attitude) กับทศนคติอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงออกในรูปของความไม่พึงพอใจ เบื่อหน่าย เป็นผลให้ผู้นั้นเกิดความชิงชัง ไม่อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เรียกว่า ทศนคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) (Newcomb. 1954 : 128)

2.1.4 ทศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่เห็นด้วย (Feeling For) หรือไม่เห็นด้วย (Feeling Against) ต่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็ได้ การเปลี่ยนทศนคติ จึงหมายถึง การเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดหรืออาจเปลี่ยนไปได้ทั้งทางดีและทางชั่ว (จินต์ รักการดี 2508 : 4)

2.1.5 ทศนคติ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงต่อสิ่งที่เขา มีทศนคติ ซึ่งขึ้นอยู่กับมิติสำคัญ 2 ประการ คือ ความรู้สึกทางค่านิยม และความรู้สึกทางค่านิยม ความต้องการคิดต่อพบปะแบ่งออกเป็น 2 ข้อ เช่นกัน คือ แสวงหาการคิดต่อพบปะ และหลีกเลี่ยงการคิดต่อพบปะ เขียนเป็นภาพได้ดังนี้ (Triandis. :1971)

ภาพแสดงถึงมิติ 2 ประการของพฤติกรรมที่แสดงต่อสิ่งที่มีทศนคติ

(ภาพดัดลอกและแปลจาก Triandis , 1971)

- เมื่อบุคคลมีความรู้สึกทางบวกต่อสิ่งหนึ่งและอยากแสวงหาการติดต่อกับสิ่งนั้น พุทธิกรรมที่แสดงออกคือ "เข้าไปใกล้"
- เมื่อบุคคลมีความรู้สึกทางบวกต่อสิ่งหนึ่งและอยากหลีกเลี่ยงการติดต่อกับสิ่งนั้น พุทธิกรรมที่แสดงออกคือ "เชื่อง้อ บูชา. อยู่ห่าง ๆ"
- เมื่อบุคคลมีความรู้สึกทางลบต่อสิ่งหนึ่งและอยากแสวงหาการติดต่อกับสิ่งนั้น พุทธิกรรมที่แสดงออกคือ "ต่อต้าน ทำลายล้าง"
- เมื่อบุคคลมีความรู้สึกทางลบต่อสิ่งหนึ่งและอยากหลีกเลี่ยงการติดต่อกับสิ่งนั้น พุทธิกรรมที่แสดงออกคือ "หลบไปให้พ้น"

2.1.6 ทักษคติ เป็นสภาพของจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลมีที่ท่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง จะเห็นได้ว่าทักษคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของตน ไม่ได้เป็นสิ่งติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นการเกิดมาจากสิ่งแวดล้อม (ชยันต นาคบุปผา 2515 : 36)

2.1.7 ทักษคติ เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือท่าทีที่แสดงอาการชอบ ไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ ของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อม บุคคลใดบุคคลหนึ่ง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ไชแสง รัควานิษและคณะ 1977 : 8)

2.1.8 ทักษคติ เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคลสิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ ฯลฯ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกบ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทักษคติเป็นนามธรรมและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทักษคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) ก็แสดงให้เห็นถึงแนวทางของการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 1)

จากความหมายต่าง ๆ นี้ เราพอจะเห็นได้ว่า ทักษคติเป็นความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสภาพ สิ่งของ บุคคล อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งออกมาเป็น 2 ลักษณะ คือ เป็นเชิงนิมาน คือ พอใจ เห็นด้วย เป็นทางบวก กับเป็นเชิงนิเสช คือ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย เป็นทางลบ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อและประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล

(สวนา พรพัฒน์กุล 2522 : 313) และทัศนคตินี้ไม่ได้เกิดโดยทันทีทันใด แต่จะค่อยก่อรูปขึ้นมา โดยใช้เวลาและองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งอัลพอร์ต (Allport. 1910 : 1980) กล่าวถึงทัศนคติว่าก่อรูปขึ้นโดย

1. การเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของสังคมแล้วนำเอาสิ่งที่เรียนรู้เหล่านั้นมาเป็นรากฐานของทัศนคติ
2. การแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ของตนเอง เช่น เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาดี มักมองโลกในแง่ดี
3. ประสบการณ์ที่ได้รับมาจากเคิม แต่รุนแรงในค่านิยมหรือไม่ดี เช่น บุคคลที่ทำให้เกลียดมากมีลักษณะอย่างไร ก็มักมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลที่มีรูปร่างลักษณะนั้นด้วย
4. การเลียนแบบ ในที่สุดก็ยอมรับเอาทัศนคติของผู้ที่ถูกเลียนแบบนั้นไปเป็นทัศนคติของตนเอง เช่น การที่บุตรเลียนแบบบิดามารดาของตนเอง

2.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติ มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 องค์ (สวนา พรพัฒน์กุล 2522 : 316) คือ

1. การรับรู้ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบทางค่านความรู้หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เป็นการรับรู้จากสิ่งภายนอก และการคิดพิจารณาจากสิ่งภายใน
2. ความรู้สึกหรือการเกิดอารมณ์ (Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางค่านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้านั้นเป็นผลมาจากการประเมินว่าพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ เป็นส่วนที่ทำให้เกิดการประเมินค่านิยมในใจโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัวก็ได้
3. พฤติกรรม (Action Tendency Component) เป็นองค์ประกอบทางค่านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติกหรือตอบสนองสิ่งเร้าในทิศทางที่จะต้องสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

นั่นคือ มนุษย์เรารับรู้สิ่งต่าง ๆ จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และมีการนึกคิดพิจารณาเพิ่มเติมแต่ละกรณี ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมขึ้นมา ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางค้ำค้ำหรือสนับสนุนคล้ายตามก็ได้ นอกจากนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 3) ถ้าบุคคลไม่มีความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Concept) เขาก็จะไม่มีทัศนคติต่อสิ่งนั้น ๆ นั่นคือ การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ เสียก่อนแล้วจึงก่อให้เกิดทัศนคติขึ้น

2.3 ขบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

แมคกวาย (พัชนี วรกวิน 2522 : 71 - 72 อ้างจาก No Guire) ได้อธิบายถึงขบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า ทัศนคติจะประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ 5 ขั้น คือ

1. การเอาใจใส่ (Attention) เป็นความสนใจ ความใส่ใจในการรับฟัง ถ้าบุคคลไม่ให้ความสนใจที่จะฟังแล้ว ขบวนการขั้นต่อไปก็จะไม่เกิดขึ้นและจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ สาเหตุที่ทำให้คนสนใจฟัง เอาใจใส่ ได้แก่ ผู้สื่อความและเนื้อหาของสาระนั้น ๆ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้เมื่อ บุคคลเอาใจใส่ต่อสารสื่อ ซึ่งควรใช้ข้อความชักจูงให้ผู้รับเกิดความเข้าใจได้โดยง่าย มีความน่าเชื่อถือ

3. การยอมรับ (Acceptance) เป็นผลมาจากข้อ 1 และ 2 หากบุคคลตั้งใจฟัง เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งก็จะทำให้เกิดการยอมรับ การยอมรับมี 3 แบบ คือ

3.1 การยอมทำตาม (Compliance) บุคคลยอมรับการชักจูง เพราะหวังผลตอบแทนหรือได้รับการยอมรับ

3.2 การเทียบเคียง (Identification) บุคคลยอมรับการชักจูง เพราะหวังที่จะทำตนให้คล้ายคลึงกับผู้ชักจูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองพอใจและอยากที่จะเลียนแบบ

3.3 การยอมรับเข้าเป็นส่วนกัน (Intormalization) บุคคล

ยอมรับการชักจูง เพราะมีผู้จูงชี้ให้ เขาเห็นประโยชน์ที่จะได้รับและเข้าใจมากขึ้น

4. การเก็บเอาไว้ (Retention) เป็นความคงทนหรือการจำเก็บไว้ ถ้าเป็นเรื่องราวที่มีความสำคัญต่อตัวบุคคล จะทำให้จำได้นาน วิธีการสื่อสารที่ดึงดูดความสนใจแก่ผู้รับและการเสนอบ่อย ๆ จะช่วยให้จำได้นาน

5. การกระทำ (Action) เป็นขบวนการขั้นสุดท้ายของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อแสดงถึงการมีทัศนคตินั้น ๆ

2.4 วิธีการที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

จันทน์ รักการดี (จันทน์ รักการดี 2508 : 15 - 17) ได้ให้วิธีการที่จะช่วยในการเปลี่ยนทัศนคติไว้ดังนี้ คือ

1. โดยการให้ความรู้ ซึ่งจะช่วยให้คนเปลี่ยนทัศนคติโดย

1.1 การสัมผัส (Sensation & Consciousness) โดยเฉพาะที่ทางตรง

1.2 ความสนใจ (Interest) ทั้งภายในและภายนอก

1.3 การทัศนากการ (Sight) เพื่อให้เห็นแบบฉบับและตัวอย่าง ซึ่งเป็นเครื่องล่อใจ

1.4 วิธีให้ความรู้ (Method of Training) ได้แก่ วิธีการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การให้ความรู้มีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งอาจจะทำได้ดังนี้ คือ

- ปฐมนิเทศ (Orientation) การอบรมให้ความรู้ก่อนนำไปแนะนำในการอบรม

- วิธีตรวจสอบ (Checking) ผลงานที่ได้กระทำขึ้นในระหว่างการอบรม

- วิธีทดสอบ (Test) ในความรู้ที่ได้รับไปในการอบรมนั้น

- วิธีทดสอบและทำการวิจัยออกมา

2. โดยการทำงานร่วมกัน ในโครงการหรือแผนงานใดแผนงานหนึ่ง ทำงานร่วมกันนั้นจะก่อให้เกิดทัศนคติขึ้น

- 2.1 แสดงความปรารถนาดีและการมีส่วนร่วมในการจัดงาน
- 2.2 ความเห็นใจซึ่งกันและกัน
- 2.3 ความเป็นกันเองและความภาคภูมิใจร่วมกันในผลงาน
- 2.4 การผูกมิตร
- 2.5 การรู้จักนิสัย
- 2.6 โอกาสที่ดีที่จะหาทางชี้แจงหรือทำความเข้าใจ
- 2.7 การได้ช่วยตนเองของบุคคล

3. การให้ความช่วยเหลือทางบ้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่

- 3.1 บ้านวิชาการและเจ้าหน้าที่
- 3.2 บ้านการเงิน
- 3.3 บ้านพัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้และบริการต่าง ๆ

ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กวัยรุ่นนั้น ได้มีผู้แนะนำวิธีการไว้ดังนี้ คือ (ชยันต นาคบุปผา 2515 : 36)

1. โดยการชี้แจงและอธิบาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง เพื่อเด็กได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด ก็จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

2. โดยเหตุที่อารมณ์มักมีส่วนในการสร้างทัศนคติมาก การจัดให้ดูภาพยนตร์ หรือได้ฟังเรื่องราวที่จะช่วยจูงใจ ให้เด็กในสิ่งที่ไม่เคยชอบมาก่อน ก็อาจจะเปลี่ยนทัศนคติได้

3. โดยเหตุที่สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติมาก ดังนั้นต้องพยายามจัดให้เขาได้คบค้าสมาคมกับคนที่มีทัศนคติดี บางทีอาจจะแก้ไขทัศนคติของเด็กจากการเอาอย่างเพื่อนฝูงที่ดี

4. การอ่านหนังสือก็มีส่วนช่วยในการแก้ทัศนคติได้ในบางโอกาส จึงควรให้เด็กเห็นความสำคัญของหนังสือ

5. การจักระสมการณ์ให้เด็กได้เรียนโดยการกระทำ นับว่าเป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กในทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

2.5 การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคตินั้น (สวนา พรพจน์กุล 2522 : 315) สามารถวัดจากลักษณะ

3 มิติ คือ

- มิตिक่านทิศทาง ซึ่งวัดได้ในทางบวกหรือทางลบ
- มิตिक่านประมาณ มีตั้งแต่ทัศนคติในค่านความพอใจมากที่สุดไปจนน้อยสุด
- มิตिक่านความเข้ม ซึ่งได้แก่ ความมั่นคงของจิตใจที่มีต่อทัศนคติใดมากน้อย

อย่างไร

3. ค่ายพักแรม (Camping)

3.1 ความหมายของค่ายพักแรม

ค่ายพักแรม เป็นวิธีให้การศึกษาย่างหนึ่ง ค่ายพักแรม (Camps) ในความหมายเดิม ตามคำจำกัดความของหนังสือสารานุกรมบริแทนนิกา (Encyclopaedia Britanica) ได้ให้ความหมายของคำว่า "Camp" เป็นคำมาจากภาษาลาตินว่า "Campus" ซึ่งแปลว่า "Field" หมายถึง ทุ่งนา หรือที่โล่งแจ้ง หรือบริเวณ แต่โบราณ "Camp" ใช้ในทางทหารเท่านั้น ต่อมาพลเรือนสามัญนำมาใช้ หมายถึง "การที่บุคคลออกนอกบ้านไปพักค้างแรมหรือใช้ชีวิตในป่า หรือในบริเวณที่โล่งแจ้งชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนกับการอยู่บ้าน" อาจจะทำเพื่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจก็ได้ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์เกี่ยวกับที่พัก เครื่องใช้ และอาหารการกินไปค้างแรม หรือนอนกลางคืนกลางทรายจริง ๆ แต่ค่ายพักแรมในปัจจุบันมีการจัดระบบ กระบวนการวิธีการดำเนินงานสลับซับซ้อนเพิ่มจากเดิม ฉะนั้นค่ายพักแรมในปัจจุบันจึงเป็นค่ายพักแรมที่มีการจัดอย่างมีระเบียบ ซึ่งเบนสัน (Benson.) และโกลเบิร์ก (Goldberg.) (อ้างจาก จรินทร์ ธานีรัตน์ ม.ป.ป. : 39) ได้ให้ความ

หมายไว้ว่า "ค่ายพักแรมที่มีการจัดอย่างมีระเบียบนี้ หมายถึง การเจริญภัยเกี่ยวกับการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้เข้าร่วม (ชาวค่าย) ได้ทำงาน ได้พักผ่อนหย่อนใจทางสันตนาการ และได้ดำเนินชีวิตทางสังคมเป็นหมู่คณะในสิ่งแวดล้อมนอกเมือง" ซึ่งต่อมาคณะกรรมการเรื่องค่ายพักแรมของที่ประชุมสภาสังเคราะห์แห่งชาติของอเมริกา ได้อธิบายความหมายไว้อย่างครบถ้วนถูกต้องว่า (ทัศนีย์ มุสิกไชย 2508 : 3) "ค่ายพักแรมที่มีการจัดการอย่างเป็นระเบียบย่อหมายถึง ประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์ และในการศึกษาของการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่มภายนอกสถานที่ ค่ายพักแรมเป็นการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่โดยรอบตัว เอามาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตัวเราทั้งทางกาย ทางจิตใจ และทางสังคม ซึ่งประสบการณ์นี้เป็นประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาภายใต้การควบคุมแนะนำของผู้ที่ได้รับการอบรม และฝึกหัดมาโดยเฉพาะ และเมื่อเป็นการจัดดำเนินการโดยองค์การที่เกี่ยวกับเยาวชนในระดับชาติ แล้วค่ายพักแรมนี้ก็ เป็นหัวใจของโปรแกรมเพื่อเยาวชนดังกล่าว"

3.2 ความสำคัญของค่ายพักแรม

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเร่งรีบแข่งขันกับเวลา ไม่มีเวลากับการพักผ่อนหย่อนใจ การอยู่ค่ายพักแรมมีส่วนช่วยในการดำเนินชีวิตและการปรับตัว เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้เยาวชนในปัจจุบันมักปฏิบัติตนไม่สอดคล้องกับสังคมมากนัก ซึ่งอาจเนื่องจากขาดความรู้ในเรื่องกิจกรรมใช้เวลาว่างก็เป็นได้ กิจกรรมค่ายพักแรมจึงเป็นกิจกรรมเวลาว่างหรือสันตนาการที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน เพราะจะมีส่วนช่วยสร้างอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของเยาวชนให้เป็นที่ยอมรับปรารถนาได้อย่างดีและที่สำคัญมากที่สุดก็คือ

ค่ายพักแรมเป็น "วิธีการ" ให้การศึกษาอย่างหนึ่ง การให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้นให้ได้หลายวิธี หากใช้เฉพาะการเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้นไม่ และเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักการศึกษาว่าการเรียนเฉพาะในห้องเรียนนั้น นักเรียนไม่ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงเท่าใดนัก การอยู่ค่ายพักแรมเป็นการเรียนการสอนหรือวิธีการ (Method) ให้การศึกษาอย่างหนึ่ง โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ในทางปฏิบัติจริง ๆ เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติศึกษา ศิลปหัตถศึกษา กีฬา เศรษฐศาสตร์ ธรณีวิทยา ภูมิวิทยา ฯ รวมทั้งการเรียนรู้ใน

ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ใหม่ ๆ ให้เยาวชนได้รับการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง เพื่อการปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างแท้จริงได้ เพราะเยาวชนได้รับการเรียนรู้จากการกระทำและการปฏิบัติจริง ๆ ฉะนั้นการอยู่ค่ายพักแรมมีความสำคัญในด้านวิธีการให้การศึกษาแก่นักเรียนหนึ่งค่าย (จรินทร์ ธานีรัตน์ ม.ป.ป. : 42 - 44)

3.3 กิจกรรมของค่ายพักแรม

ในการอยู่ค่ายพักแรมนั้น หัวใจสำคัญที่สุดของค่ายก็คือ กิจกรรมของค่ายพักแรมนั่นเอง ซึ่งมีดังต่อไปนี้คือ (จรินทร์ ธานีรัตน์ ม.ป.ป. : 95 - 109)

1. กิจกรรมประเภทธรรมชาติศึกษา และการสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
2. กิจกรรมประเภทการประดิษฐ์ และการฝีมือค่าย
3. กิจกรรมประเภททัศนอาจร และการพักแรมนอกค่าย
4. กิจกรรมประเภทเกมส์กีฬาชาวค่าย
5. กิจกรรมเดินทางไกล
6. กิจกรรมการเล่นรอบกองไฟ
7. กิจกรรมประเภทการแสดงละคร และเล่านิทาน
8. กิจกรรมประเภทกิจกรรมร้องเพลง เต้นรำ และดนตรี
9. กิจกรรมประเภทบริการชาวค่าย
10. กิจกรรมประเภทการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
11. กิจกรรมประเภทเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น การเวียน การปรุงอาหารภายใน

ค่ายพักแรม

3.4 หลักทั่วไปในการจัดโปรแกรมกิจกรรมของค่ายพักแรม

ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ร่วมค่ายได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ และนิสัยที่ดีได้มากที่สุดนั้น ในการจัดโปรแกรมควรคำนึงถึงหลักทั่ว ๆ ไป ดังต่อไปนี้คือ (จรินทร์ ธานีรัตน์ ม.ป.ป. : 132 - 136)

1. โปรแกรมที่จัดขึ้น ต้องรวมเอากิจกรรมทุกด้านที่จะส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจและทางสังคมของชาวค่ายเพราะจะช่วยให้เกิดพัฒนาการรวมแก่ชาวค่าย
2. โปรแกรมที่จัดขึ้น ต้องเลือกสรรกิจกรรมร่วมกันทั้งในร่มและกลางแจ้ง เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ทางน้ำและทางบกเพื่อช่วยให้ชาวค่ายได้เรียนรู้คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
3. จัดโปรแกรมของกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากชนิด เพื่อให้ชาวค่ายเลือกเข้าร่วมตามความสามารถ นอกจากเป็นกิจกรรมที่จำเป็นจะต้องร่วม
4. กิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่สร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติ ตลอดจนการสร้างเสริมการดำเนินชีวิตอย่างระบอบประชาธิปไตย
5. กิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้สร้างความคิดริเริ่ม และก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ แก่ชาวค่าย เพราะจะทำให้เกิดความกระตือรือร้นและอยากเข้าร่วม
6. การจัดโปรแกรมนี้ ควรให้ทุกฝ่ายเข้าร่วมหรือเป็นกิจกรรมที่มีความต้องการและมีเป้าหมายมาจากคนส่วนมาก
7. กิจกรรมนั้นต้องเร้าใจ สนุกสนาน
8. กิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่ชาวค่ายต้องการได้รับ
9. กิจกรรมนั้นต้องคำนึงถึงเพศและวัยของผู้เข้าร่วม
10. โปรแกรมของกิจกรรมต้องเพิ่งเล็งถึงการที่จะสอน และให้ทักษะในเรื่องกิจกรรมใหม่ ๆ แก่ชาวค่าย เพื่อให้มีประสบการณ์ใหม่ ๆ ติดตัวไปด้วย
11. การจัดโปรแกรมค่ายพักแรมต้องคำนึงถึงการสร้างกระบวนการหมู่พวกให้แก่ชาวค่ายมากที่สุด
12. การจัดโปรแกรมค่ายพักแรมต้องคำนึงถึงการใช้วัสดุเหลือใช้ และค่านทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
13. โปรแกรมนั้นต้องให้ชาวค่ายมีเวลาทำกิจกรรมมากที่สุด
14. โปรแกรมนั้นต้องคำนึงถึงความสมมูลของกิจกรรมต่าง ๆ
15. โปรแกรมกิจกรรมนั้น ต้องบอกเวลาที่แน่นอนและเป็นการล่วงหน้าเสมอ

- หนึ่ง
16. ควรจัดโปรแกรมให้แกกลุ่มที่มีความสนใจ ร่วมกันโดยจัดเวลาไว้ระยะ
 17. การจัดโปรแกรมต้องคำนึงถึงสถานที่ งบประมาณ ระยะเวลา และภูมิอากาศ เป็นส่วนประกอบสำคัญ
 18. โปรแกรมกิจกรรมของค่ายอาจยืดหยุ่นได้ เพื่อความเหมาะสมและความจำเป็นบางอย่าง
 19. โปรแกรมกิจกรรม ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและทันเวลา

3.5 ข้อควรคำนึงในการจัดค่ายพักแรม

ในการจัดค่ายพักแรมนั้นมีข้อที่ควรคำนึงดังต่อไปนี้คือ (จรินทร์ ธานีรัตน์ ม.ป.ป. : 216 - 217)

1. การดำเนินการก่อนไปอยู่ค่ายพักแรม ได้แก่ การคัดเลือกสมาชิกชาวค่าย การชี้แจงผู้ปกครอง การเตรียมอุปกรณ์
2. การดำเนินการขณะอยู่ที่ค่ายพักแรม นับตั้งแต่การจัดกลุ่มเข้าที่พัก อุปกรณ์ที่ค้างและใช้ต่าง ๆ และการประกอบกิจกรรมค่ายพักแรมประเภทต่าง ๆ และการจัดการด้านสุขภาพ
3. การดำเนินการตอนเสร็จจอยู่ค่ายพักแรม ว่าควรจะทำเนื่การอย่างไร เช่น การเก็บค่าย การขจัดขยะมูลฝอย
4. การดำเนินการหลังการอยู่ค่ายพักแรม ได้แก่ การเก็บรวบรวมเอกสารต่าง ๆ การรายงานผู้ปกครอง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จอห์น คิวอี้ (ณรงค์ เทียมเมฆ 2520 : 13 อ้างจาก John Dewey) ได้กล่าวว่า ในค่านิจวิทยาการเรียนรู้นั้น สังคมเป็นส่วนหนึ่งทีก่อให้เกิดการเรียนรูโดยที่ค่านิยม

ในสังคมนั้นเป็นค่านิยมแบบประชาธิปไตย (Democratic Value) และปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Socialinteraction) ของคนนั้นจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถโดยตรง ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นจะเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้น สุมิตร คุณานุกร (สุมิตร คุณานุกร 2518 : 99 - 101) ที่กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่ากิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษามรรลุถึงผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องอาศัยกิจกรรมเข้าช่วย กิจกรรมนักเรียนจะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

จากงานวิจัยของสกีลแมน (Skillman. 1959 : 1958) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของญี่ปุ่น 3 โรงเรียน โดยมีกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ สถานักเรียนและกรรมกรห้องเรียน ชุมนุมทางวิชาการ ชุมนุมทางหนังสือพิมพ์ละคร และ คนครี และชุมนุมผู้สนใจพิเศษต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และผลการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนจะสูงกว่าผลการเรียนของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม จึงเห็นได้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้มากขึ้น เพิ่มขึ้นจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของแจกสัน (Jackson . 1963 : 515 - A) เรื่องเวลาที่นิสิตใช้ในการกระทำกิจกรรมนอกชั้นเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยแคนซัส ซึ่งพบว่า เวลาที่นิสิตใช้ในการกระทำกิจกรรมจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการเรียน คือ ถ้าใช้เวลามากผลการเรียนก็จะดีขึ้น

นอกจากนี้จากงานวิจัยของ ยุทธวีวัลย์ วนิชยจินดา (ยุทธวีวัลย์ วนิชยจินดา 2518 : 31) จากที่ได้ศึกษาถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษากับผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคม

ศึกษาที่ครูนิยมจัดกันมากได้แก่ การให้นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศเกี่ยวกับสังคมศึกษาและข่าวสารสำคัญ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลการเรียนพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีผลทำให้เกิดขึ้นมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ดังที่ เบรานีส (Beranis. 1974 : 1892-A) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมระหว่างปีภาคเรียนว่า ทำให้ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อชีวิตและธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษระหว่างปีภาคเรียนมีความต้องการที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม หรือเดินทางท่องเที่ยว โดยให้มีครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมด้วย และพบว่านักเรียนเหล่านั้นมีทัศนคติต่อกฎลาคดีขึ้นมาก และนักเรียนเองก็เชื่อว่า เขาสามารถจำและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เขาเรียนรู้อยู่ในโรงเรียนและในห้องเรียนดีขึ้นด้วย แต่ทัศนคติเหล่านั้นจะไม่ปรากฏแก่นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้นในระหว่างปีภาคเรียนนี้เลย และไพศาลหวังพานิช (ไพศาลหวังพานิช 2510 : 72 - 74) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกชั้นเรียนกับผลการเรียนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พบว่า การมีทัศนคติที่ดีคือสถาบันและต่ออาจารย์ผู้สอนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนิสิตอย่างเด่นชัด และมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมนอกชั้นเรียนด้วย

สรุป งานวิจัยที่กล่าวมานี้ได้ว่า หลังจากที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน จะทำให้นักเรียนมีความรู้มากขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย นอกจากนี้ยังมีผู้ทำการศึกษาและกล่าวถึงกิจกรรมนอกห้องเรียน ึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการอยู่ค่ายพักแรม โดยกล่าวถึง สถานที่นอกเมืองเป็นห้องปฏิบัติของธรรมชาติ ซึ่งเป็นสถานที่เปิดโอกาสให้มีการเรียน หากความรู้และทักษะต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติในทางรวม ๆ ด้วย จากผลการทดลองและการวิจัยทางการศึกษาของ^{บรินเลย์} (จรินทร์ ธานีรัตน์

ม.ป.ป. : 6 อ้างจาก Brindley.) แสดงให้เห็นว่านักเรียนผู้ใช้ธรรมชาติเป็นวิชาเรียน จะเรียนวิชาที่เกี่ยวกับสถานทีนอกเมืองได้เร็วกว่า น่าสนใจมากกว่าการเรียนในห้องเรียนธรรมดา ซึ่งจรินทร์ ธานีรัตน์ (จรินทร์ ธานีรัตน์ ม.ป.ป. : 69 - 70) กล่าวว่า การศึกษานอกเมือง และค่ายพักแรมของโรงเรียนนั้นให้ประสบการณ์แก่เยาวชน 3 ข้อใหญ่ คือ

1. เด็กได้รับผลทางสังคม เพราะได้พบเพื่อนเพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้ถึงวิธีการต่างๆ ในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้ผู้จักปรับตัวเข้ากับหมู่คณะได้ดี
2. เด็กได้รับความเจริญงอกงามทางสติปัญญา เพราะกิจกรรมการศึกษานอกเมืองและค่ายพักแรมนั้นมีกิจกรรมมากมาย ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในตัวเด็ก
3. เด็กได้รับผลทางสุขภาพอนามัย เป็นเพราะกิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กได้เข้าร่วมนั้น

จากที่กล่าวมานี้ แสดงว่าวิธีการอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งเป็นกิจกรรมนอกห้องเรียนนั้น จะทำให้เด็กมีความรู้เพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีมากกว่าวิธีการสอนในห้องเรียน ดังที่ศรีศักร วัลลิโภคม (ศรีศักร วัลลิโภคม 2522 : 44) โลกกล่าวว่า วิธีการรักษาโบราณสถานอย่างหนึ่งก็คือ การให้การศึกษ เช่น ในต่างประเทศ ใ้อบรมให้คนเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมตั้งแต่เด็ก ๆ โดยให้ไปพิพิศทัศน์แก่ยังเด็ก ซึ่งวิธีการนี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม. อยู่ค่ายพักแรมที่จะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน เพราะเด็กได้รับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยใช้ประกอบการตั้งสมมุติฐานดังนี้

5. สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

5.1 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม มีผลทำให้เด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกันดังนี้

5.1.1 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดความรู้มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

5.1.2 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียนก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

5.1.3 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าโดยวิธีสอนในห้องเรียน

5.2 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรมวิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม มีผลทำให้เด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกันดังนี้

5.2.1 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

5.2.2 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียนทำให้เกิดทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

5.2.3 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบในห้องเรียน

วิธีดำเนินการ

ในการศึกษาคั้งนี้ มีวิธีดำเนินการศึกษาคั้งนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนปรุใหญ่พิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2523 จำนวน 60 คน แล้วนำมาสุ่มเข้ากลุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน คั้งนี้คือ

- กลุ่มที่ 1 ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมโดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม 20 คน
- กลุ่มที่ 2 ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมโดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน 20 คน
- กลุ่มที่ 3 ไม่ได้รับการถ่ายทอดคือเป็นกลุ่มควบคุม 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคั้งนี้ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้

1 ฉบับและแบบสอบถามทัศนคติ 1 ฉบับ คือ

2.1 แบบทดสอบวัดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสร้างจากความรู้ที่รวบรวมไว้ในภาคผนวก ง. โดยสร้างในลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่า ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อรู้ว่ามี ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาหรือไม่ แล้วจึงนำแบบทดสอบไปทดลองสอบเพื่อหาค่าอำนาจ จำแนก ค่าความยากง่าย โดยใช้ 27 เปอร์เซ็นต์ ของ **Chung Teh Fan** และหาค่าความเชื่อมั่น จนมีค่าความเชื่อมั่นสูงพอจึงจะนำไปใช้ โดยใช้สูตร KR - 20 ที่เป็นของ **Kuder Richardson** ซึ่งมีวิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น คั้งนี้

2.1.1 ศึกษาเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของ

จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปสร้างแบบทดสอบวัดความรู้

2.1.2 ทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ กำหนดน้ำหนักของเนื้อหาความรู้ในแต่ละหัวข้อ และกำหนดน้ำหนักของข้อสอบที่จะออกวัดความรู้ในแต่ละหัวข้อนั้น

2.1.3 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ตามน้ำหนักของความรู้ และน้ำหนักของข้อสอบในแต่ละหัวข้อตามที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยมีลักษณะเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ดังตัวอย่าง

ข้อ 0) ลักษณะของปราสาทหินพิมาย เป็นศิลปะแบบ

ก. ทวารวดี	ข. ขอม
ค. ลพบุรี	ง. อยุธยา

2.1.4 นำแบบทดสอบไปให้อาจารย์ 1 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาทั้งหมด และให้วิทยากรผู้ชำนาญในแต่ละเรื่องตรวจสอบแต่ละเรื่องอีกครั้ง เพื่อพิจารณาว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่

2.1.5 นำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับนักเรียนที่ถือว่ามีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อและรายตัวเลือกเพื่อหาค่าความยากง่ายและอำนาจของแบบทดสอบ โดยใช้วิธี 27. เปอร์เซนต์ของ Chung Teh Fam เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ใช้หลักว่าตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือตอบเกินกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

2.1.6 นำแบบทดสอบมาคัดเลือกไว้ คือ ข้อที่ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .2 ถึง .8 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ไม่น้อยกว่า .2 นำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี KR - 20 ของ Kuder Richardson ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.823

2.1.7 เลือกข้อทดสอบที่มีคุณภาพดี เรียงลำดับตามความยากง่าย ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ จัดพิมพ์เพื่อเตรียมใช้ในการทดลองต่อไป

2.2 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามมาตราวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง (Scale) เมื่อสร้างจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าคลุมเครือหรือไม่ แล้วจึงนำไปทดสอบหาค่าอำนาจ โดยใช้ t -test และความเชื่อมั่นนั้นมีค่าสูงพอจึงนำไปใช้ได้ ซึ่งมีวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติ

2.2.2 ทำตารางวิเคราะห์ กำหนดน้ำหนักความสำคัญและจุดมุ่งหมายในเนื้อหาแต่ละหัวข้อที่จะวัดทัศนคติออกมาว่า ควรจะมีจำนวนข้อในแบบสอบถามทั้งทางบวกและทางลบในสัดส่วนเท่าไรจึงจะเหมาะสมและเหมาะกับจุดมุ่งหมายและความสำคัญในแต่ละหัวข้อนั้น

2.2.3 สร้างข้อคำถามเป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาหาที่ ความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของนักเรียนที่มีมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ 1 ท่าน โดยให้ตรวจสอบทั้งหมด และให้วิทยากรผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง ตรวจสอบแต่ละเรื่องอีกครั้ง เพื่อให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2.5 เลือกมาตราส่วนประมาณค่า และกำหนดน้ำหนัก โดยใช้มาตราส่วนประกอบค่า 5 ช่วงแบบของ Likert คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยใช้หมายเลข 5 4 3 2 1 แทนช่วงเหล่านั้นตามลำดับตัวอย่าง เช่น

ข้อ 0) เพลงโคราชเป็นสิ่งล้ำสมัย 5 4 3 2 1

2.2.6 การให้คะแนนถือเกณฑ์ตัดสินใจว่ามีพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นมาก

น้อยเพียงใด (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 28) ดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน มี 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ในข้อความที่มีความหมายทางบวก (Positive) เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดดังนี้

ถ้ากาหมายเลข 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 4 หมายถึง เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน

กรณีที่ 2 ในข้อความที่มีความหมายทางลบ (Negative) เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดดังนี้

ถ้ากาหมายเลข 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 4 หมายถึง เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ถ้ากาหมายเลข 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 5 คะแนน

2.2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครราชสีมาใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยตรวจให้คะแนนทุกข้อ เพื่อแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยถือเอา 25 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ใ้คะแนนตอบแบบสอบถามสูงเป็นผู้มีทัศนคติดี และ 25 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ใ้คะแนนแบบสอบถามต่ำเป็นผู้ที่มีทัศนคติไม่ดี แล้วจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอ่านจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ $t - test$

2.2.8 นำข้อแบบสอบถามที่คัดเลือก คือ ข้อคำถามที่มีค่า t เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_{\text{error}}}{MS_{\text{ind}}}$$

จนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพดี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 60 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.801 จัดพิมพ์เพื่อเตรียมใช้ในการทดลองต่อไป

3. วิธีดำเนินการทดลอง ทำตามลำดับดังนี้

3.1 นำแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามวัดทัศนคติมาทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

3.2 ทำการทดลองถ่ายทอคดังนี้

กลุ่มที่ 1, 2 ทดลองถ่ายทอคมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่และวิธีสอนแบบในโรงเรียน ตามลำดับ ค่ายพักแรมโดยสอนตามโครงการสอนที่จัดไว้เป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน คิดเป็นจำนวนชั่วโมงที่สอนได้ 18 ชั่วโมง รายละเอียดปรากฏอยู่ในภาคผนวก ค.

กลุ่มที่ 3 ไม่ได้รับการถ่ายทอคด้วยวิธีใด ๆ เลย ถือเป็นกลุ่มควบคุม

3.3 นำแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามวัดทัศนคติมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

3.4 นำผลที่ได้จากแบบทดสอบและแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาค่าเฉลี่ย โดยคำนวณจากสูตร (สมสรร วงษ์อยู่น้อย 2521 : 26)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

N คือ จำนวนตัวอย่าง

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนดิบ

4.2 หาค่าแปรปรวน โดยใช้สูตร (อนันต์ ศรีโสภณ 2521 : 26)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 คือ ความแปรปรวน

N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X^2$ คือ ผลรวมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ คือ ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมดยกกำลังสอง

4.3 หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์รายข้อแบบสอบถามวัดทัศนคติ โดยใช้ t - test จากสูตร (อังคณา สายยศ ม.ป.ป. : 179)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s^2_H}{n_H} + \frac{s^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ t คือ ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

\bar{X}_H, \bar{X}_L คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ

s^2_H, s^2_L คือ คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ

n_H, n_L คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ

4.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติ โดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2522 : 141)

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_{error}}{MS_{ind}}$$

เมื่อ r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่น

MS_{error} คือ ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน

MS_{ind} คือ ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแบบสอบถามแต่ละคน

4.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยใช้

สูตร KB - 20 ของ Kuder Richardson (อังกฤษ สายยศ ม.ป.ป. : 160)

$$r_{tt} = \left(\frac{N}{N-1} \right) \left(1 - \frac{pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่น

N คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p คือ อัตราส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ

q คือ อัตราส่วนของผู้ที่ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ

S_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

4.6 ทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของผลการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance)

โดยใช้คะแนนจากการทดสอบก่อนเป็นตัวแปรร่วม เพื่อทดสอบสมมติฐาน (Lindquist. 1956 : 323)

$$F = \frac{MS'A}{MS'W}$$

เมื่อ F คือ ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา

$MS'A$ คือ ค่าปรับแล้วของค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนจากผลการทดลอง

$MS'W$ คือ ค่าปรับแล้วของค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนภายในกลุ่ม

4.7 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วที่ละคู่ โดยใช้ t - test
(Lindquist. 1953 : 327)

$$t = \frac{\bar{X}'_1 - \bar{X}'_2}{S(\bar{X}'_1 - \bar{X}'_2)}$$

เมื่อ	t	คือ	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t - Distribution
	\bar{X}'	คือ	คะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้ว (Adjusted Mean)
	$S(\bar{X}'_1 - \bar{X}'_2)$	คือ	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กำหนดสัญลักษณ์ขึ้นใช้ ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
\bar{X}'	แทน	คะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้ว (Adjusted Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS_x	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนก่อนการทดลอง
SS_y	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนหลังการทดลอง
SS'	แทน	ค่าปรับแล้วของผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	รายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS'	แทน	ค่าปรับแล้วของรายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
SP	แทน	ผลบวกของผลคูณคะแนนรวมของคะแนนก่อนการทดลองกับ คะแนนหลังการทดลอง
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - Distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - Distribution
กลุ่มทดลองที่ 1	แทน	กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดกรรมกรทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยอยู่ ค่ายสัปดาห์แรก
กลุ่มทดลองที่ 2	แทน	กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดกรรมกรทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดย การสอนในห้องเรียน
กลุ่มควบคุม	แทน	กลุ่มที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดกรรมกรทางวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย วิธีใด ๆ เลย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการทดลองครั้งนี้จะเสนอเป็นตอน ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการสอบครั้งแรก (Pre - test) และจากการสอบครั้งหลัง (Post - test) ของแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามวัดทัศนคติ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความรู้ในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นกับกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนการสอบครั้งหลัง โดยใช้คะแนนจากการสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วมเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1.1 1.2 และ 1.3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นกับกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนการสอบครั้งหลัง โดยใช้คะแนนจากการสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วมเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2.1 2.2 และ 2.3

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการสอบครั้งแรกและจากการสอบครั้งหลัง จากการนำข้อสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 กลุ่ม โดยทำการสอบก่อน การทดลองและหลังการทดลองถ่ายทอดมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแล้ว นำผลที่ได้มาหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการสอบทั้ง 2 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของ
กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดลอง	ค่าสถิติ	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มควบคุม
ก่อนดำเนินการทดลอง	N	20	20	20
	\bar{X}	27.55	25.5	26.65
	SD	4.	4.38	3.68
หลังดำเนินการทดลอง	N	20	20	20
	\bar{X}	37.9	31.6	27.05
	SD	4.93	3.62	3.61

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการสอบครั้งแรก (Pre - test) ของแบบทดสอบวัดความรู้ในมรคททางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่พบว่าภายหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มจะเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมาก ส่วนกลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนดำเนินการทดลองและภายหลังการทดลอง

การทดลอง	ค่าสถิติ	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มควบคุม
ก่อนดำเนินการทดลอง	N	20	20	20
	\bar{X}	215.45	213	199.95
	SD	13.76	14.26	11.79
หลังดำเนินการทดลอง	N	20	20	20
	\bar{X}	275.4	244.65	215.7
	SD	11.41	13.19	12.09

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยได้จากการสอบครั้งแรก (Pre - test) ของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันเล็กน้อย และพบว่าภายหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมาก ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

เนื่องจากค่าคะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนความรู้และทัศนคติของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าแตกต่างกัน ดังนั้นจึงนำไปทดสอบนัยสำคัญด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนการสอบครั้งหลัง โดยใช้คะแนนจากการสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วม

เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3 ที่ว่า

1.1 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

1.2 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน ก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

1.3 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบวิธีสอนแบบในห้องเรียน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

	Source of Variation			F
	between	within	total	
SS _X	42.33	942.5	984.78	
SS _Y	1187.43	957.55	2144.98	
SP	116.316	608.45	724.766	
SS' _Y	1046.798	564.752	1611.550	
df	2	56	58	
MS'	523.399	10.0848	-	F = 51.899 *

$$F_{.05} = 3.17, df = 2, 56$$

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ภายหลังจากการทดลองการถ่ายทอดความรู้มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ผลการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน

และไม่ได้รับการสอนคือ กลุ่มควบคุม มีผลต่อความรู้ในมรรคทางวัชรธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ดังนั้นจึงคำนวณค่าเฉลี่ยที่ปรับแล้วของความรู้ในมรรคทางวัชรธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาเปรียบเทียบกันด้วย t - test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระ กันดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสถิติพื้นฐานแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยปรับแล้วของความรู้ในมรรคทางวัชรธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{x}	\bar{x}'	$S(\bar{x}_i - \bar{x}_j)$	t
กลุ่มทดลองที่ 1	37.9	38.67	1.02	11.61*
กลุ่มควบคุม	27.05	26.83		
กลุ่มทดลองที่ 2	31.6	31.06	1.01	4.19*
กลุ่มควบคุม	27.05	26.83		
กลุ่มทดลองที่ 1	37.9	38.67	1.03	7.39*
กลุ่มทดลองที่ 2	31.6	31.06		

$$t_{.05} = 1.685, \text{ df} = n - 1 - 1 = 38$$

จากตารางที่ 4 แสดงว่า

1. การถ่ายทอดมรรคทางวัชรธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม

ก่อให้เกิดความรู้ในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1

2. การถ่ายทอดมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยวิธีสอนแบบในห้องเรียน ก่อให้เกิดความรู้ในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่า วิธีสอนแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.2

3. การถ่ายทอดมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ก่อให้เกิดความรู้ในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่า วิธีสอนแบบในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ของกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนการสอบครั้งหลัง โดยใช้คะแนนจากการสอบครั้งแรกเป็นตัวแปรร่วมสมมติฐานข้อ 2.1 2.2 และ 2.3 ที่ว่า

2.1 การถ่ายทอดมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

2.2 การถ่ายทอดมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน ทำให้เกิดทัศนคติในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุม

2.3 การถ่ายทอดมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติในมรรคทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบในห้องเรียน

ตารางที่ 5 คำนวณค่าสำคัญของการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของคะแนนทัศนคติ
ต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่าง

	Source of Variation			F
	between	within	total	
SS _X	2,777.1	10,101.9	12,879	
SS _Y	35,651.7	8,557.55	44,209.25	
SP	9,189.9	6,184.1	15,374	
SS' _Y	21,085.1	4,771.8	50,015.60	
df	2	58	-	
MS'	10,542.55	85.2	-	F = 123.7 *

$$F_{.05} = 3.17, df = 2, 56$$

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ภายหลังจากการทดลองของกลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า ผลการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียนและวิธีสอนแบบควบคุม มีผลต่อทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ดังนั้น จึงคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้ว ของทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาเปรียบเทียบกันด้วย t - test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระกัน ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสถิติพื้นฐาน และการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับ
ของทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	\bar{x}	\bar{x}'	$S(\bar{x}_i - \bar{x}_j)$	t
กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มควบคุม	275.4 215.7	275.74 221.53	3.25	16.68*
กลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มควบคุม	244.65 215.7	242.46 221.53	3.16	6.62*
กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2	275.4 244.65	271.74 242.46	2.93	9.99*

$$t_{.05} = 1.686, df = n - 1 - 1 = 38$$

จากตารางที่ 6 แสดงว่า

1. การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2.1
2. การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยวิธีสอนแบบในห้องเรียน ทำให้เกิดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2.2
3. การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2.3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลของการถ่ายทอดกรมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบ อยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม ที่มีต่อความรู้และทัศนคติของกรมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของศึกษารัฐในจังหวัดนครราชสีมา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นศึกษารัฐที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ของโรงเรียนปทุมวิทยุพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2523 จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอยู่ค่ายพักแรม 20 คน กลุ่มสอนในห้องเรียน 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้ 1 ฉบับ และแบบสอบถามทัศนคติ 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

4. วิธีดำเนินการทดลอง

ในการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 นำแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามวัดทัศนคติมาทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

4.2 ทำการทดลองถ่ายทอด ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 ทดลองถ่ายทอดกรมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม โดยสอนตามโครงการสอน ที่จัดไว้เป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน คิดเป็นจำนวนชั่วโมงสอนได้ 18 ชั่วโมง รายละเอียดปรากฏอยู่ในภาคผนวก ค.

กลุ่มทดลองที่ 2 ทดลองถ่ายทอกรมกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน โดยสอนตามโครงการสอนที่จัดไว้เป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน คิดเป็นจำนวนชั่วโมงสอนได้ 18 ชั่วโมง รายละเอียดปรากฏอยู่ในภาคผนวก ค.

กลุ่มควบคุม ไม่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีใด ๆ เลย ถือเป็นกลุ่มควบคุม

4.3 นำแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามทัศนคติมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

4.4 นำผลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามทัศนคติมาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการสอบครั้งแรก (Pre - test) และจากการสอบครั้งหลัง (Post - test) ของแบบทดสอบวัดความรู้และแบบสอบถามทัศนคติ

ตอนที่ 2

เปรียบเทียบความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นกับกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนการสอบครั้งหลัง โดยใช้คะแนนจากการสอบครั้งแรกเป็นค่าแปรร่วม โดยใช้ F - test

ตอนที่ 3

เปรียบเทียบทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นกับกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนการสอบครั้งหลัง โดยใช้คะแนนจากการสอบครั้งแรกเป็นค่าแปรร่วม โดยใช้ F - test

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมอย่างมีนัยสำคัญแล้ว จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ปรับแล้วเป็นรายคู่ด้วย t - test ทั้งตอนที่ 2 และ 3

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การถ่ายทอกรมกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ก่อให้เกิดความรู้ ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน ก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าวิธีสอนแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ก่อให้เกิดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มวิธีสอนแบบในห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม ทำให้เกิดทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.5 การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยวิธีสอนแบบในห้องเรียน ทำให้เกิดทัศนคติในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่าวิธีสอนแบบควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

7. การอภิปรายผล

จากความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อเปรียบเทียบผลจากการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยวิธีสอนแบบอยู่ค่ายพักแรม วิธีสอนแบบในห้องเรียน และวิธีสอนแบบควบคุม ซึ่งไม่ได้รับการถ่ายทอดโดยวิธีใด ๆ ทั้งสิ้นว่าวิธีการใดที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดีกว่ากัน ซึ่งจะอภิปรายผลที่ปรากฏออกมาเป็นลำดับ ดังนี้

7.1 จากผลการเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติระหว่างกลุ่มอยู่ค่ายพักแรมและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มอยู่ค่ายพักแรมมีผลทั้งในด้านความรู้และทัศนคติดีกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งจากผลการทดลองดังกล่าวนี้จะแสดงให้เห็นว่า ในเรื่องการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กนั้น การได้รับการถ่ายทอดจะโดยวิธีการอยู่ค่ายพักแรมหรือวิธีสอนในห้องเรียน จะโดยวิธีใดวิธีหนึ่งก็ตามจะช่วยให้เด็กมีความรู้เพิ่มขึ้นและมีทัศนคติที่ดีขึ้นกว่าการที่จะไม่ถ่ายทอดใด ๆ แก่เด็กเลย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.1, 1.2,

กลุ่มสอนในห้องเรียน

2.1 และ 2.2 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กนั้น เด็กจะไ้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในคุณค่า ความสำคัญหรือสิ่งต่าง ๆ ในเรื่องเหล่านั้นเข้าไป เด็กจะเกิดความรู้สึกรวมทั้งเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีขึ้นจากแต่ก่อน ซึ่งเด็กไม่เคยได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมาก่อนเลย ดังที่จอห์น ดีวอี้ (ตรงค์ เทียมเมฆ 2520 : 13 อ้างจาก John Dewey) ไ้กล่าวว่า การที่ตัวนักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ไ้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถของตนได้ เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหลายที่โรงเรียนจัดขึ้น จะเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้เด็กไ้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และที่สุมิทร คุณานุกร (สุมิทร คุณานุกร 2518 : 99 - 100) ไ้กล่าวว่า กิจกรรมนั้นนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางค่านักษะ ทัศนคติ และความรู้ให้ดีขึ้น

7.2 จากผลการเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติระหว่างกลุ่มค่ายพักแรมกับกลุ่มที่สอนในห้องเรียน พบว่า กลุ่มค่ายพักแรมมีผลในด้านความรู้มากกว่าและมีทัศนคติดีกว่ากลุ่มที่สอนในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1.3 และ 2.3 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการสอนในห้องเรียนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ ประเสริฐสรวย (สุรัชย์ ประเสริฐสรวย 2514 : 46 - 47) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาแก่นักเรียน 2 กลุ่ม ค่ายการนำไปทัศนศึกษาและบรรยายในชั้นเรียน พบว่า การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ภายหลังจากการเรียนในชั้นเรียนแล้ว จะมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียว และไม่ว่าจะทิ้งระยะเวลาานเท่าใด การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ประกอบการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเรียนรู้ไ้มากกว่าและจดจำไ้ได้นานกว่า ซึ่งการศึกษานอกสถานที่นี้เป็นกิจกรรมอันหนึ่งในวิธีการสอนโดยการอยู่ค่ายพักแรมนี้ นอกจากนั้นจากงานวิจัยของสกีลแมน (Skillman . 1959 : 1958) ที่ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของญี่ปุ่น โรงเรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้อง

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนจะสูงกว่าผลการเรียนของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ส่วนไพศาล หวังพานิช (ไพศาล หวังพานิช 2510 : 72 - 74) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกชั้นเรียนกับผลการเรียนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พบว่าการมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันและต่ออาจารย์ผู้สอน มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนิสิตอย่างเด่นชัด และมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมนอกชั้นเรียนด้วย และรวมทั้งบรรยากาศในห้องเรียนนั้นเป็นบรรยากาศปกติที่นักเรียนเคยชิน เด็กจะได้รับการกระตุ้นจากสภาพบรรยากาศห้องเรียนนี้ได้น้อยกว่าเมื่อเทียบกับสภาพการเรียนในค่ายพักแรม ซึ่งจะมีสภาพที่แตกต่างไปเพราะในค่ายพักแรมนั้น นักเรียนนอกจากจะเรียนความรู้จากเรื่องราวที่สอนให้เด็กแล้ว เด็กยังได้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมอื่น ๆ ซึ่งในค่ายพักแรมเด็กทุกคนจะมีโอกาสได้แสดงกิจกรรมของตนอย่างเต็มที่ โดยไม่ใช่ครูเป็นผู้บรรยายหรือควบคุมเพียงผู้เดียว แบบในห้องเรียน และนอกจากนั้นเด็กยังได้เรียนรู้จากการกระทำและปฏิบัติจริง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดผลทั้งด้านความรู้และทัศนคติต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติด้วย ดังจากผลการทดลองของบรินลีย์ (อ้างจาก จรินทร์ น.ป.ป. : 6 Brindley.) แสดงให้เห็นว่านักเรียนผู้ซึ่งใช้ธรรมชาติเป็นวิชาเรียน จะเรียนรู้วิชาที่เกี่ยวข้องกับสถานที่นอกเมืองได้เร็วกว่า น่าสนใจมากกว่าการเรียนในห้องเรียนธรรมดาและจากการศึกษาของเบรานิส (Beranis. 1974 : 1892 - A) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมระหว่างปิดภาคเรียนว่า ทำให้ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อชีวิตและธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษระหว่างปิดภาคเรียน มีความต้องการที่จะไปอยู่ค่ายพักแรมหรือเดินทางท่องเที่ยว และพบว่านักเรียนเหล่านั้นมีทัศนคติต่อฤดูกาลดีขึ้นมาก และนักเรียนเองก็พบว่า เขาสามารถจำและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เขาเรียนรู้อยู่ในโรงเรียนและในห้องเรียนดีขึ้นด้วย แต่ทัศนคติเหล่านั้นจะไม่ปรากฏแก่นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้นในระหว่างปิดภาคนี้เลย และคังที่กรีตัก วัลลิโกคม (กรีตัก วัลลิโกคม 2522 : 44) ได้กล่าวไว้ว่าการรักษาโบราณสถาน

มรดกทางวัฒนธรรมของชาติอย่างหนึ่ง ก็คือ การให้การศึกษา เช่น ในต่างประเทศ ได้
อบรมให้คนเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมตั้งแต่เด็ก ๆ โดยให้ไปพิพิธภัณฑ์แต่ยังเล็ก ซึ่งวิธี
การนี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการอยู่อาศัยพักแรมที่จะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อมรดกทาง
วัฒนธรรมของตนไว้ได้ เพราะเด็กได้รับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง

และนอกจากกิจกรรมเสริมระหว่างชั่วโมง รวมทั้งกิจกรรมแคมป์ไฟที่จัดขึ้นใน
กลุ่มค่ายพักแรม จะมีส่วนส่งผลกระทบต่อทบทวนความรู้ และการนำความรู้ไปใช้และช่วยให้
เด็กมีทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้นดีขึ้นด้วย

8. ข้อสังเกตจากการศึกษาค้นคว้า

8.1 จากการศึกษาทดลองถ่ายเทมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า ในวิธีสอนแบบ
อยู่อาศัยพักแรมและวิธีสอนแบบในห้องเรียนนั้นถึงจะมีกิจกรรมในการเรียนการสอนที่คล้าย
คลึงกันมาก หรือแทบเดียวกัน แต่ในวิธีสอนแบบอยู่อาศัยพักแรมนั้น บรรยากาศในค่ายพัก
แรม การได้มีโอกาสปะทะสังสรรค์อย่างใกล้ชิดสนิทสนมดีกว่าในห้องเรียน ระหว่างครูกับ
นักเรียน รวมทั้งการเรียนโดยจากประสบการณ์ตรง เช่น การไปศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น
ทั้งหมดนี้จะส่งผลให้เด็กในกลุ่มวิธีสอนแบบค่ายพักแรมดีกว่ากลุ่มวิธีสอนแบบในห้องเรียน
ทั้งด้านความรู้และทัศนคติ

8.2 จากการศึกษาทดลองในเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้าน พบว่าถ้าใช้วิธีการสอน โดย
ใช้ภาษาถิ่นจะกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจและรู้สึกพอใจมากเป็นพิเศษ

8.3 ในการทำวิจัยเรื่องนี้มีข้อแปรแทรกซ้อน เช่น การพยายามเข้าร่วมกิจกรรม
บางอย่างของกลุ่มค่ายพักแรมจากกลุ่มทดลองอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มสอนในห้องเรียน กลุ่มควบคุม
ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดค่ายพักแรมในสถานที่ที่ใกล้กับกลุ่มทดลองอื่น ๆ เป็นต้น ทำให้ผลอาจ
คลาดเคลื่อนไปบ้าง

8.4 โครงการสอนในการวิจัยครั้งนี้ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ เพียงแต่เป็นแนว
ทางในการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นถ้าจะมีผู้นำไปใช้ควรได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในค่าน การวางแผน
โครงการสอนหลาย ๆ ท่านช่วยกันวางแผนสร้างใหม่ให้สมบูรณ์ถูกต้องเพื่อจะทำให้

ประสิทธิภาพของการสอนไคมลีสัมบูรณ์ถูกต้อง

8.5 จากผลการทดลองพบว่า การถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้ง 2 วิธี ก่อให้เกิดความรู้และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีแก่เด็กอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นควรได้มีการสอน ถ่ายทอดแก่เด็กสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตรวิชาที่สอนต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเด็กจะได้รับความรู้และเกิดทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย

8.6 ควรได้มีการจัดอบรมความรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่ครูในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญในวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ละเรื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.7 ควรมีการจัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นสอดแทรกเข้าไป ในกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรม ของลูกเสือและเนตรนารี

9. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.1 ควรมีการท้าววิจัยโดยใช้วิธีสอนแบบค่ายพักแรม นี้เปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบในห้องเรียนในเนื้อหาวิชาอื่นบ้าง เพื่อดูว่าวิธีการใดจะเหมาะสมกับสภาพวิชาใด ซึ่งจะช่วยให้อประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น

9.2 ควรมีการท้าววิจัยในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อดูประสิทธิภาพของวิธีการอยู่ค่ายพักแรมกับวิธีการสอนในห้องเรียนว่าให้ผลดีขึ้นอีกหรือไม่ โดยปรับปรุงเพิ่มกิจกรรมเข้าไป ทั้ง 2 กลุ่มแล้วจะให้ผลดีขึ้น หรือเท่ากันเหมือนวิจัยฉบับนี้หรือไม่

9.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบวิธีสอนแบบในห้องเรียน กับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดในการเรียนการสอนหรือการถ่ายทอดความรู้แก่เด็ก

9.4 ควรเลือกสถานที่ในการเข้าค่ายพักแรม ให้ในการท้าววิจัยครั้งต่อไป ห่างจากการสังเกตของกลุ่มอื่น ๆ เพื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ที่จะก่อให้เกิดคลาดเคลื่อนของผลการทดลอง

9.5 ควรศึกษาถึงองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ที่สามารถเอื้อต่อการถ่ายทอดความรู้ทาง

วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ค่านิยม เป็นต้น

9.6 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในวัยอื่น ๆ อีก

9.7 ควรมีการทำวิจัยถึงประเภทของวัฒนธรรมไทยบางอย่างที่ควรช้จ้กออกไปทั้งนี้เพราะ มีความขัดกันกับพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน ของมนุษย์หรือก่อให้เกิดผลเสียแก่สภาพส่วนใหญ่ของสังคม เช่น การเชื่อถือโศกลาง เป็นต้น

9.8 ควรมีการทำวิจัยถึงสภาพวัฒนธรรมตะวันตกว่าไม่เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมไทยอย่างไรและก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

10. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการนำผลการวิจัยถึงสภาพนี้ไปใช้ในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ในเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เยาวชนไทย เพื่อจะได้รักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ไป

ဘဝအကျဉ်းချုပ်

บรรณานุกรม

- ไชแสง รักวานิชและคณะ รายงานผลการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
 รายงานการวิจัยฉบับที่ 2101, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตร -
 1977, 156 หน้า
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ แนวนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เอกสารการประชุม
 พิจารณานโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ ณ เชื้อนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี 13 - 15
 กรกฎาคม 2521, 43 หน้า
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน วัฒนธรรมไทย 2 : กุมภาพันธ์ 2523, 29
 หน้า
- เอกสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ : ชาววัฒนธรรม 11 : 1 - 3 พฤษภาคม
 2523
- จรินทร์ ชานีรัตน์ การจัดค่ายพักแรม บางสะแกการพิมพ์ ม.ป.ป. 254 หน้า
- จินต์ รักการดี คู่มือการปฏิบัติงานตามโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทภาคที่ 1 : หลักการ
และวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวเล่มที่ 5 เรื่องทัศนคติและความต้องการ โรงพิมพ์ส่วน
 ท้องถิ่น การมการปกครอง 2508, 87 หน้า
- จูเกียรติ วิเศษเสนาและอนงค์ พิมพ์จันทร์ นิทานสลัมกลอนล่าจากตำบลสะแกราช
อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ปรินิพนธ์ ค.บ. วิทยาลัยครูนครราชสีมา
 2502, 156 หน้า
- ชิน อยู่ดี โบราณวัตถุสถานท่าพระราชอาณาจักร ศิวพรการพิมพ์ 2500, 393 หน้า
- ชยันต นาคบุปผา โลกของวัยรุ่น เชียงใหม่ โรงพิมพ์แสงศิลป์ 2515, 328 หน้า
- ณรงค์ เทียมเมฆ ทัศนคติต่ออาชีพครูและความต้องการค่านิยมแก่นักเรียนของนักเรียน
ชาวเขา วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ปรินิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร 2520, 77 หน้า อัดสำเนา
- ดวงเคื่อน ศาสตราภักดิ์ ทฤษฎีเปียเจต์ เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา Piagetion

- Theory, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 78 หน้า
- ทวี อดาทกุล ของดีในประวัติศาสตร์และโบราณคดี โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา 2513, 524 หน้า
- ไทยวัฒนาพานิช โบราณวัตถุและสถานที่สำคัญของไทย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2509, 68 หน้า
- ทัศนีย์ มุสิกไชย การจัดค่ายพักแรม กรมประชาสงเคราะห์ 2508, 188 หน้า
- ธุรกิจบัณฑิตย์, วิทยาลัย คนดีในอภิศัก โรงพิมพ์บรรณาคม 2513, 300 หน้า
- นครราชสีมา, วิทยาลัยครู ของดีโคราช นครราชสีมา ตราเสือการพิมพ์ 2521, 141 หน้า
- น.ณ. ปากน้ำ (นามแฝง) ศิลปะแห่งอภิศักสมัย โรงพิมพ์เฟื่องอักษร 2516, 284 หน้า
- _____ . สถาปัตยกรรมในประเทศไทย กรุงเทพมหานครการพิมพ์ 2516, 160 หน้า
- นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ วรรณคดีไทยเกี่ยวกับชนมประเพณี พิษณุโลกแผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2520, 317 หน้า
- ประติษฐ์ มัชฌิม สังคมวิทยาชนบท โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมชาติ 2522, 250 หน้า
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ . การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า
- ประสิทธิ์ ภาพยนตร์ "ภาษาถิ่นวัฒนธรรม" แบบเรียนวิชาภาษาไทย ท. 031, โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2518, 150 หน้า
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 138 หน้า
- ฝ่ายวิชาการ "งานวัฒนธรรมสามัคคี 4 ภาค" เอกสารประกอบนิทรรศการวัฒนธรรมสามัคคี 4 ภาค ฝ่ายวิชาการ "งานวัฒนธรรมสามัคคี 4 ภาค" 2523, 149 หน้า
- พ. ชลธาร (นามแฝง) ทัศนจักร 71 จังหวัด โปธิ์สามต้นการพิมพ์ 2514, 532 หน้า

- พจน์ วรกวิน จิตวิทยาสังคม โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด 2523, 175 หน้า
- พูนพิสมัย ทิศกุล, ม.จ. สารคดีน่ารู้ โรงพิมพ์บันทึกลสาสน์ 2518, 76 หน้า
- ไพศาล หวังพานิช ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของนิสิตปีที่ 3
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2520 ปริญญาโท กศ. บ. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 116 หน้า อักสำเนา
- พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์และคณะ จิตวิทยาสังคม เชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ 2522, 203 หน้า
- มานิต วิลลีโลกม น้ำท่วมพินายและโบราณสถานในจังหวัดนครราชสีมา โรงพิมพ์ศิวพร
2505, 168 หน้า
- ยุทธวีวัลย์ วณิชจินดา ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษากับผล
สำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยม วิทยานิพนธ์ ต.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2513, 129 หน้า อักสำเนา
- รองรัตน์ อิศรภักดี "วัฒนธรรมกับวัยรุ่น" จันทร์เกษม 86 : 43 - 45 มกราคม -
กุมภาพันธ์ 2512
- ล้วน สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2512, 276 หน้า
- วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติเคราะห์สำหรับการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการ
ศึกษาแห่งชาติ 2522, 145 หน้า
- วิมลพรรณ ปัทมวิชัย สื่อสืบสอง โรงพิมพ์มหาชน 2516, 116 หน้า
- ศรีนครินทร์วิโรฒ มหาสารคาม, มหาวิทยาลัย ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ 2521, 38 หน้า
- _____ . ความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวอีสาน เอกสารการวิจัยฉบับที่ 6
กา พลินธุ์ จินตภักก์การพิมพ์ 2518, 69 หน้า
- ศรีศักดิ์ วิลลีโลกม "มรดกของไทย" วารสารสมาคม - อเมริกัน 1 : 39 - 48
พ.ศ. 2522

- ศิลปากร, กรม โครงการและรายงานการสำรวจและขุดแต่งโบราณวัตถุสถานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2502, กรมศิลปากร 2503, 79 หน้า
- _____ . มรดกทางวัฒนธรรมบนแผ่นดินไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 โรงพิมพ์การศาสนา 2513, 95 หน้า
- _____ . เรื่องจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย โรงพิมพ์โสภณ 2491, 269 หน้า
- _____ . ลัทธิธรรมเนียมต่าง ๆ เล่ม 2 โรงพิมพ์บรรณาคาร 2515, 864 หน้า
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย คณะโบราณคดี โบราณคดีนครราชสีมา กรุงเทพมหานครพิมพ์ 2511, 216 หน้า
- สุชาและสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น แพร่พิทยา 2515, 320 หน้า
- สนิท เงินยวง ของดี 71 จังหวัด โรงพิมพ์พิมพ์หารัชตะ 2512, 419 หน้า
- สรวงกชศึกษา, ชุน เพลงพื้นเมืองโคราช (อัครสำเนา) ม.บ.ป., 14 หน้า
- สุพัศรา สุภาพ สังคมวิทยา โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2518, 182 หน้า
- สมิทร คุณากร หลักสูตรและการสอน กรุงเทพมหานครพิมพ์ 2518, 259 หน้า
- สมบูรณ์ แก่นตะเคียน การประเมินคุณค่าสิ่งพิมพ์เพื่อการวิจัยขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 309 หน้า
- สมพงษ์ เกรียงไกร ปูชนียสถานโบราณวัตถุไทย โรงพิมพ์แพร่พิทยา 2514, 555 หน้า
- _____ . ประเพณีไทยโบราณ โรงพิมพ์จรัสสิทวงศ์ 2515, 711 หน้า
- _____ . ประเพณีไทยและเรื่องน่ารู้ โรงพิมพ์แพร่พิทยา 2519, 725 หน้า
- สมสรร วงษ์น้อย เอกสารประกอบการสอนวิชาวิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521, 89 หน้า
- สุรัชย์ ประเสริฐสรวย ประสิทธิภาพของการศึกษานอกสถานที่ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 65 หน้า อัครสำเนา
- ธนา พรพัฒน์กุล จิตวิทยาทั่วไป แสงรุ่งการพิมพ์ 2522, 357 หน้า

สวนกุหลาบ, วิทยาลัยครู หน่วยประเคราะห์ชุมชนส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เอกลักษณ์ไทย 21
 หน่วยงานส่วนจำกัด ศึกษาสัมพันธ์ 2521, 168 หน้า

ทวน พิณพัทธน์ มรดกศิลปกรรมสยาม กรุงเทพมหานครพิมพ์ 2516, 326 หน้า

อังคณา สายยศ วิธีการวิจัยทางการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ม.ป.ป., 265 หน้า

อานนท์ อากาภิรม สังคมวัฒนธรรมและประเพณี โรงพิมพ์แพร่พิทยา 2519, 146 หน้า

_____ . สังคมวิทยา โรงพิมพ์แพร่พิทยา 2518, 211 หน้า

อนุমানราชชน, พระยา ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม หน่วยงานส่วนจำกัดสื่อการค้า 2515,
 456 หน้า

_____ . เทศกาลสงกรานต์ โดย เสรีวิทยโกเศศ โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 248 หน้า

_____ . วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ โดย เสรีวิทยโกเศศ โรงพิมพ์เจริญธรรม
 2515, 492 หน้า

Allport, G.N. "Attitude" in C. Merhison (ed) Handbook of Social Psychology. Horcester, Mass Olark University Press, 1940, 810 p.

Beranis, Theodore Andrew. "A Study of the Effects of A 45 - 65
 Continous School Year Experience on Student Vocation Activities
 and Attitudes," Dissertation Abstracts. 35 : 1892 - A,
 October, 1974.

Jackson, Arther E. Ponald, "Selected Relationship between Activity
 Peticipation and Scolastio Achievement for Kansas State
 University Students", Dissertation Abstracts, 5551 - A, 1963.

Krueger, E.T., and W.C. Reckless, Social Psychology New York,
 Longmans Green 1931, 573 p.

Lindguist, E.F. Design and Experiments in Psychology and Education.
 Boston, Houghton Mifflin Co., 1953, 393 p.

Newcomb, T.M. Social Psychology. New York, The Dryden Press,
 1954, 591 p.

Skillman, John Harold. "A Study of the Relationship between
 Participation in Various Types of Extra Class Activities and

Academic Performance in Three Private Japanese Secondary Schools," Dissertation Abstracts. 19 : 1958 February, 1959

Thrustone L.L. "Attitudes Can Be Measured" American Journal of Sociology 33 (1928) 531 p.

Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York, John Willey Sons, 1971, 232 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางกำหนดน้ำหนัก เนื้อหาและข้อสอบ

ตารางกำหนดหน้าหนักเนื้อหาและข้อสอบ

เนื้อเรื่อง	จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	จำนวน ข้อทดสอบ ความรู้	จำนวน แบบสอบ ตาม ทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
1. สาขาภาษาและศิลปะ					
1.1 ภาษาโคราช - คำที่เป็นสำเนียง โคราชพร้อมทั้ง ความหมายและ ตัวอย่างประกอบ	1	3	3	1. บอกลักษณะคำ ที่เป็นโคราช ไค 2. ยกตัวอย่าง ส่วนโคราช ไค 3. บอกถึงสภาพ การสืบทอด ของภาษา โคราชไค	ข้อทดสอบความรู้ ขอ 1 2 3 แบบสอบถาม ทัศนคติ ขอ 1 2 3
1.2 วรรณกรรมพื้นบ้าน					
1.2.1 นิทานพื้นบ้าน - ท้าวป่าจิต- อรพิมพ์ - เจ้าคะนน - หัวลานนอกครุ - โสมรุมกหญิง	3	10	9	1. บอกถึงคุณค่า ของนิทาน พื้นบ้านไค 2. บอกถึงสิ่งที่ ได้รับจาก นิทานพื้นบ้าน	ข้อทดสอบความรู้ ขอ 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 แบบสอบถาม ทัศนคติ

เนื้อเรื่อง	จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	จำนวน ข้อทดสอบ ความรู้	จำนวน แบบสอบ ตามทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
- เตาถ่านถ่าน - ศุภมิตร-เกสรี				แต่ละเรื่องใด 3. บอกถึงวิธีการ ถ่ายทอนิทาน พื้นบ้านใด	ข้อ 4 5 6 7 8 9 10 11 12
1.2.2 เพลงพื้นบ้าน - เพลงโคราช	2	6	6	1. บอกถึงลักษณะ สำคัญของ เพลงโคราช ใด 2. อธิบายวิธี การเล่นของ เพลงโคราช ใด 3. บอกประเภท ของเพลง โคราชใด	ข้อทดสอบความรู้ ข้อ 14 15 16 17 18 19 แบบสอบถาม ทัศนคติ ข้อ 13 14 15 16 17 18
2. สาขามนุษยศาสตร์					
2.1 ประวัติจังหวัด นครราชสีมา - สภาพทาง	1½	5	5	1. บอกถึงสภาพ ทางภูมิศาสตร์ ของจังหวัด	ข้อทดสอบความรู้ ข้อ 20 21 22 23 24

เนื้อเรื่อง	จำนวนชั่วโมง การสอน	จำนวน ข้อทดสอบ ความรู้	จำนวน แบบสอบ ถามที่นักศึกษา	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
ภูมิศาสตร์ -ประวัติศาสตร์ เป็นมา -สภาพปัจจุบัน				นครราชสีมา ใต้ 2. บอกถึง ประวัติศาสตร์ ของจังหวัด นครราชสีมา ใต้ 5. บอกถึงสภาพ ปัจจุบันของ จังหวัด นครราชสีมา ใต้	แบบสอบถาม ทัศนคติ ขอ 19 20 21 22 23
2.2 บุคคลสำคัญ -ท้าวสุรนารี	1 1/2	5	4	1. บอกความ เป็นมาและ กิจกรรมที่ สำคัญของ ท้าวสุรนารี ใต้ 2. บอกถึง ลีลาอย่างที่	ขอบคอบ ขอบคอบความรู้ ขอ 25 26 27 28 ขอบคอบถาม ทัศนคติ

เนื้อเรื่อง	จำนวนชั่วโมงที่สอน	จำนวนข้อทดสอบความรู้	จำนวนแบบสอบถามทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
				ควรนำมาเป็นแบบอย่างของท้าวสุรนารีได้ 3. บอกสถานที่ที่ทำการงานนั้นของท้าวสุรนารีได้	ข้อ 24 25 26 27
2.3 โบราณสถาน -ปราสาทหินพิมาย	2	7	6	1. บอกลักษณะหรือศิลปของปราสาทหินพิมายได้ 2. บอกถึงคุณค่าที่ได้รับจากปราสาทหินพิมายได้ 3. เปรียบเทียบความแตกต่างของปราสาทหินพิมายกับปราสาท	ข้อทดสอบความรู้ ข้อ 29 30 31 32 33 34 35 แบบสอบถามทัศนคติ ข้อ 28 29 30 31 32 33

เนื้อเรื่อง	จำนวน ชั่วโมง สอน	จำนวน ข้อทดสอบ ความรู้	จำนวน แบบสอบ ถามที่สนคดี	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
				ปราสาทไทย ไค	
2.4 <u>ประเพณีเกี่ยวกับ</u> <u>เทศกาล</u> -สงกรานต์ -ลอยกระทง	1	5	4	4.บอกความ เป็นมาและ ประวัติของ ปราสาทหิน พิมายไค 1.บอกเป้าหมาย ของประเพณี ไค 2.บอกถึงความ เป็นมาและ ประวัติของ ประเพณีไค 3.บอกถึง กิจกรรมใน ประเพณีไค	<u>ข้อทดสอบความรู้</u> ขอ 36 37 38 39 40 <u>แบบสอบถาม</u> <u>ที่สนคดี</u> ขอ 34 35 36 37

เนื้อเรื่อง	จำนวนชั่วโมงที่สอน	จำนวนข้อสอบความรู้	จำนวนข้อสอบแบบสอบถามที่ค้นคดี	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
3. <u>สาขากีฬาและ</u> <u>นันทนาการ</u> -มวยโคราช	2	7	6	1. บอกถึงประวัติและความเป็นมาของมวยโคราชได้ 2. บอกถึงวิธีการและระเบียบของการชกมวยโคราชได้ 3. บอกถึงความหมายในการแสดงบางอย่างของมวยโคราชได้ 4. บอกถึงเป้าหมายของมวยโคราชได้	ข้อสอบความรู้ ขอ 41 42 43 44 45 46 47 <u>แบบสอบถาม</u> <u>ที่ค้นคดี</u> ขอ 38 39 40 41 42 43

เนื้อเรื่อง	จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	จำนวน ข้อทดสอบ ความรู้	จำนวน แบบสอบ ถามทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
4. สาขาช่างฝีมือ - การทำนายศรีคน	2	7	6	1. บอกความ หมายของ คำวายนายศรี ไค 2. อธิบายความ หมายของ สิ่งต่าง ๆ ที่ ใช้ในบายศรี ไค 3. บอกประเภท ของพิธีที่จะใช้ หรือไม่ใช้ บายศรีไค ลูกคอง 4. ประดิษฐ์ บายศรีคนไค	ข้อทดสอบความรู้ ข้อ 48 49 50 51 52 53 54 แบบสอบถาม ทัศนคติ ข้อ 44 45 46 47 48 49

เนื้อเรื่อง	จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	จำนวน ข้อทดสอบ ความรู้	จำนวน แบบสอบ ถามทัศนคติ	จุดมุ่งหมาย	ข้อสอบ
5. <u>สาขาศนกรรมศิลป์</u>	2	6	6	1. บอกตัวอย่าง ชื่ออาหาร พื้นบ้านไทย 2. บอกวิธีการ ทำข้าวต้ม- หมูทอดไทย 3. บอกวิธีการ เก็บและ รักษาข้าวทอด ไทยถูกต้อง	ข้อทดสอบความรู้ ขอ 55 56 57 58 59 60 แบบสอบถาม ทัศนคติ ขอ 50 51 52 53 54 55

หมายเหตุ

1. มีแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา
ทั่วไปอีก 5 ข้อ ซึ่งเนื้อเรื่องนี้ไม่ได้ทำการสอบและทดสอบความรู้ไว้
2. รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องใหญ่ที่ภาคผนวก ง
3. รายละเอียดเกี่ยวกับข้อสอบใหญ่ที่ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข.

ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบและแบบสอบถาม

ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัด
ความรู้ในมรคกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1.	.69	.22	19.	.68	.41
2.	.62	.43	20.	.64	.41
3.	.61	.23	21.	.42	.74
4.	.60	.39	22.	.52	.52
5.	.47	.72	23.	.58	.42
6.	.55	.56	24.	.48	.30
7.	.58	.42	25.	.58	.50
8.	.58	.42	26.	.50	.55
9.	.52	.44	27.	.47	.79
10.	.58	.50	28.	.50	.48
11.	.60	.53	29.	.52	.37
12.	.62	.50	30.	.56	.30
13.	.64	.47	31.	.46	.48
14.	.47	.72	32.	.40	.71
15.	.66	.45	33.	.41	.64
16.	.55	.56	34.	.52	.59
17.	.67	.53	35.	.42	.74
18.	.79	.31	36.	.55	.69

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
37.	.57	.59	49.	.52	.44
38.	.43	.59	50.	.52	.44
39.	.46	.62	51.	.51	.55
40.	.57	.59	52.	.53	.72
41.	.57	.52	53.	.52	.59
42.	.39	.78	54.	.52	.59
43.	.41	.56	55.	.46	.48
44.	.36	.76	56.	.38	.50
45.	.70	.30	57.	.44	.30
46.	.36	.76	58.	.25	.52
47.	.48	.58	59.	.38	.36
48.	.56	.38	60.	.59	.31

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นใน
จังหวัดนครราชสีมา = 0.823

แบบทดสอบความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา
คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

แบบทดสอบฉบับนี้ต้องการถามความรู้ทั่วไปในวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยให้นักเรียนอ่านแล้วพิจารณาจากความรู้ที่นักเรียนเคยทราบว่าควรจะเป็นข้อความใดที่ถูกต้อง โดยตอบตามความรู้จริงที่เป็นอยู่มากที่สุด ผลคะแนนของการทดสอบในแบบทดสอบฉบับนี้จะไม่มีการหักคะแนนเพื่อต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบทดสอบ

วิธีตอบแบบทดสอบ

ให้เขียนเครื่องหมาย X บนตัวอักษร ก หรือ ข หรือ ค หรือ ง ในข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

- ๐) นครราชสีมาอยู่ใน.....ของประเทศไทย
ก. ภาคเหนือ	ข. ภาคใต้
ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ง. ภาคตะวันตก

กระดาษคำตอบ

- ๐) ก. ข. ค. ง.

ห้ามมิให้เขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ก็ตามลงในแบบทดสอบ

หมายเหตุ

รายละเอียดของแบบทดสอบทั้งหมดอยู่ที่ภาคจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
ในจังหวัดนครราชสีมา

ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t
1.	4.27	21.	5.64	41.	4.13
2.	3.68	22.	5.78	42.	4.70
3.	4.11	23.	6.43	43.	5.87
4.	5.73	24.	4.59	44.	4.14
5.	5.00	25.	7.36	45.	6.20
6.	4.90	26.	6.00	46.	4.41
7.	4.12	27.	4.43	47.	4.20
8.	7.09	28.	10.55	48.	4.64
9.	4.28	29.	5.93	49.	6.56
10.	5.47	30.	5.23	50.	5.29
11.	4.69	31.	5.10	51.	5.36
12.	4.67	32.	5.47	52.	4.92
13.	4.28	33.	4.59	53.	5.50
14.	4.72	34.	4.30	54.	5.20
15.	4.93	35.	4.32	55.	5.00
16.	4.85	36.	5.82	56.	5.87
17.	4.17	37.	4.45	57.	4.30
18.	4.18	38.	4.21	58.	5.78
19.	4.44	39.	4.00	59.	4.22
20.	7.08	40.	4.39	60.	4.63

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นใน
จังหวัดนครราชสีมา = 0.801

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

1. คำแนะนำ แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด แต่ผู้ตอบแต่ละคนจะตอบแตกต่างกันไปตามความคิดเห็น ความรู้สึกและประสบการณ์เฉพาะตัว ขอให้ท่านอ่านข้อความอย่างช้า ๆ แล้วพิจารณาว่าท่านเห็นควยมามากน้อยเพียงใด แล้วเลือกตอบตามความรู้สึกจากใจจริงของท่าน
2. วิธีตอบ ให้ขีดเครื่องหมาย (X) ลงบนตัวเลขที่ท่านเลือกในแต่ละข้อ โปรดตัดสินใจให้แน่ชัด แล้วขีดเพียงตัวเดียว มิฉะนั้นจะนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย ถ้าไม่เข้าใจคำแนะนำนี้ให้ถามได้
3. แบบสอบถามนี้ไม่เกี่ยวข้องกับคะแนนประจำภาคของท่านแต่อย่างใด แต่การตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านจะมีประโยชน์อย่างมากในการที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนไทยในรุ่นต่อไป และยังมีผลในการช่วยกันรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย อันมีคุณค่ายิ่งไว้ให้คงอยู่ตลอดไป ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้ออย่างจริงจัง

หมายเหตุ

- หมายเลข 5 หมายความว่า เห็นควยอย่างยิ่ง
 หมายเลข 4 หมายความว่า เห็นควย
 หมายเลข 3 หมายความว่า ไม่แน่ใจ
 หมายเลข 2 หมายความว่า ไม่เห็นควย
 หมายเลข 1 หมายความว่า ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง

รายละเอียดของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ที่ภาคจิตวิทยา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดทัศนคติ

0)	ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องอธิบายความหมายของคำ ในภาษาไทยโคราช	5	4	3	2	1
00)	ควรมีการสืบเนื่องการเล่านิทานพื้นบ้านต่อไป	5	4	3	2	1
000)	การฟังเพลงโคราช เป็นยายอนหลับชนิดหนึ่ง	5	4	3	2	1
0000)	ถ้าท่านเลือกโคกท่านจะเลือกเกิดในสภาพของจังหวัด ที่ทันสมัย เช่น กรุงเทพฯ เป็นต้น	5	4	3	2	1
00000)	ประเพณีไทยส่วนใหญ่ เช่น ตรุษ สารท สงกรานต์ เป็นสิ่งที่ทำให้คนหมดเปลืองโดยไม่จำเป็น	5	4	3	2	1

ภาคผนวก ค.

โครงการสอนความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

โครงการสอนความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอน ในห้องเรียน	กิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรม
1	<p>1. สาขาภาษาและศิลป์</p> <p>1.1 ภาษาโคราช</p> <p>- คำที่เป็นสำเนียงโคราชพร้อมทั้งความหมายและตัวอย่างประกอบ</p> <p>- ส่วนนโคราช</p>	<p>1. บอกลักษณะคำที่เป็นภาษาโคราชไค้</p> <p>2. ยกตัวอย่างส่วนนโคราชไค้</p> <p>3. บอกสภาพการสืบทอดของภาษาโคราชไค้</p>	<p>1. ครูถามนักเรียนว่าเป็นคนมาจากท้องถิ่นใค้บ้างและมีสำเนียงการพูดเป็นอย่างไรยกตัวอย่างคำพูดให้เพื่อน ๆ ฟัง</p> <p>2. ครูนำเขาสูบทเรียนโดยยกตัวอย่างคำที่ไค้มาจากนักเรียนพูดและครูเพิ่มขึ้นอธิบายความหมายของคำและให้นักเรียนหาตัวอย่างรวมทั้งบอกความหมายด้วย</p> <p>3. ครูกับนักเรียนช่วย</p>	<p>กิจกรรมการสอนเหมือนกับกิจกรรมการสอนในห้องเรียน</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนใน ค่ายพักแรม
			<p>กันสรุปหลักต่าง ๆ ในคำของภาษา โคราช</p> <p>4. ครอบกตัวอย่าง สำนวนโคราชที่ใช กันขยและอธิบาย ความหมายแล้วให้ นักเรียนช่วยกันหา มายกตัวอย่างจาก ที่นักเรียนเคยได ยินหรือได้ไ้มา พร้อมกับบอกความ หมาย</p> <p>5. ครุถามนักเรียน ว่าภาษาที่ นักเรียนพูดเหลา นี้สืบทอดมาจาก ใครให้นักเรียน แสดงความเห็น แล้วครูช่วยสรุป</p>	

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย ค่ายพักแรม
3	<p>1.2 วรรณกรรม พื้นบ้าน</p> <p>1.2.1 นิทาน พื้นบ้าน</p> <p>- ท้าวปาจิต- อรพิมพ์</p> <p>- เจ้าคะนน</p> <p>- หัวลานนอกครุฑ</p> <p>- โสมจุมพทน์</p> <p>- เต่ากับกระรอก</p> <p>- ศุภมิตร- เกศินี</p>	<p>1. บอกถึงคุณค่าที่ ได้รับจากนิทาน พื้นบ้านใด</p> <p>2. บอกถึงสิ่งที่ได้ รับจากนิทาน พื้นบ้านแต่ละ เรื่องใด</p> <p>3. บอกวิธีการถ่าย ทอดนิทาน พื้นบ้านใด</p>	<p>อีกครั้งถึงการสืบ ทอดของภาษา โบราณมาจน ปัจจุบัน</p> <p>4. ครูถามนักเรียนว่า ใครเคยได้ฟัง นิทานพื้นบ้านเรื่อง ใดมาแล้วครูถาม ว่า เรื่องที่เคยได้ ฟังมาเหล่านี้ นักเรียนคิดว่าฟัง แล้วใคร่สิ่งใดจาก นิทานพื้นบ้านเหลา นั้นมาบ้าง ครูยก ตัวอย่างนิทาน เรื่องที่นักเรียนได้ ฟังกันมามากที่สุด ยกตัวอย่าง แล้ว ครูช่วยสรุปจากที่ นักเรียนเสนอมา</p>	<p>กิจกรรมการสอน เหมือนกับกิจกรรม การสอนใน ห้องเรียน</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย ค่ายพักแรม
			<p>วานิทานพื้นบ้าน ให้อะไรแก่ผู้ฟัง</p> <p>2. ครูถามนักเรียนว่า ใครเคยได้ยิน นิทานชาวยาน เรื่องที่คุณจะสอน ในชั่วโมงนั้น (ตาม เนื้อเรื่อง เช่น ท้าวปาจิต-อรพินท์ เจ็ดคน เป็นคน มาแล้วบาง ให้ นักเรียนเหล่านั้น ช่วยกันกับครูเล่า</p> <p>3. ครูเล่านิทานแต่ละ เรื่องประกอบภาพ และท่าทาง</p> <p>4. เมื่อครูเล่าจบแล้ว ครูถามนักเรียนว่า นิทานเรื่องนี้จะ แสดงให้เห็นถึง</p>	

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย ค่ายพักแรม
			<p>อะไรบางอย่าง แล้วครู สรุปจากที่นักเรียน ตอบและเพิ่มเติม</p> <p>5. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคิดว่า นิทานนี้สืบทอดกัน ได้โดยวิธีการใด และครูช่วยสรุปอีก ครั้ง</p> <p>6. ให้นักเรียนทำท่า ทางในนิทานบาง ตอนของเรื่องใหญ่</p> <p><u>หมายเหตุ</u> ภาษาที่ใช้ในการ เล่านิทานพื้นบ้านนี้ ใช้ภาษาโคราช</p>	
2	2.2 เพลง พื้นบ้าน - เพลงโคราช	1. บอกถึงลักษณะ สำคัญของเพลง โคราชใด 2. อธิบายวิธีการ	1. ครูถามนักเรียน ว่าใครเคยได้ยิน เพลงโคราชบาง โดยเปิดเทป	กิจกรรมการสอน เหมือนกับกิจกรรม การสอนในห้องเรียน

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย ค่ายพักแรม
		<p>เล่นของเพลง โคราชไค</p> <p>3. บอกประเภท ของเพลง โคราชไค</p>	<p>เพลงให้นักเรียน ฟังแล้ว ถามว่า ใครร้องไคบ้างให้ ร้องให้เพื่อนฟัง</p> <p>2. ครูให้นักเรียนดู เนื้อเพลงอธิบาย ลักษณะสัมผัสของ เพลงแล้วให้ วิทยากรร้องเพลง นั้นให้ฟังแล้วให้ นักเรียนร้องตาม จนครบทั้ง 5 ลักษณะ</p> <p>3. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่มให้แต่ละ กลุ่มร้องเพลงคนละ เพลง ใน 5 ลักษณะ นั้น</p> <p>4. วิทยากรสาธิต แสดงการเล่นเพลง โคราชไค</p>	

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย กายพักแรม
			<p>5.ให้นักเรียนทั้ง 5 กลุ่มออกมาแสดง ไท่เพื่อนคู่ โดย ปรึกษาวิทยากร และครูไค่ ถ้ามี ปัญหา</p> <p>6.ครูอธิบายถึงประ เภทของเพลง โคราชที่มีจังหวะไช เลน แล้วยก ตัวอย่างเรื่อง ถามให้นักเรียน ตอบ ประเภท ของเพลงแข่งกัน ว่ากลุ่มไค่จะตอบ ไค่ถูกตองมาก กว่ากันโดยฟัง เพลงจากเทป บางและวิทยากร บาง</p>	

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย ค่ายพักแรม
1 1/2	<p>2. <u>สาขามนุษยศาสตร์</u></p> <p>2.1 <u>ประวัติจังหวัด</u></p> <p>-สภาพทางภูมิศาสตร์</p> <p>-ประวัติจังหวัด</p> <p>-สภาพปัจจุบันของจังหวัด</p>	<p>1. บอกถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ของนครราชสีมาใต้</p> <p>2. บอกถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมาใต้</p>	<p>1. ครูคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับจังหวัดนครราชสีมา โดยถามให้นักเรียนตอบ แล้วครูสรุปคำตอบที่ถูกอีกครั้งในเรื่องเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เช่น ที่ตั้ง แม่น้ำที่สำคัญ</p> <p>2. ครูเริ่มเล่าประวัติจังหวัดโดยการถามจากนักเรียนให้นักเรียนช่วยกันตอบ คอนโคที่นักเรียนไม่ทราบ ครูก็เล่าให้นักเรียนฟังตั้งแต่เริ่มสมัยทวาราวดีในยุคขอมจนถึง</p>	<p>กิจกรรมการสอนเหมือนกับกิจกรรมการสอนในห้องเรียน</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอน ในห้องเรียน	กิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรม
1½	2. บุคคลสำคัญ - ท้าวสุรนารี	1. บอกความเป็น มาและกิจกรรม ที่สำคัญของ ท้าวสุรนารีได้ 2. บอกถึงตัวอย่าง ที่ควรน่าเป็น แบบอย่างของ ท้าวสุรนารีได้ 3. บอกสถานที่ที่ท้าว	ปัจจุบัน โดยใช้ ภาพประกอบ รวม ทั้งแผนที่ผังเมือง ของจังหวัด นครราชสีมา 3. ถามนักเรียนถึง สภาพปัจจุบันที่ นักเรียนพบเห็นอยู่ ว่ามีสภาพเป็น อย่างไรและครู ช่วยสรุปอีกครั้ง 1. แบ่งกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วแบ่งหัวข้อให้ นักเรียนคนละ 1 หัวข้อ แล้วให้ นักเรียนอภิปราย กันในกลุ่ม ทาราย ละเอียดของแต่ละ หัวข้อเพื่อรายงาน	กิจกรรมการสอน เหมือนกับกิจกรรม การสอนในห้องเรียน และนำนักเรียนไปชม อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ทบทวนความรู้อีกครั้ง โดยให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มช่วยกันเล่าเรื่อง ที่ตนอภิปรายไปให้ฟัง

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอน ในห้องเรียน	กิจกรรมการสอบ โดยค่ายพักแรม
		กิจกรรมนั้นของ ท้าวสุรนารีใด	<p>ให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ฟัง โดยให้เนื้อหา ความรู้และหนังสือ เกี่ยวกับเรื่องของ ท้าวสุรนารี ให้ นักเรียนอ่านและ คนควาอภิปราย หัวข้อทั้ง 4 นั้นคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ประวัติท้าวสุรนารี -กิจกรรมที่สำคัญ -สาเหตุและผลของ วีรกรรม -แบบอย่างและคุณ ความดีที่น่ายกย่อง <p>2. ให้นักเรียน อภิปราย ให้เพื่อน ฟังในแต่ละหัวข้อ ครูช่วยตั้งคำถาม และเพิ่มเติมสรุป ในตอนท้าย ให้</p>	อีกครั้ง

จำนวนชั่วโมงสอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนในห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดยค่ายพักแรม
2	2.3 โบราณสถาน ปราสาทหินพิมาย	1. บอกลักษณะหรือศิลปะของรูปปราสาทหินพิมายได้ 2. บอกถึงคุณค่าที่ได้จากปราสาทหินพิมายได้ 3. เปรียบเทียบความแตกต่างของปราสาทหินพิมายกับปราสาทประเทศไทยได้	นักเรียนที่สงสัยถามปัญหาได้แล้วช่วยกันสรุปทั้งหมดอีกครั้ง ครูถามนักเรียนว่าใครเคยไปเที่ยวปราสาทหินพิมายบ้างแล้ว ครูถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของปราสาทหินพิมายว่าใครทราบบ้างให้เล่าให้เพื่อนฟังครูสรุปเพิ่มเติมจนใครรายละเอียดทั้งหมด 2. ครูนำภาพปราสาทหินพิมายให้นักเรียนดู แล้วให้ดูภาพปราสาทประเทศไทย	1. นำนักเรียนไปที่ตัวปราสาทหินพิมาย ครูถามนักเรียนว่าใครเคยมาบ้างแล้ว ถามว่าปราสาทนี้มีประวัติความเป็นมาอย่างไรให้เล่าให้ฟังเสร็จแล้วให้วิทยากรสรุปบรรยายอีกครั้ง 2. วิทยากรพานักเรียนชมตัวปราสาทหินพิมายและอธิบายลักษณะและศิลปะของตัว

จำนวนชั่วโมงสอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนในห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดยค่ายพักแรม
1	2.4 ประเพณีเกี่ยวกับ	1. บอกเป้าหมายของประเพณีได้	<p>ให้นักเรียนบอกความแตกต่างโดยครูช่วยสรุปอีกครั้ง</p> <p>3. ครูให้นักเรียนดูภาพปราสาทหินพิมาย แล้วอธิบายลักษณะต่าง ๆ ของปราสาทหินพิมาย</p> <p>4. ให้นักเรียนช่วยกันออกความคิดเห็นว่ารักษาปราสาทหินพิมายและบอกถึงคุณค่าที่ทุกคนจะใคร่ได้จากปราสาทหินพิมายนี้ โดยครูตั้งคำถามแล้วช่วยสรุปอีกครั้ง</p> <p>1. ครูถามนักเรียนว่าประเพณี</p>	<p>ปราสาทประกอบ</p> <p>3. วิชยากรอธิบายถึงลักษณะความแตกต่างของปราสาทหินพิมายกับปราสาทปราสาทไทยโดยทั่วไป</p> <p>4. ให้นักเรียนถามข้อสงสัยหรือปัญหาเกี่ยวกับวิหาร</p> <p>5. ครูถามนักเรียนว่าใคร่ได้จากปราสาทหินพิมายนี้ และมีคุณค่าใดที่ควรรักษาไว้ให้นักเรียนช่วยกันตอบและออกความคิดเห็นและครูช่วยสรุปอีกครั้ง</p> <p>กิจกรรมการสอนเหมือนกับกิจกรรม</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอน ในห้องเรียน	กิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรม
	<p>เทศกาล -สงกรานต์ -ลอยกระทง</p>	<p>2.บอกถึงความ เป็นมาและ ประวัติของ ประเพณีโค 3.บอกถึงกิจกรรม ในประเพณีโค</p>	<p>เทศกาลในจังหวัด นครราชสีมา อะไรบาง 2.นำเข้าสู่บทเรียน ประเพณีสงกรานต์ และลอยกระทง โดยครูถามว่าใคร เคยไปรวม กิจกรรมทั้ง 2 บาง และ ถามประวัติ ความเป็นมาของ แต่ละประเพณีให้ นักเรียนเล่าให้ เพื่อนฟังและครู สรุปซ้ำ โดยใช้ ภาพอธิบายประกอบ 3.ครูถามนักเรียนถึง กิจกรรมนี้ทำใน ประเพณีนั้น โดย สรุปจากการเล่า</p>	<p>การสอนในห้องเรียน</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอน ในห้องเรียน	กิจกรรมการประเมิน โดยค่ายพักแรม
			<p>ของนักเรียน</p> <p>4.ให้นักเรียนออก ความเห็นถึง เป้า หมายที่แท้จริงของ ประเพณีทั้ง 2 นี้ โดยครูช่วยแนะนำ</p> <p>5.ให้นักเรียนแสดง การละเล่นใน ประเพณีทั้ง 2 เช่น การร่าวง วันลอยกระทง เป็นคน</p>	
2	3. สาขากีฬาและ บันเทิงนาการ -มวยโคราช	1. บอกถึงประวัติ และความเป็น มาของมวย โคราชได้ 2. บอกวิธีการและ ระเบียบการ ของมวยโคราช	ครูถามนักเรียนว่า ใครรู้จักมวย โคราชบ้าง ให้ นักเรียนเล่าให้ เพื่อนฟัง 2. ครูเล่าประวัติ ความเป็นมาของ	กิจกรรมการสอน เหมือนกับกิจกรรม การสอนในห้องเรียน แล้วให้นักเรียนไปชม การชกมวยโคราชที่ เวทีจริง พร้อมทั้งมี วิทยากรบรรยาย

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรม
		<p>ได้</p> <p>3. บอกถึงความหมายในถาวรแสดงบางอย่างของมวยโคราชได้</p> <p>4. บอกถึงเป้าหมายของมวยโคราชได้</p>	<p>มวยโคราชและศิลปมวย ซึ่งเป็นศิลปประจำชาติและโครักษาวัฒนธรรมการชกมวยมาจนถึงปัจจุบัน</p> <p>3. ให้นักเรียนลองพิเคราะห์ ทะ คอบ ศอก ตามวิธีของนักเรียนและครูแสดงวิธีที่ถูกต้องรวมทั้งความหมายโดยครูสาธิตให้นักเรียนลองทำดู</p> <p>4. ครูอธิบายความหมายและลักษณะบางอย่าง รวมทั้งระเบียบวิธีการเล่นของมวย</p>	<p>ลักษณะการเล่นและให้นักเรียนซักถามปัญหาที่สงสัยเพิ่มเติมอีกครั้ง</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรม
			<p>โคราชให้ฟัง ให้ นักเรียนถามข้อ สงสัยที่เคยได้พบ มา</p> <p>5. ครูสาธิตการไหว ครู และอธิบาย ความหมาย ให้ นักเรียนลองทำดู</p> <p>6. ให้นักเรียนออกมา ลองชกมวยตาม แบบมวยโคราช</p> <p>7. ครูแนะนำขอบก พรong และสรุป เรื่องมวยโคราช และชี้ให้เห็นถึง คุณค่าที่ควรรักษา ในมวยโคราชให้ นักเรียนเห็น</p>	

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย ค่ายพักแรม
2	<p>สาขาช่างฝีมือ</p> <p>การทำบายศรีคน</p>	<p>1. บอกความหมายของคำว่าบายศรีคนใด</p> <p>2. อธิบายความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในบายศรีคนใด</p> <p>3. บอกประเภทของพิธีที่ใช้หรือไม่ใช้บายศรีใดถูกตอง</p> <p>4. ประดิษฐ์บายศรีคนใด</p>	<p>1. ครูนำบายศรีให้นักเรียนดูและถามว่านักเรียนเคยเห็นบายศรีเหล่านี้ใช้ในพิธีใดบ้างครูช่วยสรุป</p> <p>2. ครูถามถึงความหมายของบายศรีว่าแปลว่าอะไรและสิ่งที่อยู่ในบายศรีแตกต่างกันอย่างไรบ้าง</p> <p>และ ครูสรุปและเพิ่มเติมเรื่องความหมายของบายศรีในพิธีต่าง ๆ ว่าหมายความว่าอย่างไร</p>	<p>กิจกรรมการสอนเหมือนกับกิจกรรมการสอนในห้องเรียนและให้นักเรียนแสดงพิธีใดพิธีหนึ่งจากที่เคยพบมาใหญ่ เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอนโดย กายพักแรม
			<p>3. ครูแบ่งนักเรียน ออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วย กันประดิษฐ์ บายศรีคนคนละ 1 บายศรี โดยครู สาธิตวิธีการทำใ้ นักเรียนดูแล้วให้ นักเรียนทำ</p>	
2	<p>5. <u>สาขาคหกรรม</u> <u>ศิลป์</u> <u>อาหารพื้นบ้าน</u> <u>หม่อม-ชาวทอ</u></p>	<p>1. บอกตัวอย่าง ชื่ออาหาร พื้นบ้านใด 2. บอกวิธีการทำ หม่อม-ชาวทอ ใด 3. บอกวิธีการเก็บ รักษาหม่อมและทำ ใ้ถูกต้อง</p>	<p>1. ครูคุยกับนักเรียน เกี่ยวกับอาหาร พื้นบ้าน ที่นักเรียน เคยทำและรู้จักว่า มีอะไรบ้าง 2. ครูสาธิตวิธีการทำ และใ้ให้นักเรียน ช่วยกันทำ 3. ครูถามนักเรียนถึง วิธีการเก็บรักษา</p>	<p>กิจกรรมการสอน เหมือนกับกิจกรรม การสอนในห้อง เรียน และใ้ นักเรียนทำอาหาร พื้นบ้านทุกมื้อที่ ทำอาหารในระหว่าง การอยู่ค่ายพักแรม</p>

จำนวน ชั่วโมง สอน	เนื้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการสอนใน ห้องเรียน	กิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรม
			<p>หมุ่สมไ้หเสอาค และอญไคอนาน จะท้ออยางไร และขอควรค่านึง ในระหว่างการท้อ หมุ่สม-ชาวทอคที่ นักเรียนไคท้อกั้น นั้นเป็นอยางไร บางแลวสรูป โคย ไคครุสรูปคววม. จากค้อตอบของ นักเรียนเพิ่มเคิม อื่กครั้งแลวไค นักเรียนเพิ่มเคิม อื่กครั้งแลวไค นักเรียน รับประทานอาหาร ที่ชวยกันท้อ</p>	

หมายเหตุ

1. ใหญ่รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมาในภาคผนวก ง.
2. การประเมินผลใหญ่ในภาคผนวก ค.
3. ในกิจกรรมการสอน โดยค่ายพักแรมจะมีกิจกรรมเสริมในระหว่างชั่วโมงที่สอนแต่ละเรื่อง เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ, กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นต้น และมีกิจกรรมแคมป์ไฟ ช่วยทวนความรู้อีกด้วย

ภาคผนวก ง

ความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

ความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

1. สาขาภาษาและศิลปะ

1.1 ภาษาโคราช (วิทยาลัยครูนครราชสีมา 2521 : 63 - 65) จะว่าเป็นอีกภาษาหนึ่งเห็นจะเป็นไปไม่ได้ ถ้าจะเรียกว่าเป็นภาษาไทยสำเนียงโคราชจะเหมาะกว่า คำที่ใช้พูดก็เป็นคำไทย ลาว เขมร ฉวนและมอญ แต่คัดแปลงให้คล่องปาก การพูดภาษาโคราชนั้น ภายในกำแพงเมืองมีบ้านที่น่าสนใจอยู่คือ บ้านสวนข่า (บ้านข่า) บ้านฉวน บ้านมอญ ภายนอกเมืองทางทิศใต้ มีบ้านศก (บ้านเขมร) บ้านลาวก็มีบ้านตะคุ คืออำเภอบักรงชัย เป็นลาว ชาวเวียงจันทน์ บ้านสันเทียะ คืออำเภอนोनลาว (เปลี่ยนเป็นโนนไทยภายหลัง) ที่อำเภोजันทัก (สีคิ้ว) เป็นลาวพวน บ้านพุทรมี 2 บ้าน คือ พุทรมอญและพุทราคะซอน พวกนี้มีการสัมพันธ์ทางเป็นสามีภรรยาไม่มีการรังเกียจ การพูดจามักเหมือนแม่ฝ่ายพ่อจะมาจากไหน พ่อก็พูดสำเนียงของตนไปแต่ลูกพูดตามแม่ สำเนียงโคราชจึงยืนอยู่ได้ค้ำยเหตุนี้

ภาษาโคราช คำ ว กล้าไม่มีใช้ เช่น ไกว เป็น กวย กว่างขวาง เป็น ก้วงขวาง รัวควาย เป็น รัวควาย

ภาษาลาว ตัว ร เป็น ฮ แต่ภาษาโคราใช้ ร อย่างไทยอีกคำหนึ่งคือ คำว่าแมลง ไม่มีใช้ ใช้แมงคำเดียวทั้งบนฟ้า บนดินและในน้ำ เช่น แมงผีเสื้อ แมงคา แมงแดง เป็นต้น คนโคราชแท้ ๆ นั้นจะให้พูดภาษาไทยกลางจะพูดไม่ชัด จะให้พูดลาวก็ไม่ชัดอีก แต่ฟังรู้เรื่อง ทั้งไทยและลาว จะให้สรุปว่าภาษาโคราชเกิดขึ้นอย่างไรจึงเป็นการยาก คงจะเป็นเหตุการณ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งแบ่งเขตการปกครองในภาคอีสานนี้เป็น 3 มณฑล คือ

ตอนเหนือ เรียกว่า ลาวพวน ตั้งที่ว่าการที่หนองคาย

ตอนใต้ เรียกว่า ลาวลาว ตั้งที่ว่าการที่นครจำปาศักดิ์

ตอนกลาง เรียกว่า ลาวกลาง ตั้งที่ว่าการที่นครราชสีมา พ.ศ. 2434

ภาษาโคราซึ่งเป็นภาษากลาง ๆ ภาษาโคราชนี้จะวางหลักให้แน่นอนยาก สังเกตให้ดี

โกหก เป็น โกษ คำที่เป็นเสียงเอกออกเสียงโทก็มี เช่น หนอนบ่อน เป็น หนอนบ้อน แคนต้อ เป็น แคนต้อ คำที่เป็นสระอะกลางเป็นสระอี เช่น สะคือ เป็น สีคือ สวาย เป็น สีหวาย คำสระอากาศโคกไกลถึงเป็นสระเอก็มี เช่น บ้าง เป็น เบื้อง

คำที่ผิดไปจากภาคกลาง โดยมากเป็นคำกริยาวิเศษณ์ บ่งให้รู้เฉพาะตัวอย่าง เช่น ฝนตก ฝนตกจาก ๆ ฝนสะลิมปรอย ๆ ฝนตกชะะ ๆ คนภาคกลางก็อาจเขาออกว่าลักษณะเป็นอย่างไร ส่วนคำว่า ฝนตกชู่ ๆ ฝนพรำ ฝนตกหิมิม ๆ คนโคราซก็ฟังเข้าใจ

ลักษณะภาษาพูดสำเนียงอีสานโคราซ โดยเฉพาะที่ตำบลสะแกราช ที่ต่างจากภาษาอีสานทั่วไปมีลักษณะ คือ

1. เสียงจัตวา ในภาษาสำเนียงอีสานทั่วไป จะเป็นเสียงโทในภาษาสำเนียงอีสานโคราซ

2. เสียงโท ในภาษาอีสานโคราซที่เพี้ยนมาจากเสียงจัตวาของภาษาสำเนียงทั่วไปคือ จะเปล่งเสียงออกมาสั้น ๆ คล้ายกับการเปล่งเสียงออกมาเพียงครึ่งเสียง

โดยสรุปคือ ภาษาโคราซ เรียกว่า ภาษาถิ่น สิ่งที่ทำให้ภาษาถิ่นแตกต่างไปจากภาคกลาง คือ

1.. เสียงวรรณยุกต์ เช่น น้ำ-น้ำ ข้าว-เข้า ช่าง-ช่าง โดยเปลี่ยนเสียงตรีเป็น โท โท เป็น เอก เอก เป็น ตรี

2. คำโคราซ เช่น โกรกกราก โขโม ฯลฯ คำพวกนี้คนอื่นจะไม่รู้คำแปล เช่น คำโคราซ กระจ้อน กะแค้น กะเจ็บ สะกั๊บ กะเค็ด กะโคน กะเหว ก่วง ชะโม่ม

3. คำโคราซจะไม่มี ว ควบกล้ำ คือ จะไม่ออกเสียง ว

4. ส่วนวนโคราซ เช่น แค้นแจ๊ค เย็นจอย จีคออกจ่องร้อง เค็มเจ็ค มีคต้อ ตาแดงโร นังโตโมง นังเตอเมอ เคินสำริค กินชวยชวย ยัมปรอม พุกไม้เอาเมือค

1.2. วรรณกรรมพื้นบ้าน

1.2.1 นิทานพื้นบ้าน (กรมศิลปากร 2514 : 1 - 4) วรรณกรรมพื้นบ้านเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของสังคม ที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

เพราะนอกเหนือจากความบันเทิงซึ่งเป็นความมุ่งหมายหลักของมันแล้ว วรรณกรรมพื้นบ้านยังเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ ความนึกคิด ความเชื่อ ประเพณี และค่านิยมของกลุ่มชนผู้เป็นเจ้าของวรรณกรรมอีกด้วย (ปรีชา อุยตระกูล 2522 : 1 - 4) วรรณกรรมที่ค้นพบในจังหวัดนครราชสีมา ถ้าแบ่งตามลักษณะของการถ่ายทอดมีทั้งที่จารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและที่ถ่ายทอดโดยมุขปาฐะ วรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยวิธีมุขปาฐะ ได้แก่ นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังให้คติธรรม ตลอดจนแนวทางที่ถูกต้องของชีวิตให้แก่ผู้ฟังด้วย

1.2.2 นิทานพื้นบ้าน (ชูเกียรติและอนงค์ 2520 : 67 - 68)

นิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม บุญเพนิวาสน รกสวรรค์และเทพเจ้า ผี ไสย ศาสตร์ รวมทั้งเห็นถึงลักษณะค่านิยมต่าง ๆ เช่น ความเชื่อเพื่อเชื่อแม่ ความอดกลั้น การเชื่อฟัง การยกย่องผู้มีกตัญญู ความฉลาด เป็นต้น และอ้างอิงไปถึงประวัติศาสตร์ที่สำคัญทางตอนค้ำย นิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครราชสีมามีมากมายหลายเรื่อง ซึ่งในที่นี้จะนำมาศึกษาเพียง 6 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ท้าวปาจิต-อรพิมพ

ประเทศเขมร มีเมืองหลวงชื่อ นครธม เจ้าแผ่นดินชื่อพระเจ้าอุทุมพร ครอบเมืองเขมรอยู่ มีพระราชโอรสอยู่พระองค์หนึ่งทรงพระนามว่า พระปาจิต ทรงหนุ่มแน่นขึ้นสมควรจะราชาภิเษกได้แล้ว พระบิดาจึงได้ป่าวร้องให้ข้าราชการเสนาอำมาตย์หรือพ่อค้าชาวนาให้นำลูกสาวมายังพระราชฐาน จะมีรางวัลให้ ไม่ให้เสียเวลาเดินทาง จะให้พระราชโอรสเลือกคู่ครั้งนี้ พระเจ้าอุทุมพรจึงตรัสแก่พระราชโอรสพระปาจิตว่า ทูกรเจ้าเป็นที่รักของบิดา ขอจงไปเลือกคู่ เราจะคอยแก่เฒ่าชราแล้ว จะไต่ลาจากราชสมบัติให้เจ้าสืบสันตติวงศ์ ฝ่ายพระปาจิตก็ไม่รีรอรีบค้ำพวงมาลัยไปสวมค่อนางที่ตนรัก เค็นถึงสามรอบ ไปดูนักษัตรเจ็นดีไม่พอใจ พระปาจิตก็เ็นเศร้ามาหาบิดาว่า หม่อมฉันไม่พอใจนางใดเลยพระเจ้าคะ พระบิดาก็โศกเศร้าไปตามธรรมดา แล้วก็บอกให้พวกสาว ๆ หมู่นั้นกลับไป พระปาจิตจึงมาคิดก่อนใจว่า

เรานี้ไม่มีเนื้อคู่แล้วหรือไหน อย่าเลยเราจะไปหาท่านโหราจารย์ผู้เข้าเฝ้าฯ ตามคุณลุงแล้ว
 ปาจิตก็มาหาโหราที่ท่านอาจารย์หรือคุณลุงลองดูชะตาราศีให้กระผมด้วย ฝ่ายโหราที่เอาวันเดือนปี
 ที่พระเจ้าปาจิต พระปาจิตทรงพระราชสมภพนั้นมาชื่กเขียนลงในยันต์ต่าง ๆ แล้วก็ดูเวลาเกิด
 พร้อมทั้งนวางค์ พร้อมทั้งตรียางค์ และฤกษ์ทุกสิ่งเสร็จสรรพตามพิธีของทางโหราศาสตร์ ใ้ค้ดวง
 โหราศาสตร์อย่างบริบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ก็ทำการตรวจดวงชะตาพระปาจิต แล้วท่านโหราจารย์
 ก็ทำนายทันทีว่า ขอเคชะพระอาญาไม่พ้นเกล้า พระราชกุมาร เจ้าฟ้าปาจิตไม่ไร้คู่เลยพระเจ้าจะ
 คู่ของพระองค์ไม่ได้อยู่ที่นี้อยู่ไกลอยู่เมืองพิมายโน้น แต่ว่าจะคู่ไม่ยากเลย ผิวพรรณขาว ใ้คนารี
 ลักษณะเป็นสุภลักษณะคืออยู่ ไปทางทิศพายัพเมืองเขมรเรานี้ พระองค์ไปก็จะเจอเนื้อคู่ แต่ว่าวิธีดู
 ก็ไม่ยาก ดุยงใจท่านอาจารย์ จะอยู่บ้านไหน เมืองไหน จะมีหาไปหลายเดือนหลายปีหรือ ไม่ยาก
 พะยะคะ ไปทิศนี้แหละ ทิศพายัพนี้เอง เป็นลูกชวานา ห่านา แล้ว นี่เวลานี้ แม่ทรงครรภ์แล้ว
 คืออยู่ในครรภ์มิได้เป็นสาวเป็นแสะอะไรเลย เมื่อเดินทางไปทางไหน มารคาของนางอรพิมพท่าน
 เดินไปทางไหน ก็จะมีกลกกัน มีสัปทกัน กันเวลาแคคอยู่ทุกขณะ เราสังเกตใ้ง่าย พระปาจิต
 ก็ก็พระทัย จึงลาโหรยกมือไหว้แล้วมากกราบทูลพระบิดา พระบิดาก็อนุญาตพระปาจิตก็ออกรอนแรม
 มาเพราะว่าสำเร็จศิลปศาสตร์นานาชนิดแล้ว มีใ้ค้สัวโทยภยอันตรายสั้กแค้ไหน มากี่มา เอาเร็ว
 เล่า เร็ว ๆ เข้า มาถึงบ้านสมุ่ทหี่ปรากฏว่า ยายบัวที่เคียว เป็นแม่ของนางอรพิมพ แต่ว่าตัว
 นั้นตายแล้ว ไม่เห็นกล่าวถึง จะตายหรือไม่ตายก็ใ้ไม่รู้ กล่าวแต่ว่ายายบัวกำสั้กค่านาอยู่ปาจิตก็
 ไม่เห็นดูเหมือนว่าบุพเพสันนิวาสจะใ้ไปพบกันเร็ว ๆ นั้นเอง แล้วก็เห็นกลกกันคนแปลกหน้ามา
 ดูรูปร่างสวยสดงดงาม ยายบัวขึ้นมา จะไปไหนพ้อว่า พระปาจิตก็ยกมือไหว้แล้วก็ชี้แจงว่า
 กระผมนี้ใ้ลูกชวานา พ้อคำ ไม่ใ้ลูกอ้ามาคัยเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าอุทุมพรราช เป็น
 ลูกกษัตริย์มาหาคู้ แล้วก็มาเห็นแม่ เห็นคุณแม่ ค้มาเห็นคุณแม่ทรงครรภ์ ก็มีท้องอยู่ ก็มีความสรวล
 รักใ้ใคร่ อยากจะสั้ญญาว่า จะขออยู่ทำการงานเลี้ยงชีพโดยสุจริต เพราะคอบุตรในท้องนั้น
 ถ้าเป็นชายจะใ้ค้เขาเป็นน้อง ถ้าเป็นหญิงจะขอเขาเป็นภรรยา หรือเขาเป็นมเหสี ยายบัวก็
 ยอมแล้วพระปาจิตก็อยู่ ถึงแม่เป็นลูกกษัตริย์ก็ทำไรไ้ไหนา เลี้ยงโค เลี้ยงกระบือ เกียวข้าว
 คีข้าวใ้ค้ทุกอย่าง อยู่มามีช้านาน ยายบัวก็ถ้วนทศมาส แก้วเคือนสืบเคือนแล้ว ปวดท้อง เจ็บท้อง

จะคลอกลูก ทำยังไงก็ไม่ออก คนในบ้านนั้นช่วยกันค้า ช่วยกันทุกประการ จึงไปตามหมอคำแย มาจากบ้านคำแยจึงชื่อว่าบ้านคำแยมาจนทุกวันนี้ จะชื่ออะไรไม่ทราบ ยายหมอคำแยนั้น ไปได้ ยายหมอคำแยบ้านคำแยมา มากคนนั้นคนนี้ประเดี๋ยวใจก็คลอก คลอกแล้วมีรูปพรรณผ่องใส จึง ชื่อนางอรพิมพ์ อยู่อยู่มากก็ใหญ่กล้า เป็นสาวเป็นแม่ ที่นี้ยายบัวนี้อยู่บ้านสัมฤทธิ์ จากสัมฤทธิ์ไป คำแย จากคำแยไปสัมฤทธิ์ไม่ไกลไม่ไกล อยู่ในเขตพินายนั่นเอง อ้า-นางอรพิมพ์ก็เป็นสาว มีความสมัครรักใคร่ เกี่ยวพาราสีกันตามธรรมชาติหนุ่มสาว แล้วพระปาดิจก็ไม่รอช้าจึงได้เรียก นางอรพิมพ์มาหาไปหาแม่บัว แล้วก็เรียนให้ทราบว่า ผมจะไปจัดแจงขันหมากจากเมืองนครธม มาอ้า-ราชาภิเษกสมรสกันให้สมเกียรติยศ ขอพระแม่และนางอรพิมพ์อย่าได้มีความ โศกเศร้า เลย คอยอยู่ประเดี๋ยวเดี๋ยวก็จะกลับมา เมื่อพระปาดิจลาแล้วลาเจ้าเรือนและนางอรพิมพ์แล้ว ลามแม่บัวก็ออกเดินรอนแรมมาถึงพระราชบิดา กราบทูลให้พระองค์ทรงทราบ ฝ่ายพระเจ้าอุทุมพรราช จึงจัดแจงขันหมากประกอบไปถวาย วัลลภกลโยชา พลช้าง พลม้า พลรถ ราชรถ พลเดินเท้าทั้ง หญิงทั้งชาย พวกกันมาในกระบวนขันหมากนั้นแต่ยังไม่ถึงเมืองพินาย เหตุการณ์ก็บังเกิดขึ้นอย่าง สำคัญ คือพระเจ้าพรหมทัตเจ้าแผ่นดินเมืองพินายนั้น รู้ข่าวว่าแม่บัว ยายบัวนี้มีลูกสาวงาม จึงให้ พระยารามนั้นไปเอามา หมายความว่า ร้องขอเท่าไรก็ไม่ฟัง ไม่ให้คือชาก็ตีกลง ก็ได้ นางอรพิมพ์มาราชาภิเษกกัน แล้วนางอรพิมพ์ก็ตั้งสัตยาธิษฐานว่า ถ้าไม่ใช่พระปาดิจแล้ว ใคร เข้ามาสู่จะรอนเหมือนไฟ อย่าได้ทำอันตรายได้ ก็คงจะเป็นเช่นนั้นกระมังตามนิทานว่า

จะกล่าวถึงขันหมาก กระบวนขันหมากก็มา หลายคืนหลายวันเพราะว่าไกล มาถึงแม่น้ำ ลำหนึ่ง พระองค์ก็ให้กองทัพหุคโกลลำนำนั้น เพราะจะให้สัตว์พาหะทั้งหลายและกองทหารนั้นได้ บริโภคน้ำม ไร่สอย ในเวลานั้น ก็หยุดกองทัพอยู่ เป็นเวลากลางวัน ชาวบ้านก็เข้าไปชมกองทัพ ไปดูกองทหาร กระบวนขันหมาก หญิงชาย แล้วก็ถามว่า กองขันหมากนี้จะไปไหน ฝ่ายพวกชาว นครธมจึงบอกว่า จะไปราชาภิเษกสารสพระเจ้าแผ่นดินเมืองนครธมกับลูกสาวของทางพินายโน่น ชื่ออะไรว่า ชื่อนางอรพิมพ์ ถูกใครว่า ลูกแม่บัว ออทีแล้ว เหลวแล้ว โคมลอย น่าจะไม่เป็นเรื่อง ชะแล้ว คือว่า เมื่อเจ้าหนุ่มน้อยคนนั้นไปไม่นาน ท้าวพรหมทัตก็มาชมเหงเอานางอรพิมพ์ไปอบอุ้ม อยู่ในปรางค์ปราสาทชะแล้ว ทหารทั้งหลายก็มีความตกใจ จึงเข้าไปกราบทูลพระเจ้าอุทุมพรราช

และพระปาจิต พระเจ้าอุทุมพรราชก็ตกพระหทัยพระปาจิตถึงแก่ควักพระขรรค์ควับ ไครหว่า มาเอา
 ดวงยิวาฎุหว่า คงได้เห็นดี แน่หรือไม่แน่ก็ไปตามชาวบ้านมา ชาวบ้านก็กราบทูลเหมือนว่า
 เอาแน่นอนแล้ว ให้พระยารามแม่ทัพเชิญไปเป็นมเหสีของกษัตริย์พรหมหัต สมโภชกันเจ็ดวัน เล่น
 สนุกสนานกัน ขอพระองค์จงทราบบเมื่อรู้เช่นนั้นแล้วพระปาจิตก็ทรงพระโกรธมาก จึงตีขันทมาก
 ลงน้อม ลานั้นจึงได้เรียกว่า ลามาศ ไหลไปสู่ลามาจนทุกวันนี้ ที่นี้ก็รัก หักดีก็ศีลและคุมถ
 มันก็เรียกราคสาเกต ชาวบ้านก็เอามาไว้บ้านหนึ่ง จึงเรียกว่าบ้านทรงรามาจนทุกวันนี้ แม่...ยังนี้
 ที่เดียว ต่อไปพระปาจิตก็ไปกราบทูลพระราชบิดาว่า ขอพระองค์จงคำรินำรี้พลกลับเด็ก
 เกดถ้ากระหม่อมนี้จะสันโคขไปคนเดียว ปลอมแปลงไปจึงจะเข้าที่ ถ้าหากว่าไปคุ้มกองทัพออย่าง
 กองทัพนี้ เจ้าพรหมหัตเจ้าพิมายก็จะเอากองทัพมารบกัน รี้พลโยธาจะตายลงด้วยกันทั้งสองฝ่าย
 พระเจ้าอุทุมพรราช ราชบิดาก็ไม่ว่าอะไร จึงต้องปลอมแปลงมาผู้เดียว มาทนายายบัว พอยายบัว
 เห็นเข้าก็สลับใส่ไป เอายามมองหรือยามลให้ไปกินแล้วก็ว่า ว่าเขามาชมเหงเอาแล้วลูกเอย
 เขามาชมเหงเอาแล้ว พระแม่อย่าเป็นทุกข์เลย บัญญาที่ประเสริฐกว่าสิ่งทั้งหลาย เหมือนพระจันทร์
 ประเสริฐกว่าดวงดาวตั้งล้านดวง ขอคุณแม่อย่าเสียใจเลย แต่ว่าแล้วแต่บุญวาสนาของลูกเกิด
 ฝ่ายพระปาจิตก็ปลอมแปลงเป็นชาวบ้านนอก เหมือนคนเขตกบ้านสัมฤทธิ์ บ้านเคิมของเมียและ
 แม่ยายนั้นเองคอก ไปดีไปตามหานายประภู นายประภูก็บอกว่า เราจะเข้าไปหาน้องสาว จะได้
 หรือมิได้ประการใด ใครเป็นน้องสาววะ นางอรพิมพที่ราชาภิเชกเป็นมเหสีของพระเจ้าแผ่นดิน
 นะเป็นน้องของกระผม เขาก็เชื่อ นายทวารก็นำไปเฝ้าพระเจ้าพรหมหัต พระเจ้าพรหมหัตทรง
 สถิตย์อยู่บนบัลลังก์เป็นกษัตริย์มีนางอรพิมพเป็นมเหสีเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนั่งใกล้ เคียงกัน
 พระปาจิตเข้าไป นางอรพิมพท่ของว่า อ้อพี่มารี ก็เลยชื่อว่าเมืองพิมายมาจนทุกวันนี้ ข้าพเจ้า
 เข้าใจว่าบุพเพสันนิวาสแน่ เพราะว่ารู้กันแล้ว รู้กันเมื่อว่าพระเจ้าพรหมหัตถามว่า ไครวะ
 นางอรพิมพที่ พี่ชายของกระหม่อมฉันเพคะ อ้อเป็นไฉน ทำไรไฉน คำชายมีอาชีพอย่างไรก็
 ใดถามพระปาจิต พระปาจิตก็ตอบโกหกไปคักสำเนียงให้ถูกชาวพิมายโคขบริบูรณ์ แล้ว
 พระเจ้าพรหมหัตก็มีความคิใจว่า เมื่อเวลาราชภิเชกสมรสทำไมเจ้าไม่มา กระหม่อมฉันไป
 คำชายทางไกล เสียใจยิ่งนักหนาพระเจ้าคะ จึงมาเฝ้าพระองค์มาให้พระองค์รู้จัก กระหม่อม

ก็อยากรู้จักพระองค์ เพราะว่ากระหม่อมฉันเป็นที่ชายของนางอรพิม์จริง ๆ พรหมทัตก็เชื่อจึงว่า
 อย่างอย่างนั้นเลยเราเลี้ยงเถอะ เลี้ยงคุณลุงที่เอาให้สนุกสนาน เลี้ยงพี่เลี้ยงลุงที่ จึงเลี้ยงมันก็
 จะมีอะไรเล่า มันก็มีของควาของหวาน สุรายาเมากับแกลัมนานาชนิดแล้ว นางอรพิม์ก็ขี้บตา
 ใส่พระปาจิต พระปาจิตก็ขี้บตาใส่นางอรพิม์ ในเมื่อพระเจ้าพรหมทัตเฉลอเมือคุยกันไป ริน
 เหล้ากันไป แพร่งกันไป นางอรพิม์ก็ให้ผิวคือ พระเจ้าพรหมทัตนะ่มากมากให้พระปาจิตแต่
 น้อย ๆ พระเจ้าพรหมทัตเขาไม่เป็นสับประคเลย เมาจนนอนแต่กระจาก ได้ที่พระปาจิตก็พันคอ
 ประหารชีวิตพระเจ้าพรหมทัตแล้วก็พระนางอรพิม์ออกจากเมืองเร็วไว มิได้ช้าด้วยประการฉะนี้
 พระปาจิตก็นำนางอรพิม์มาสั่งเสียยายบัว ให้แก้วแหวนเงินทองไว้พอประมาณ จึงว่าผมอยู่ไม่ได้
 ผมจะต้องไปแล้วพากันมาจนพ้นเขตอำเภอมาย มาจนถึงป่าใหญ่ รุ่งสว่างแล้ว แล้วก็พากันเดิน
 ทางมาในราวป่านั้น จะกล่าวถึงนายพรานคนหนึ่ง มีนามชื่อนายพรานนกเอี้ยงไปเที่ยวล่าเนื้อ
 ยิงเนื้ออยู่เสมอมิได้ขาด วันนั้นนายพรานนกเอี้ยงก็ออกจากบ้านแล้วไปหวังจะยิงเนื้อ มาเจอ
 พระปาจิตและนางอรพิม์เข้า เห็นรูปโฉมโฉมพรณของนางอรพิม์พ่นะงาม นายพรานนกเอี้ยง
 จึงยิงเอาพระปาจิตตาย แล้วก็พานางเดินไป จะมายังบ้านของตน ฝ่ายนางก็ทำเล่ห์กล พูกว่า
 อีฉันนี้มีกำลังน้อย มีแรงน้อย ไม่สามารถจะเดินได้ ถ้ามีธรรค์หัตถิ์ หรือมีเกวียนมีม้ามีช้างที่
 ก็จะมีช้างพรานนกเอี้ยงแก่ก็ไม่มีอะไร แก่ก็จับควายไค้ตัวหนึ่ง แล้วก็พานางขึ้นมา ต่อมากรรมคา
 กิริยาที่ขึ้นควายนั้น นายพรานก็อยู่ข้างหน้า นางอรพิม์ก็อยู่ข้างหลัง พอไค้ที่ก็เอาพระขรรค์ของ
 พระปาจิตที่ซ่อนไว้แทงนายพรานตกควายตาย แล้วนางก็กลับมาหาพระสามี มาร้องให้พิธีไฟโร
 ความกรรมคาโลกวิสัยผู้ตายก็ยอมโศกเศร้าร้อนถึงอาสน์ถัมรินทร์อินทราธิราช สมเด็จพระอินทร์
 ก็มากับพระวิสสุกรรม มาแปลงร่างองค์หนึ่งเป็นงูเห่า องค์หนึ่งเป็นพังพอน กัดกันตัวหนึ่งตาย
 เป็นคันทว่าพังพอนตาย งูไปกัดเอาคันทยาเปลือยกยานั้นมาพอน พังพอนก็ฟื้นขึ้น ต่อมาก็งูตาย
 พังพอนก็ไปกัดเอาคันทยานั้นมาพองู งูก็ฟื้นขึ้น ผลัดกันเป็นผลัดกันตายเช่นนั้น นางอรพิม์ก็ดูอยู่
 แล้วงูกับพังพอนก็หายไป นางก็ตั้งใจจึงไปกัดเอาคันทยานั้นมาพอนพระปาจิต พระปาจิตก็ฟื้นขึ้นคังเก่า
 มีความคังใจโสมนัสยิ่งนักหนา นางอรพิม์กับพระปาจิตจึงตัดเอาคันทยา มาพอนประมาณ
 พอที่จะเอาไปได้ แล้วก็พากันสัญจรไป หวังจะไปยังนครวัด นครธม บ้านเมืองของพระปาจิต

นั่นเอง พารอนแรมไปหลายวันหลายคืน บรรลุถึงลำน้ำมอันหนึ่ง ไม่มีเรือแพหรือขอนไม้อาศัย
 ใดๆเลย น้ำนั้นก็กว้างขวาง พระปาดิจและนางอรพิมพท์เกรงกลัวจระเข้หรือปลาร้ายก็นั่งอยู่
 ที่ฝั่งน้ำ และมีเถรคนหนึ่ง คือ เถรนี้เขาเรียกว่า เถรเรือลอย คือ เทียบบิดตามน้ำ เขา
 ใส่บาตรแล้วก็สับมาถึงวัดแล้วก็ซบที่ฉันเป็นธรรมดา ปรกติของเถรเรือลอยไปนั้นที่เดียว ต่อมา
 พายเรือมาก็เห็นทั้งสองนั่งอยู่ พระปาดิจจึงพูดว่าท่านครับ โปรดกรุณาส่งผมให้ถึงฝั่งด้วยเถิด
 อ้าตาเถรจึงออกเล่าเพทุบายว่าเรือนี้ขึ้นได้แต่เพียงสองคน ถ้าขึ้นสามคนแล้วก็จม เพราะตาเถร
 เห็นนางอรพิมพท์จะเอาเมียเขายังไงเล่า ตาเถรยังว่า เขาเรียกว่าเสือเท่าเจ้าศีล ล่องกิน
 คนอื่น สัตว์อื่น คังนิทานเล่ามานั้นแน่นอนแล้ว มือถือสากรปากถือศีล จนมีเป็นพืชพันธุ์มาจนทุกวันนี้
 ธรรมดาเรือนี้ขึ้นก็ขึ้นได้ แต่ว่าโกหกปกลมไปยั้งนั้น แล้วก็พระปาดิจก็ตกลงให้นางอรพิมพท์ไป
 ก่อน ตาเถรก็พายพายก็ไม่เข้าฝั่ง พายเล็หพายกล พายใหญ่ลงได้เลย พระปาดิจจะร้องกู่เท่าใด
 ก็ไม่กล้าเลย ตกลงก็เลยพลัดพากรากกันอีก ไม่รู้ว่าเป็นเวรเป็นกรรมอย่างไร พระปาดิจและ
 นางอรพิมพท์ที่หาความสุขได้น้อยที่สุดเลย แล้วฝ่ายว่านางอรพิมพท์เห็นว่า ถูกกลลวงของสามเณร
 แล้ว ก็หาอุบายที่จะหนีอยู่เสมอ แล้วมาเจอต้นมะเคื่อต้นหนึ่ง มีหน่วยคึก มีลูกคึกยั้ง นางอรพิมพท์
 ก็พูดเป็นเล่ห์กลว่า พี่เถรคะ ถึงอย่างไร อีฉันก็ต้องเป็นของพี่เถรวันยังค่ำ จุดที่นี้เถอะ อีฉัน
 อยากกินมะเคื่ออยู่เหลือประมาณ ฝ่ายตาเถรหลงกลนางอรพิมพท์จอกเรือที่นั่น แล้วก็ขึ้นต้นมะเคื่อ
 ขึ้นยังไต่ถึงที่หน่วยงาม ๆ หน่วยอร่อยที่สุดคึกนี้มันอยู่บนยอดโน้น ตาเถรก็ขึ้นอย่างสูงสุดที่เดียว
 ขึ้นอย่างสูงเท่าที่จะสูงได้ แล้วก็นางอรพิมพท์ก็เตรียมเรือเตรียมพายไปตัดหนามมาชะคั้น แล้วก็
 พายเรือหนีไปจึงร้องว่า อยู่นี้แหละตาเถร ตาเถรอยู่ที่นี้อย่าไปไหนมาไหน อยู่ที่นี่เถิด คังนี้เป็นต้น
 ตาเถรก็ตายอยู่บนต้นมะเคื่อ เมื่อใจจะขาดจึงสาปสรรพยาว่า ให้มีแมลงหวี่อยู่ในหน่วยของกู
 แล้วเมื่อแมลงหวี่อยู่ในหน่วยแตกออกมาแล้วตกลงมาดิน ก็มาแตกแล้ว จึงให้ไปตอมอวัยวะสืบพันธุ์
 ของผู้หญิงทุกคนที่เดิวนั้นประไรเล่า นางอรพิมพท์ก็พายเรือมาหาพระปาดิจ ก็ไม่เจอพระปาดิจ
 บั้วมียทั้งสองก็เลยต่างคนต่างไป นางอรพิมพท์ก็จอกเรือทิ้งแล้วก็มาไปตามเรื่องราวเถอะ ไปไป
 สมเค็จพระอัมรินทร์ราชาธิราชก็มีความสงสารเหลือที่สุด ที่นั้นนางอรพิมพท์ก็แปลงกายที่เดียวจึงเอา
 คำราชาเขาวางอย่างไรก็ว่าอย่างนั้น นางอรพิมพท์จึงเอาโยนี่เขวียงเข้าไปที่ต้นสำโรง ผ่ากั้น

สำโรงไว้หน่วยสำโรงนั้นเมื่อเวลามีหน่วยแล้วก็ ท่านผู้ฟังทั้งหลายก็เห็นแล้วคล้ายคลึงจริง
 คล้ายกับอวัยวะสืบพันธุ์ของผู้หญิงจริง แต่อาจารย์หนึ่งแย้งว่า นางอรพิมพ์จับอวัยวะสืบพันธุ์โยน
 เหวี่ยงไปในป่า จึงไปเกิดเป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง เรียกตามภาษาที่พอฟังได้ว่า ต้นโยนนี่มีสาจ เรียก
 ตามปากตลาดว่า ต้นหีผี แล้วก็ให้หน่วยก็คล้าย ๆ เหมือนกัน แล้วแต่ท่านผู้ฟังจะเชื่ออย่างไร จึง
 จับมนันเหวี่ยงไปใส่ต้นถันนาง อาจารย์หนึ่งว่า ต้นถันนางหรือต้นมนนาง อาจารย์หนึ่งนั้นเหวี่ยง
 ไปใส่ต้นหนามจิว ก็คล้าย ๆ หนามจิว อ้า-ข้าพเจ้าว่า ต้นถันนางนั้นงามกว่า นางอรพิมพ์จึงจับ
 เอาแก่นนั้นเพราะว่า ผู้หญิงนั้นงามแก่ผมพวง จึงจับเอาแก่นเหวี่ยงเข้าไปใส่ต้นไม้ชนิดหนึ่ง ชาว
 อีสานชื่อว่าต้นแก้มอัน เป็นยา เอามาต้มแล้วก็กรอกมา อ้วนที่สุดยิ่งมาแข่งยิ่งดีทีเดียว ต้นแก้มอัน
 นี้ตำราเขาเล่ามาอย่างนั้น นางอรพิมพ์จึงคว้าสวมแหวนนิ้วชี้แล้วก็เดิน ใจแก้มเคยแต่งตั้งก็เคยอุม
 ก็เลยเป็นแก้มแพบ ๆ เป็นชายโคยกรง ถ้าจะเรียกในเวลานี้ก็ นางอรพิมพ์นั้นเหี่ยว แล้วก็สัญจร
 ในนิคมคามนิคมน้อยใหญ่ ก็เจอบ้านใครเรือนใครก็ได้ตาม เห็นคนรูปพรรณเช่นนั้นหรือไม่ว่าเอา
 ชื่อที่ชื่อว่าพระปาจิต เขาก็ว่าไม่รู้ไม่เห็น นางก็ค่อยสัญจรไปในนครน้อยใหญ่ ยังมีเมือง ๆ หนึ่ง
 ที่จะเล่ามาบรรจบเรื่องนี้ เจ้าเมืองนั้นมีพระราชธิดารูปสวยสดงดงาม ก็มาบังเกิดสวรรคตขึ้น
 หาหมอสุดควิสัยแล้ว ชาวเมืองก็เล่าไปตามเรื่องแล้วนายอรพิมพ์ก็ว่า ฉันรักษาได้ขอให้พาคฉันไป
 เด็ก เขาก็พากันดีใจแล้วก็พากันไปหาพระมหากษัตริย์ กราบทูลพระมหากษัตริย์ก็ได้ถามว่ารักษา
 คนตายได้หรือ กระทบอฉันจะลองรักษากู ก็เคยดี เคยฟื้น แต่ว่าเป็นอย่างไรก็ขออาญาไม่พัน
 เกด้า อ้อไม่เป็นไร หากการรักษาเด็ก ฝ่ายพระอรพิมพ์จึงเอายาออกมาผ่นเข้า ผ่นแล้วก็กรอก
 เข้าไปในปากของพระราชธิดา พระราชธิดาก็ฟื้นคืนพระองค์ขึ้น พระราชวงศ์ทั้งหลายก็ทรง
 โสมนัสอย่างสำคัญ คืออกดีใจจริง ประวิษากันหลายวันหลายวันแล้วก็ว่า จะราชาภิเษกราชธิดานี้
 กับเจ้าอรพิมพ์นี้ ฝ่ายเจ้าอรพิมพ์นั้นก็ไม่มีอวัยวะสืบพันธุ์จึงพูดเบี่ยงบายว่า เวลานี้ฤกษ์ยามยังไม่
 ค่อยดีผมจะขอ กระทบอฉันจะต้องขอรักใคร่ส่วนนางนี้เป็นคู่กันที่ไต่ยาว แต่กระทบอฉันยังไม่
 สำเร็จสิลปศาสตร์ ขออีกปีสองปีจึงค่อยเด็ก ฝ่ายพระมหากษัตริย์ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ก็ตามใจ
 อยู่ที่เมืองนั้นไม่ช้านาน ไม่ได้อยู่นานก็ลาพระมหากษัตริย์ พระราชธิดามาติดตามพระปาจิตต่อไป
 เจ้าอรพิมพ์ก็เดินไปโดยใจจินตนาการในใจว่า หมกหวังแล้วเราวชเรียนเสียเถอะ แล้วจึง

มาบวชที่วัดหนึ่ง เวลานั้นเป็นพระอรพิมพ์เสียแล้ว พระอาจารย์อรพิมพ์ก็อยู่กับลูกสงฆ์มาด้วย ความสุขสำราญ มีความรู้แตกฉานในนิยายท่านเล่าว่า เขายกให้เป็นพระสังฆราช แล้วพระสังฆราช จึงมานอนคิด จินตนาการนึกในใจว่า เราที่จะได้พบปะกับพระปราชิตนั่นด้วยเสहतักของเราเอง จึงสร้างโบสถ์ขึ้นหลังหนึ่งใหญ่โตรโหฐาน งามงามแล้วจึงเขียนรูปภาพ ความเป็นมาของพระนาง นั้นกับพระปราชิตเริ่มตั้งแต่ไปเจอยายบัว คำนวณอยู่นั้นจนกระทั่งมาบวชอยู่ที่วัดนี้ เป็นรูปภาพตลอด ฝาผนังของโบสถ์อยู่ที่เดียว ต่อมาพระปราชิตก็รอนแรมมา เขลเรียกว่าผมปะบ่าที่เดียวเหน้อยนัก พักใหญ่ก็เข้ามานอนอยู่ในโบสถ์ นอนไปหลับไป แล้วก็ตื่นขึ้นก็ดูรูปภาพ แลดูคราวแรกก็ไม่สนใจ ต่อมาจึงลุกขึ้นดูอย่างเต็มตาแต่ยายบัวคำนวณจนกระทั่งมาบวชเป็นพระสังฆราช ก็คืออกศิใจยิ่งนัก หนาที่เดียว พระปราชิตจึงเข้าไปกราบไหว้พระอาจารย์อรพิมพ์ ว่าโตถามว่าข้าแต่พระผู้เป็น พระเจ้าผู้เจริญ ไปยังใงมายังใงครับ พระอาจารย์อรพิมพ์ก็เล่าให้ฟังว่า เธอมาจากไหน เธอมาอย่างไร เล่าก่อน ผมมีทุกขร้อนยิ่งนักยิ่งหนา แล้วก็เล่าเรื่องที่ผจญมาแต่ความทุกข์กับ นางอรพิมพ์มา นางอรพิมพ์ก็ตั้งใจจะไปเที่ยวหาแล้วก็ไม่เจอ ไม่เจอเมียยังงั้นหรือ พระปราชิต ขอรบ ไม่เห็นเลย แต่ว่ามาเห็นรูปภาพที่อยู่ในโบสถ์ไครมาเขียน ทำไมมารู้เรื่องของผมนี้เล่า ครับ ขอพระผู้เป็นเจ้าจงเล่าให้ผมฟังเถิด พระอาจารย์อรพิมพ์จึงว่า เวลานั้นจะปิดบังกันไม่ได้ แล้ว อาตมานี้เป็นนางอรพิมพ์ ก็เล่าให้ฟังทุกประการ พระอินทร์ให้แหวนออกจากรั้วนี้ไปใส่ นี้นาง ก็เลยกลางเป็นนางอรพิมพ์ ก็กอดครัดกันร้องไห้สลับไปกาลข้างนั้น ตกลงก็ลาสิกขา นางอรพิมพ์จึงทูลพระปราชิตว่า จำเป็นต้องเอาอวัยวะที่ปากไว้กับต้นไม้แล้วก็พากันรอนแรมมา มาถึงนางอรพิมพ์ก็เรียกอวัยวะสืบพันธุ์จากต้นไม้แล้วก็พากันรอนแรมมา จากต้นไม้แล้ว พระปราชิตก็พานางอรพิมพ์มายังเมืองนครวัดนครทมครองราชย์

คำศัพท์

1.	เสียง	-	เสียง
2.	คว	-	คว
3.	พอค	-	พอค
4.	แล้ว	-	แล้ว

5. ท่อง	-	ท่อง
6. คำ	-	คำ
7. รอน	-	รอน
8. นาม	-	น้ำ
9. ไซ้สอย	-	ไซ้สอย
10. ยิงว่า	-	ถึงว่า
11. นอย	-	นอย
12. รัพล	-	รัพล
13. เวา	-	พูก
14. ทวง	-	ท้วง
15. แพร่ง	-	รินเหล้าแจก
16. พัน	-	พัน
17. แฉ่ว	-	แฉ่ว, สว่างแจ่ง
18. กว่างขวาง	-	กว้างขวาง
19. หน่วยคัก	-	ผลคก
20. ชะ	-	สะ, สุ่ม

2. เจ็ดคะนน

มีครอบครัวหนึ่ง มีลูกด้วยกันหลายคน แต่ลูกชายคนหนึ่งมีกำลังแรงมากจนถึงว่าจับช้างเหมือนจับไก่ แต่กินอาหารวันละเจ็ดคะนน จึงมีนามว่าเจ็ดคะนน แต่ในบาลีท่านกล่าวว่า สัตตกมภมาณพ สัตต แปลว่า เจ็ด กุมภ แปลว่า หม้อหรือคะนน มาณพที่กินข้าวได้วันละเจ็ดคะนน จึงจะอิ่ม ทีนี้มีเรื่องอยู่ว่า บิคาเวรคาเกิดคอกอยาก จะทำให้ลูกพอได้กินอยู่ที่คอกอยาก ยากจนมาเมื่อลูกเต็มมีแรงถึงขนาดนั้นแล้ว หางานให้ทำก็จะเกิดประโยชน์ขึ้นมา แต่หากคิดเช่นนั้นไม่ บิคาเวรคาที่คิดไปต่าง ๆ นา ๆ บ้างว่า สองตัวเมียก็ปรึกษาว่าลูกคนนี้เกิดมาแรงเราฉิบหายวายวอด แต่เราที่จะกินก็ไม่เต็มปาก จะทำให้มันกินก็ไม่ค่อยเต็มปาก อย่างกระนั้นเลยจำเป็นต้อง

มาลูกชะเถอะ ฝ่ายนางเมี้ยก็ยอมแล้วแต่ตัวจะจัดการ สงสารก็สงสารน้ำตาไหล คังนั้นตัวจึงฆ่า
 ไล่ไม่ยาก รุ่งเช้าขึ้นจึงให้กินข้าวหมกเจ็คคะนง ถ้าจะเทียบว่าเจ็คคะนง เรื่องกับไม่พูดถึง
 ขอแค่ข้าวบริบูรณ์ แล้วพอจะพาไปตัดเสาเรือน เรามีเรือนอยู่ไม่คี่ เราจะไปทำเรือนใหม่ ไป
 พอให้ไปก็ไป ถือขวานถือมีคพร่าจำขั้วนไป พอไปถึงต้นไม้ใหญ่ ใหญ่จนว่ายังใจก็ตาย ทับลูกเห็น
 จะตาย ทีนี้ก็พากันค่อยพัน พอกก็พันชะพักหนึ่ง ลูกก็พันชะพักหนึ่ง ไม่นานต้นไม้หนักำสัง เอนกำสัง
 เอนเห็นไคถันคว่า เอนแน่แล้ว พอจึงบอกไอเจ็คคะนงว่า เวลานี้ปล่อยไม้ล้มไม่นั่นก็อาจเสีย
 จะฮักกลางต้นบ้าง จะไม่ได้เรียบสวยจะไม่ได้กระดานสวย เจ้าคอยทะเลวงแบกที่พอจะค่อนเอง
 ลูกก็ว่าไม่เป็นไรฉันจะแบกเองแต่ว่า คือว่าให้แบกไว้ แล้วเจ้าค่อยทิ้งลงดิน ครบไซ้ได้เกรียม
 พอกก็พัน ปือก ปือก ปือก พอไม้โอนโอดพอกก็เร็ว ๆ ลูก เจ็คคะนงก็วิ่ง ะ ะไปก็ล้มฮิม ทีนี้
 ตัวเจ็คคะนงผั่งคิงไป ไม่ยั้งคาอยู่บนบ่าสะลบไป ฝ่ายพอกก็ร้องไห้มาถูลูกมาถูลูกก็ไม่เห็น เพราะ
 ในไม้มันปกคลุมมคแล้ว พอกก็กลับไปบ้านสงสารก็สงสาร ไม่รู้จะทำอย่างไร แต่พอกก็ยังไปไม่ถึง
 บ้าน เพราะคนแก่ก็ค่อย ๆ เดิน ๆ ไปเจ็คคะนงก็สะลบไปนึกเคียวเท่านั้นเอง จึงรู้ตัวว่าไม่
 ทับเราแล้ว แล้วคะนงมีกำสังแรงมากจึงถึงข้อเม็คถึงเนื้อถึงตัวเม็คกระโคคพริบ โดคโดน
 ขึ้นมา ไมก็ตกลงไปข้างหึ่ง ไม่มีวพูกพราทำเพลงเลยเจ็คคะนงคิง เขามากก็เอาขวนตากสะเกิด
 วอนปราว แต่มพ่าที่เคียว พอแลมาเห็นแรง วอน แรงโอมามากก็ไว้นักหนา ลูกตายแล้ว หมอกก็
 ดากอยู่ที่เคียว ดากเรียบพอกก็ไม่เห็น ไม่เห็นก็ข้างมุงจะเอาไปมุงจะดากให้สำเร็จ ตักกิงตัด
 ก้านรานกิง พันก้านรานกิง แล้วก็แบกมา แบกมากก็แบกได้ แต่ว่าเดินไม่ไวก็ว่าจะแบกมาถึงเรือน
 มาถึงบ้าน ก็ค่ำแล้วเย็นแล้ว ประมาณทุ่มหนึ่ง ไอเจ็คคะนงก็มาถึงบ้านแล้วมาหึ่งม่ายลงฮิม ซัก
 หึ่งหลายเป็นคันว่า โคควาย ข่างม่า เป็นหมู เห็นเป็คไคตักใจ แดกคีนเข้าป่าก็เลยเป็นไคป่า
 ควายป่า โคป่า ข่างป่า ม่าป่า มาแต่ครั้งนั้น เมื่อไคยินเสียงอย่างนั้นแล้ว พอแม่ทั้งสองก็เข้าใจ
 ว่า คีตายโหงหลอก คีตายโหงลูกหลอก เจ็คคะนงจึงเข้าไปเปิดประตู ไปเคาะประตูคุณพอกครับ
 พอแม่ครับ พอแม่ก็ขอไปเกิดไปชานไปเถอะ ลูกเออยอยามาหลอกมาหลอนแม่เลย ไปเกิดไป
 ชานยังโงนอ ฉันออกมาแล้วเจ็คคะนงมีแรงมาก เอามือเคาะ ๆ ลานประตูก็เปิดออกมา แม่
 เห็นก็ ฮอ-ไม้ตายคอกนี่หลูก ยมรู้แล้วมีข่าคินใหม่ ไม่มีเหล่า มีอยู่นิด ๆ หน่อย ๆ ทีนี้เจ็คคะนง

ก็ไปกินไปกินเข้าแล้ว ฉันรู้คอกว่าพ่อแม่ไม่รักฉัน หรือถึงรักฉันก็ตาม ที่ว่าหาของให้กินไม่ได้ฉันจะไป ไปตามเรื่องคอก แต่พ่อชวขึ้น หมอก็กราบลาพ่อแม่ เป็นสุภาพบุรุษอันประเสริฐทีเดียว พ่อแม่อยู่ให้มีชัย ผมไปให้มีโชคเกิด ผมจะไปหาอาหารกินเท่านั้นเอง ยังไงมันจะกินพอ เจ็ดคนนั้นก็ไป เรานี้จะหากินเผื่อคนประการใด ก็เห็นจะไม่ได้ความรัก อย่างกระนั้นเลยว่ายังงั้นจับข้างกินจับมากิน จับโคกระหิงมหิงสาได้มาแล้วก็ฉีก ไม่มีมีคพร่าเจ้าชวนอันใดเลย ฉีกออกมาแล้วก็ย่างก็กินตามทางไปสี่ไฟเข้า ต่อมารอนแรมมาแม่แต่นอนในป่า เสือโคร่งเสือเหลืองอะไร จะคิดจะทำอะไรหมอมไม่ได้ชักประการเลย อย่างนี้เอาเรื่องนี้จะยุติไว้ก่อน ไว้ก่อน แกก็รอนแรมไปของแกจะกล่าวถึงคน ๆ หนึ่งมีกำลังวังชามาก ชื่อเจ้าสะกะตะ เจ้าสะกะตะมีกำลังวังชามาก คือว่าเอาเกวียนมาร้อยเล่มแล้วใส่ธนูใส่ปืนใส่ไม้ ใส่กรวด ใส่ทรายอะไร ก็ตามหั่งร้อยเล่ม แล้วผูกเกวียนติดกัน แกลกไปได้หั่งร้อยเล่ม อัสจรรย คนคนนี้ก็อัสจรรยคือกัน แกรับรับจ้างเขาคอนข้างจะมีงีมารับจ้างเขาก็กินที่เดียว ที่นี้นายเจ็ดคนเดิน เดินไปก็ไปเจอเข้าก็ว่า แม่คน ๆ นี้เก่งจริง ๆ แกลกเกียนได้หั่งร้อยเล่มแล้วก็มันจะแรงแค่ไหน ก็จะลองสู้ที่มันที่ นายเจ็ดคนจึงย่องเข้าไปทางหลังเกียนเล่มหลัง แล้วก็จับโหนถึงเอาไว้ ปรากฏว่าอยู่ ไอ้เจ็ดคนแรงกัวยู่ปีบที่เดียว นายเกียนร้อยเล่มนั้น นายสะกะตะ นายเกียนร้อยเล่มเห็นว่าลากยังงี้ก็ไม่ไปจึงมาดู มาดูเกียนเล่มหลังว่าคงจะตีคตอไม้หรือตีคตอไม้หรือตีคอะไรแน่นอนแล้ว

มา มา มาที่ไหนได้ มาเจอไอ้เจ็ดคนเข้าจึงว่าใครจับเกียนกู กูนั้นแล้วจับทำไมว่าอยากลองดูว่าใครจะแรงกว่าไม่แรง ใครจะแรงกว่ากัน หรือจะตีกว่ากันเอา ยังงั้นก็ชกกันซิ แล้วก็ชกแม่เอ๋ย หันทั้งหลายเอ๋ย ไอ้เวทย์โลก ไอ้เวทย์เอกเหล่านี้ มันจะไปสู้ได้ไอ้เหล่าไม่ไหลหักพันวินาศ เต๊ะถึบกัน คันเต็งคันรังرابพนาสูรไปที่เดียว ว่ากันครูใหญ่ หมอเข้าซุกหนึ่งหมากจึกคำหนึ่งไม่แพ้ไม่ชนะกันเลย แกจึงยื่นพัก ไอ้เกียนร้อยเล่มจึงถามว่า มึงชื่ออะไร ชื่อ สัตตกุมภ ชาวโลกเขาเรียกว่า ไอ้เจ็ดคนน เจ้าเจ็ดคนนั้นก็ถามว่า ชกบ้าง ๆ ๆ พลุพละ ๆ พลุ โปะ โปะ ชกกันใหญ่ ชกกันน้อยต่อไปอีก ไอ้เจ้าเกียนร้อยเล่มว่า เพื่อนเอ๋ยเราไม่มีใครสู้กันได้ ถ้าจะชกกันไปอีกก็หาประโยชน์ไม่ได้เราเป็นเกลือกินเถอะ นายเกียนร้อยเล่มก็ว่า ก็นิ่งว่าแห้วเดินไปทางไหนก็คนเดียว คนเดียวอยู่ แล้วนายเกียนร้อยเล่มก็พานายเจ็ดคน

ไปตามเรื่องไม่แวะเข้าบ้านเข้าช่องไปเลยเรื่องนี้จะยุติไว้อีกก่อน

จะกล่าวย้อนถึงคนหนึ่งอีก ชื่อว่า นายเวพุกะ ใ้่นี่ทำร้ายทำเอามังมี เมื่อกิ่งพระยาไฟ
นี่มันก็ทำได้คนเดียว คือมันไปฟันไม้ไผ่ร่อยก้อ แล้วก็ผูกติดกัน แล้วก็ลากไปชื่อว่าไ้ไม้ไผ่ ร่อยก้อ
ลากมา ลากไปทำรั้ว เป็นปรกคิธรรมคาของหมอยู่ ร้อยที่นี้ไ้เจ็ดคนน กะไ้เกียนร่อยเหล่ม
มาเจอเข้าก็ ป้า ป้า ป้า ป้า ป้า เราเก่งแล้วเกล้อเอย มันยังเก่งไปอีกตัวเองอีกนอว่า อ้อ
ไ้เกล้อเอย ไ้ไม้ไผ่ร่อยก้อ ไ้ ไ้เกียนร่อยเหล่ม ลองจับลำไม้ไผ่ของมันดูกันซุกท้าย
ไ้เกียนร่อยเหล่ม ก็จับสองลำเข้าไป พอไปได้ช้าลงมาก แต่ก่อนไปได้ หยุ่ตอนนี้ไปค้อด ๆ
เมื่อกิ่งเท่านั้นเองที่นี้ ไ้เจ็ดคนนมังสองที เจ็ดคนนเข้าจับบีบอยู่เลย ไม่ไปได้เลย ไ้นั่น
ไ้ไม้ไผ่ร่อยก้อว่า เห็นจะไปพานค้อไม้ พานอะไรนอจึงมาดู มาดูเห็นไ้สองคนนี่ คำรามอ้อม ๆ
อ้า เก่งหรือวิเศษจริงหรือ ใครจับ ใครจับนี่กูจับเอง มังคิดแคไหน ผลที่สุดก็ซกกัน ร่วมกัน ไ้ไม้ไผ่
ร่อยก้อกะ ไ้เกียนร่อยเหล่ม ร่ากัน มุ่นแม โป๊ะปะ ๆ ๆ เตะถีบ กันสรวพค ซกกันอีก ๆ ๆ
เสียงค้บค้บปานแรงว้วแรงควาย คิว้วคิว้ว ร่ากันไปที่นี้เจ็ดคนนก็เป็นคนท่ามว่า ออย่า ๆ ๆ
เพื่อนแรงเกิน ถึงปานนี้สมมติว่ากะเตะหมุ่นนี้ค้กลงไปเล่นโทรเลขนึ่ง ไ้นี้เล่นโทรเลขก็วิ่งมากะเตะ
อีก ค้กไกลเป็นไรก็วิ่งเข้ามาชนกัน หัวไม้เป็นไร เราเป็นเพื่อนกันเถอะ เพราะว่าไม่มีใครจะสู้
เราได้ พวกเราอยู่ในโลกนี้เขาเกลียดเขาชังนักหนา เพราะมันกินเคิบกินจุไ้ไม้ไผ่ร่อยก้อก็เห็น
ค้วย จึงเดินไปอีกแหละ ไปที่นี้ก็ไปถึงแม่น้ำใหญ่แห่งหนึ่ง ไปหลายคืนหลายวัน ไปถึงแม่น้ำใหญ่
แห่งหนึ่งอาหารต้องเป็นสัตว์ป่าและผลไม้เท่านั้นเอง เพราะว่าจับอะไรก็ได้ค้ค แล้วเมื่อจะข้าม
ก็ไม่มีเรือแพนาวาสั้งโคและไม่ว่าจะข้ามไปไหนเป็นแต่ว่าจะพากันไป ที่นี้ก็เดินเลาะมา เลาะ
มา มาเจอคนวิเศษเข้าอีกคนหนึ่ง ชื่อว่าไ้หัวคอกลี โบราณท่านเล่ามาว่า ไ้หัวคอกลี แล้ว
อรรดาธิบายตามวาระพระบาลี ของเก่าว่า คือหัวมันแข็งไม่ต้องหาซ่อนเหล็กหรือสากอะไร
สากกะตุคอะไรมาตีเลยแม่น้ำก็กว้าง เหลือขนาด มันเอาคันเต็งคันรังมาแล้ว ก็มาทำเป็นเคือก
แล้วมาทำลี้ในกลาง จะเข้าเราปลารายสรวพค ขายได้วันละหลาย ๆ พัน หลาย ๆ หมื่นบาท
ที่เดียว มังมีศรีสุขมากเพราะว่าไม่ก็คันใหญ่ ๆ จะเอาซ่อนเล็กอย่างไรไปตีก็ไม่ได้ เอาสาก
กะตุคตีก็ไม่ได้ หัวมันเป็นเล็กரியังไงไม่ทราบ ที่นี้ไ้สามเกลอมาเจอเข้า มาค้ก็มาอ้ศรจรยใจ

ว่าซ่า ๆ ๆ แม่เจ้าเอ๋ยเราก็อ้วแรงอย่างเก่งแล้ว มันยังเอาหัวตอกคันเต็งคันรังเป็นเผือก เป็นระบั้งเอาที่ มึงมุกไปลองที่ ก็ให้อั๊มไ้มไ้มร่อยกอมุกพุดลงไปตรงนั้นแหละ คล่า ๆ ไปแล้ว ก็ไปจับไม้ให้ตอกลง ก็ตอกอยู่นาน ตอกก็ลงบ้างไม่ลงบ้าง ลงแหล่มีลงแหล่ อั๊เกียนร่อยแหล่ม ไปลองดูก็ลงแหล่มมีลงแหล่ ก็ขึ้นมาคืน อั๊มไ้มไ้มร่อยกอ ก็จะกันว่ามันไม่อยู่หรือมันแรงจริง ๆ คืออยู่บ้างไม่อยู่บ้าง อั๊เกลอเจ็คะนนไปไปว่า เกลอเจ็คะนนก็ลงผั่งน้ามบับ โดยไม่ให้ อั๊หัวตอกลีเห็นคอก มุกไป ๆ ที่อั๊หัวตอกลีมันตอกลงมาเจ็คะนนก็จับบับ ที่ไม่เข้าเลยที่นี้ บัก ๆ ๆ ๆ อั๊หัวตอกลีสงสัยจึงว่า จะมีจรเข้เหราหรือว่า เจือก งู ผี เจ้าผีน้ำหรือยังไ้ มาถึงกูยงี้มุกลงไป มุกไปก็ไปเจออั๊เจ็คะนน ชกกันมาแต่ล่าน้ามโละขึ้นมา ก็หว่ายตีหว่ายชก จนลีพังเม็คไม้แพไม้ชนะกัน อั๊หัวตอกลีก็ขึ้นมาผั่งนี้ มามาร่ากันบนผั่งว่า อั๊หมูสองคนนั้นจะช่วย ว่า อย่าช่วย ๆ กูเอง ก็ร่าเก้ออั๊เจ็คะนนแพแพอั๊เจ็คะนน มาแคยังงิ ไปยังงิมาเป็นเกลอ กันเถอะ ไปเราเก่งถึงปานนี้ เราไปชายักษ์ เออ ไป พากันไป ชุกวิสัยจนถึงป่าใหญ่ที่ยักษ์อยู่นั้น ป่าใหญ่มีแต่สิ่งที่ใหญ่ ๆ เหมือนยักษ์ ต้นไม้ก็ใหญ่ ๆ จะวานกก็ใหญ่เท่าเกวียนนี้ ละเนาว่าตัวหนึ่งก็ เท่าประทุนเกวียน ตัวประทุนเกวียนใหญ่นั้นเอง ที่นี้เกลอทั้งสี่ก็ไปเจอรูจิ้งหรีดเข้า ชาวโคราช ว่าจักกะหรีด ชาวล่างเรียกว่าจิ้งหรีด เอ้อ...จิ้งหรีดคงนี้มันร่อยจริง ๆ เราไปเอามาฆ่ากิน เอะ ด้เอาแต่ปลายแต่ยกออกมาหาคัน คือว่าให้หัวตอกลีลงมาก่อน ใค้อะไรก็เอามาจะไค้ตีนน้อย ตีนใหญ่มันยังงิก็เอามาเถอะวะ อั๊หัวตอกลีก็อ้อ เกลอมุกพลีบ เข้าไปในรู รูใหญ่เหมือนถ้ำ ที่เคียว ไปถลาจับขาจักกะหรีด จักกะหรีดก็คั้น คัดปรีบ ตักขึ้นมาจากรู เล็ง ๆ ๗ลัวะหั้งนั้น ไม่วาคอกเว้ย แรงแท้ ๆ หว่า อั๊มไ้มไ้มร่อยกอเองวะ อั๊มไ้มไ้มร่อยกอก็หม่นพริบ ๆ เข้าไป กระชากขาจักกะหรีดดิบไค้ขานึง เล็ง ๆ พริบตักลง อั๊เกียนร่อยแหล่มลงไปที่ถีบออกมา อั๊เจ็คะนนจึงว่ามันเป็นยังงิ มันใหญ่แค้ไหน ก็ไม่ค้อยเห็นหนคอกอั๊เพื่อนเอ้ย แต่ว่ามันคง จะใหญ่ละมั้ง ถลาจับไม้ไค้เลย จับก็ถีบกูเองว่างั้น กูเอง เจ็คะนนก็ไป ที่เคียว ปราบกว่า เป็นพระเอก เป็นแม่ทัพใหญ่กว่าเพื่อนซักหน่อย พอไปถึงเจ็คะนนไปถึงบับ ก็ถีบบับ ยืนบั้งหลัง ไม่ต้องกระเด็น ถีบบับ บั้งหวีง ถีบบับ ตักบัก ถีบบับคั่ว ขาไค้ กระชากลงมา แบ่เอ้ยเท่าซุง ใหญ่ ๆ ต้นไม้เต็งรังใหญ่ ๆ ลาก มา ๆ ๆ แหมกินซักเจ็ควันก็ไม่หมคหนอเพื่อนหนอ ลากขึ้น

มาได้ จึงหรีดก็ไม่ตามขึ้นมาหรอก ที่นี้ทำไมเราจะไค้ไฟ นกกิน สีไฟเดอะ เอ้ย แถวนีเห็น
 หลังคาบ้านเรือนคนอยู่นั้น ก็ไปขอไฟเขาให้บ้านที่แลเห็นอยู่นั้น เป็นเมืองยักษ แล้วก็ในขณะหัง
 สิ้นคนนั้น ก็ให้นายหัวคอกลีไป นายหัวคอกลีไปขอไฟเขา หัวคอกลีก็ไป เห็นคนแก่ อยู่บนเรือน
 แล้วก้อไฟไว้ไค้จน จึงว่าลุง ๆ ขอไฟหน่อย ขอไฟไปซักคุ่นเดอะว่า ลุงเอามาให้ฉันด้วย โอ้ย
 โอ้ยยักษเล่ายักษกลบอกเอาให้ไมไค้คอก ลุงเอไฟใหม่ไค้คอก ลุงแก่ตัว ไปเป่าเอาไค้จนเด็ก
 ไฟก็ลุกอยู่นั้น ไค้หัวคอกลีถือใจชื่อ ไปก็พ้อเป่าไฟฟู้ด ๆ ๆ กรังเหล็กใหญ่ก็ครอบกรับที่เคียว
 ไค้หัวคอกลีจะคืนยังงี้ก็ไมแตกไมหัก จะยกอย่างไรก็ไม่ขึ้น ยักษนั้นพอมนุษย์นี้ถูกกรังเหล็กของ
 มันแล้วสุมเหล็กของมันแล้ว จัก มาแต่ไหน ลุ่ม ๆ ช่วยกันมา มาหาสุมมันขึ้น แล้วก็ฮักแข่งฮัก
 ขา ไค้หัวคอกลีนั้นไปไว้ในยุงใหญ่ ยุงไม่มีเขาเอาไวก็วันหน้าวันหลัง ต่อมาเกลอสามคนเห็น
 ว่านานนักจึงไซไค้ไมไค้ร่อยกอมารอีก ก็แบบเคียวกันเลย กรับฮักแข่งฮักขาเอาไปไว้ในยุง ต่อมา
 ไค้เกียนร่อยเหล่มก็ไป ก็ถูกคือกัน หมายความว่าอยู่แต่เจ็คะน่น เจ็คะน่นว่า โอะ เพื่อนของ
 เราคงจะเกิดอันตราย อย่างกระนั้นเลย เราตามไปเดอะ เจ็คะน่น เจ็คะน่นว่า ก็มาค้ำย
 ความโมโห อะไรจะมากิน จักกะหรีดก็ซังมัน มันไปอย่างไรมัน สงสัยไค้คิยไค้คิหรือไปลุ่ม
 ไปตายหนอ ไมรูเรื่องรูราวอะไร ก็มาตามรองมา รอยมา ก็มาเห็นกระท่อมอันหนึ่งจึงว่ามี
 คนอยู่ไหม อยู่นี้แล้วลุกเอ้ย ยักษฟู้ด เห็นหมูมัน 3 คนเข้ามานี้ใหม่ ไม่เห็นคอกวะ แล้วก็ไฟข้าง
 ไทนมี่บ้าง อยู่ไค้จนนั้นรองหมูมัน มันก็ไปที่เตาไฟ ยังไม่ทันจะก้มเป่าคอก สุมเหล็กก็ลงกรับ
 ไค้เจ็คะน่นก็หัวร่อฮา ๆ ๆ มี ๆ ๆ เออ รูแล้ว ๆ ๆ มึงเอาหมูกัวยวิธีนี้ที่เคียว ไค้เจ็คะน่น
 กระจโคคตบผัง กรังเหล็กฮักออกมาได้ จับกรังเหล็กฝากกะคิน จนมุ่นกะคิน กระจโคคจันกระท่อม
 จับตาเข่านั้นเหลียงลงคิน ยักษก็อิสำใหญ่ที่เคียวบ่อกมาม้งบ่อกมา เอาหมูกัไว้กะไทนมี่ เออ มันก็อยู่
 ในยุงนั้นแหละ โอ้ย ไค้หานี้ ไปปล่อยม๊ะจับบีบคอคะเข่านั้นมา แต่บีบไมให้ตาย ยุงไทนมี่
 ไค้สามคนนั้นมันเท่า แต่ขาฮักมันยังไม่ตาย จึงไค้ยินเกลอเจ็คะน่นจึงว่า เกลอกันอยู่นี้กันอยู่มัน
 ฮักแข่งฮักขากันหมัดแล้ว เจ้านี้ก็ฮักขายักษเอา ฮักคือกัน มึงฮักเกลอถู กูก็ฮักมึง ไปไมไค้ที่นี้ก็
 พอไปไค้ยุง ดิบยุงพัง แม่เจ้าเอน ที่นี้เจ็คะน่นจึงว่า เอาเพื่อนมาวางลงเช็คลับ แล้วจึงว่า
 เพื่อนถูกก็เสียขามัคแล้ว กูจำเป็นจะต้องฆ่ามึงที่เคียว ข่าแน่นอนไมต้องสงสัยที่เคียว ยักษเข่า

คนนั้นก็ว่าอย่าช้าเลย ฉันมีน้ำมันทา เอามาทาน้ำมันวิเศษ เอามาทา จะหาซาแก้วก่อน เผาะไอ้เจ๊กะคนมันชัก ไม่เอา ต้องหาหมูก่อน ก็ไปหาพวกหมูนั่นซาคีมืด จึงมาท่ายักษ์ เมื่อยักษ์คนนั้นซาคีแล้วมันก็วิ่งไปในเมือง วิ่งเข้าไปในเมืองไปหูลนายักษ์ใหญ่มั่น นายักษ์ใหญ่ก็ ฮ้อ ฮ้อ ฮ้อ โอ้มานุก หมิ่นประมาทพอรี คีกลองชัยเกรี รุ่ม รุ่ม รุ่ม รุ่ม ทุ่ม ทุ่ม ทุ่ม ทุ่ม ทหารยักษ์แตกมาหลายร้อยหลายพันหลายหมื่น หลายแสน ไอ้เจ๊กะคนจึงว่า เออกูคาคล่องหน้าแล้ว มึงอย่ากลัวเลย เจ๊กะคน ไอ้พวกเหล่านี้มันมีฤทธิ์อย่างมากที่สุด ไอ้สี่คนนี่ทำมะค่า ไม่น่าเกรงหรืออาวุธศาตกร้าที่มานุกใช้นั้นก็เล็ก ๆ ใหญ่ ๆ เท่าที่เห็นนั่น นี่ก็เอาคนตั้งคนวังเสาะเรือน ท้ากระป๋องพาดไปค้ายที่ละหมื่นละแสน หรบกะยี้ก ยี้กจะทำยังไรก็สู้ไม่ได้ จับพระยายักษ์ใหญ่มืดแพ้ยอมแพ้วราบคาบแก้ว จึงยกเมืองให้ ยอมยอมเป็นชีช้า ยกเมืองให้คนสี่คนนี่ สี่เกลอนี่เป็นเจ้าแผ่นดิน ไอ้เจ๊กะคนนั่นเป็นเจ้าเมือง ฝ่ายทหารทั้งสามนั่นเป็นเจ้าวังนำ เจ้าวังหลังมหาอุปหาราค ค่ายกันมืด อยู่เป็นสุขสำราญตามลำดับมา ต่อมาไอ้เจ้าเจ๊กะคน พระเจ้าสัดตุมภกราช นั้นก็ระลึกถึงบิณฑามารคา ว่าเราได้มาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน กินสนุกสนาน นอนสบายเช่นนี้ ครั้งเราอยู่กะพ่อแม่มันอด ๆ อดยาก ๆ พ่อแม่ถึงแก่จําใจจะต้องฆ่าเรา อย่างกระนั้นเลย บุคคลที่ไม่มีความกตัญญูกตเวทิต่อบุพพการี บุพชนต้นตระกูลนั้นก็จะได้คึดคอก เรานี้ก็มาได้คึดก็เผาะว่าไม่ลบลู่ บุญคุณของท่านเห็นว่าท่านเลี้ยงเราไม่ไหว เราก็มาได้คึดได้คึดแล้ว ก็จะจําเป็นต้องไปรับแก้มา และบิณฑามารคาของเกลอทั้งสามก็มา ตกลงก็พากันมารับเอาท่านผู้ใหญ่ทั้งสองนั่นไป พวกเกลอทั้งสามก็มารับเอาญาติบิณฑามารคาของตนไป ไปครองเมืองนั้น โดยอยู่สุขสำราญมา

คำศัพท์

1. คน	-	หม้อชนิดหนึ่ง
2. ปราว	-	กระจาย
3. แร้ว	-	แรง
4. ชัก	-	สัตว์
5. ไอ	-	อะไร
6. แรงเกิน	-	แรงมาก

7. ก้วง	-	กว้าง
8. ยืนปิ้งหลัง	-	ยืนจังก้า
9. คักปัก	-	ไม่ขยับเขยื้อน
10. คั่ว	-	คว่า
11. จัก	-	ไม่รู้
12. คือ	-	เหมือน
13. มุ่น	-	ละเอียก

3. หัวล้านเกินครู

มีชายคนหนึ่ง เป็นคนกลางคน แต่ว่าหัวล้านแทบจะไม่มีผมชักเส้น มันรันไปอยู่ท้ายทอย หยุ่ม เคี้ยวเท่านั้นเอง ใครเห็นก็ไม่ชอบ ยิ่งผู้หญิง เพศตรงข้าม เคียดสำคัญที่เคี้ยวแทบจะไม่พูดหาเลยที่เคี้ยว ทีนี้ก็เพลงโบราณเชื่อว่า "หัวล้านก็เป็นเงาคา ไม่ต้องส่องดูเงาเคื่อน" หมอก็ความเสียใจ เป็นอันมากหมอจึงผ่าเคียนพุง แล้วเข้าไปในป่า หวังจะไปผูกคอตายซะให้รู้แล้วรื้ออกที่เคี้ยว ไป ๆ ๆ ค่อย เค้นไป ๆ ๆ ไปถึงในป่าใหญ่ ไปพบชะอ้นหนึ่ง มีเป็นเรือนใหญ่อยู่ ก็เข้าไป ไปพบพระฤาษีนั่งหน้า เอ...คือหัว ลองไปปรับทุกข์ ก็พระฤาษีชักนึกเถอะ จึงไปกราบไหว้ ฤาษีจึงว่า เธอมาอะไรฮีโยม มาอะไรเหล่าโยม โอย กระผมนี้เป็นคนทุกข์ยาก เป็นคนหัวล้าน อยู่กะเขาไม่ได้เลยเขาคูหมิ่นดินแดนเมมาเข้าแล้ว มันก็ว่า "ไอ้ล้านคานัง วิชะเม่นคานัง ไอ้ล้าน ไอ้ไร โสยล้านทั้งหลัง ลานซังแม่ม่าย อีเขาลากไปเย็กเจน แม่มอมล้านทั้งหน้า ลานขุน ลานนาย ไม่เห็นหมิ่นจางง ลานนี้" ทีนี้ผมก็มี ความอยากมาตาย ชะรับ ให้มันรู้แล้วรื้ออก พระฤาษี จึงว่าไม่ต้องตายคอก คานี้มีของแก้อยู่ มานี้ ๆ จะพาไป ไป ไปมุกชะนั้นไป แต่ให้มุก สามที นามัน เคียงเอว โอย เป็นพระเคชพระคุณแท้ ๆ แลแล้ว ไอ้หัวล้านก็ก็ใจ เจนตัวโลก กระโคกลอยผลิงลงไปในชะ เค้ หมอก็มุกน้ามเค้ โยลฮิมหม่ม ผมคล้าย ๆ กะ ประ หู ผมประหู่ เออท่านให้มุกสามที ผมพอประหู่นี้ จึงมุกที่สอง พลีบ พอประบ่า เป็นสองที ท่านให้ที จะเอาให้เคียงเอว แลละ มุกฮิบลงไปอีก โยลขึ้นมา เคียงเอว บ้าไอ้พวกนี้คือใจอย่างสำคัญที่ชุกที่เคี้ยวแล้ว ผมยาวเจนถึงเพียงนี้ แต่ว่ากูเอาไป

อวคมันให้ประตูกุนุ่นนะ กูจะว่าซักทีที่ ท่านบอกสามทีละมะ แต่กูเห็นผล วึ่งแต่ยาวออกมา
กูจิวให้พอสี่ที ฮิมลงไป โบลขึ้นมา เกลี้ยงโอนโหน่น นี่แหละเขาเรียกว่ากระทำของมนุษย์
ได้คืออย่าเตลิดคือธรรมไปเลยไม่คือคอก ยังใจก็ไม่คือเลย

คำศัพท์ 1. หยุ่ม - หยิบมือ 2. สะ - สระ 3. เจน - จน

4. เต่ากับกระรอก

ยังมีกระรอกสองตัวผิวเมียทำรังอยู่ที่ต้นตาลใหญ่ บางเวลามันก็ลงมาหากินกะกิน
นี่แล้ว เต่าตัวนั้นก็คลานมา มาเจอกระรอกเข้าก็ท้วงทักกัน อยู่สบายดีนี่เกลิต่า ทางเต่าก็ว่า
อยู่สบายดีเกลอกระรอก แล้วกระรอกจึงชวนขึ้นว่า ป๊ะ เราสองคนนี่มาเห็นกันก็รักใคร่กันอย่าง
สำคัญ เราเป็นเกลอกันปะไร เต่าก็ว่า มึงเป็นซักขึ้นต้นไม้ได้ กูเป็นซักอยู่กะกินจะเป็นเกลอกัน
ยังใจเรา ไม่เลือกหรือหน้า แต่พระอภัยยังไปไค้กะปลาเค้อ เกิดมาเป็นซุกสาครเอ้อเกลอว่า
ยังงั้นระ เต่ากะกระรอกเป็นเกลอกันมา รักใคร่กันมา ไค้อะไรก็มาแจกกันกินอยู่เสมอ ในกาล
ครั้งหนึ่งนั้น เมียกระรอก แม้รักว่าเถอะ แม้รักมีห้องแแก่จะออกลูก เบ่งมาคีนึงแล้วทนทุกซ์เวทนา
ยั้งหนักยั้งหนา ไม่ออกเลย ตัวกระรอกจึงบอกเมียว่า เราจะไปตามเกลอเต่ามา เต่านะมันบวช
หลายพรรษามันรู้คาตาอาคมสะเดาะลูกมันไค้ยะโคหังศิริ อาแล้วก็ให้น้องคอยอยู่นี่เถิดว่า แล้ว
กระรอกก็ลงมาคีนมาถามว่าเกลอเต่า เต่าก็ ฮี เวลานี้ทุกซ์หนัก มีธุระคือแม้รักจะออกลูกคีน
นึ่งแล้ว ไม่ออกเลยทีเดียวจะตายเสียเปล่า ไปเกลอไปช่วยสะเดาะคา ไปแล้วกูจะไปยังงั้นแล้ว
เพราะว่ากูขึ้นต้นตาลไม้ได้ แต่มันก็ว่ายังงั้น เอะเถอะนะไม่เป็นไร คือว่าไอ้เกลอเต่านี้ก็คทางกู
กูจะพาโอบไป เต่านั้นก็คคหายกระรอก กระรอกก็โอบขึ้นไป กิริยานั้นมันเป็นยังงั้น กระคอคโคง
โตนกระคอค ๆ ๆ ๆ ๆ โตน โตน ไปยังงั้นเสมอ ต้นตาลก็สูง แล้วกระรอกแกก็ที่สุด แกก็เตือน
ว่า ถ้ากูให้พูด มึงค่อยพูด ถ้ากูไม่ให้พูดมึงอย่าพูด มึงจะตายทันที กูรักมึงปานชีวิต เต่าก็เฉยอยู่
เวลานี้ไปกระคอค โตน โตน กระคอค โคน โตน ขึ้นไปถึงคอคคาลจนจะถึงเรือนตาลแล้ว ฝ่าย
ว่าแม้รักเมียกระรอกที่เจิมห้องอยู่นั้น เราเป็นเมียเขานี้เห็นเกลอกะผิวมากก็ตี ไม่ท้วงไม่ทักว่า
เป็นผู้หญิงไม่ตี แม่เรือนไม่ตี ก็เลยท้วงพ่อรักเอย มาแล้วนี่ เต่าก็จ้ำหลิว ๆ ๆ ๆ ๆ ตึกแป๊ะ
(หัวเราะ) เลือดของเต่านั้นกระเด็นไปติดรักกะแร้คน เรียกว่าซี้เต่า เนื้อของเต่ากระเด็นไป

พักสายตา

คือท้ายทอยคน เรียกว่า ก้นเต่า เนื้อหนังของเต่ากระเด็นตกไปในสระ กลายเป็นผักตบเต่า จนทุกวันนี้ สมเด็จพระอินทราชาธิราชมีความเมตตากรุณา แต่ก่อนกระดองเต่าไม่เป็นเกล็ด ยังงี้ คือก เลียนไปที่เดียว พระอินทร์จึงมาปะติดปะต่อกัน เข้าให้เต่านั้นมีชีวิตคงเก่า

5. โสมจุกหนึ่ง

มีคนหนึ่ง ชื่อ ไอ้โสมนี่ตาหมุกบี้ ตะหมุกหยี พุกอะไร ง้อง แหง่ง ง้อง แหง่ง มึงกินเข้าเถอะ เหยย อามน้ำเถอะเงย จึงไม่มีใครอยากได้แก่เป็นผิวเลย ไปสูหาพาพิศใครก็ ไม่เอาเลย ไอ้โสมก็ไปเที่ยวเล่น เวลาค่ำเวลามีคตามธรรมคา ไม่ชกไม่ลักใครสักโคค้ออก ไปเกี้ยวสาวคนไหนเขาก็ไม่รักไม่ใคร่ แต่ไปในเรือนหนึ่ง ไคยีนสอนลูกสาวว่า อีนางเอ่ยอีนาง เมื่อหนุ่ม ๆ มากะเคื่องแล้วไม่ว่าซีเหวหรืองามขออนุญาตคลำคู่มือมันเคอ คนไหนมือชา คนนั้นก็ เอาเป็นแพนเป็นชู้ แล้วก็แต่งงานกัน แมกัไม่ว่า แม่ลูกสาวก็ถาม คนมือชาก็ยังงิเหล่า สีแหม่ คนมือชานะคือทำงานคิ่ สานกระบุง กะเชอ ตะกร้า อะไรไค้สารพิค คนมือสั้นอย่าไปเอามัน จ้าฉั้นจิจำเอาไวคอกแหม่ อยู่มาได้ห้าโสมไคยีนก็ว่ามึงนั้นน่า เซ็คของกูเป็นแน่และมึงเอ่ย จะ ต้องไค้ชมโฉมแม่นางฟ้าจนไค้และเหวย อยู่มานายโสมก็ไปกินเข้าเหนียวก็ไมลางมือ ทำให้มือ ระวังะแก แหงแล้วหมอกก็มากะเคื่องคนนั้นแหละ มากัฟี่โสม ฟี่โสมมาอะในหว่ามาคลำคู่มือคู้คลำคู ก็ไค้คอกเก้ คลำคู่มือก็เห็นมือชา ฟี่โสมเอ่ย มาทุกวันเคอ เออ ยังงั้นนะ แหมคุยแล้วกลับกลับบ้าน เวลาเย็นก็มาอีก คุยกันสนุกสนานจนเป็นแพนกันอย่างสนิทสนม แล้วก็บอกว่าฟี่โสม รอรว่าวันนี้ฉั้น จะให้แก่ขึ้นไปนอนกะฉั้น แล้วฉั้นจะทำตะกร้า ทำตะเหลว เอามารับแก่ขึ้นทางหน้าค่าง แก่รับ มานะ แต่ว่าแก่ต้องชัวถัวกำใหญ่ ๆ พอคบ ถัวคั้งแพ ฉั้นก็จิชยอนสาแหกรมา เออยังงั้นนะแหม เหวย นายโสมก็กลับมาราวนว่าเมื่อไรจิคำน้อ โสมก็ชัวเม็คถัวนายโสมตะหมุกหยี ก็ชัวเม็คถัว พอค่าแล้วก็มา มาถึงตะพาน ก็คักครันลงไป ป้าไอ้หมาเย้แม่มึงเอ่ย แม่มึงเม็คถัวกู่นาย เม็คค แล้วนอ ไอ้ซีครอก โคตรพ้อโคตรแม่มึงเอ่ยบั้นขึ้นมาไค้ก็เคินมา เจลานั้นประมาณหุ่มหนึ่ง สองหุ่ม แล้ว สามหุ่ม มากัมายืนหน้าค่างนั้นเค้ คบอันไหน คบเม็คถัวอันไหนก็นายไค้หนีทานเขาเล่าก็เห็น จะเป็ยังงั้น ไค้อันซุกก็คองคั้งโพะ ถ้าไมไค้คั้งโพะ มันก็ไมเป็นิทานเรื่องนี้มันก็คองมีปัญญา รุว่ายังงั้นคั้งโพะ ชะแหกรก็หน้อยลงมานั้นเค้ ระวังะ ระวังลงมา มาถึงคินบับ ไอ้โสมก็ "เทวคา

คำศัพท์

1.	มือชา	-	มือหยาบ
2.	คบ	-	ขบ
3.	นาย	-	ยุย
4.	รุ่มเหรง	-	อึกทึกครึกโครม

6. ศุภมิตร-เกศินี

พระพุทธเจ้าของเราที่ยังสร้างพระบารมีอยู่ ใต้เสวยพระชาติเป็นกบฏริย ทรงพระนามว่า ศุภมิตร มีพระมเหสีทรงพระนามว่า เกศินี หรือเกศลินี ครองเมือง ๆ หนึ่งชื่อว่า เมืองจัมปาก เป็นสุขทั่วหน้ากัน พระองค์ปกครองประชาราษฎร์ด้วยทศพิธราชธรรม ทานั่งศีลสังบริจาตัง แต่ค่ออยู่ต่อมามหาอุปราชนั้น นัยว่าเป็นพระอนุชาของพระศุภมิตร คิถการใหญ่หลวง จะชิงราชสมบัติ ชิงราชบัลลังก์ ของสุมรีพลทหารไว้เป็นหลายวัน ข้าวกระแสดที่อุปราชจะชิงราชสมบัตินี้รู้ไปถึงอำมาตย์ผู้หนึ่งที่เป็นผู้สวามีภักดีรักพระศุภมิตร อำมาตย์ผู้นั้นจึงทูลพระศุภมิตรว่า ขอเดชะใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ควรมีความแล้วแต่จะโปรดอาญาโทษอันเกล้า ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับรับฟังมาเป็นอย่างแน่นอนแล้วว่า มหาอุปราชจะคิดชิงราชสมบัติจะประหารพระองค์ให้สวรรคต แล้วจะชิงราชสมบัติรู้มาอย่างนี้พะยะคะ ฝ่าฝันท้าวศุภมิตร เพราะเป็นหน่อพระบรมโพธิสัตว์ ย่อมไกรกรองดูหน้าดูหลังในอนาคตรู้ว่า การเรื่องนี้ถ้าเราจะต่อสู้เสียก็ได้ เพราะเราเป็นราชา แต่คนอื่นเช่นทหารทั้งสองฝ่ายก็เป็นชาวเมืองเราเป็นชาวเมืองจำปาก ต้องล้มตายลงไปเป็นอันมาก ครึ่งหนึ่งนั้นที่เคียว อีกประการหนึ่ง การโลกโมโหโทษะเอาของ คนอื่นเข้าสมบัติพิสดานเขา ลูกเมียบุตรภรรยาสามีเด็กเขานั้นไม่เป็นที่พอใจของพระโพธิสัตว์ สุจริตชนแต่ประการใด เพราะฉะนั้นเราจำเป็นจะต้องหนี เพื่อให้เขาได้สมบัติโดยสมบูรณ์ แล้วก็ราษฎรก็ไม่ทุกข์ยากแต่อย่างใด พระองค์จึงไต่ย่องไปสนทนาบอกข่าวแก่พระมเหสีด้วยประการฉะนี้ พระองค์จึงตรัสว่า ทูกร เจ้าผู้มีพักตร์อันเจริญ บัดนี้จะไม่ไต่ย่องครองเมืองจำปาก อีกต่อไปแล้ว น้องแก้วจงอยู่ครองเมืองต่อไปเถิด ฝ่าฝันทระนาง เกศินีได้สดับพระราชสามีตรัส เช่นนั้น ประจวบสุนิบาตสายฟ้าพาดมาสู่พระนาง พระนางตกพระทัยเป็นอันมาก จึงทูลถามว่า

แต่ก่อนแต่ไรพระองค์ไม่เคยตรัสเช่นนี้เลย จงรักภักดีต่อกระหม่อมมาแล้วพระองค์มาตรัสเช่นนี้ มีเหตุผลประการใดเพคะ ท้าวศุภมิตรจึงแล้วว่า เวลานี้อุปราชนั้นเขาจะชิงบัลลังก์ เขาจะทำการประหารชีวิตพี่แล้วขึ้นครองราชสมบัติแทน พี่จะหนีไปคนเดียว ขอให้พระน้องอยู่เถิด ฝ่ายพระเกศินีจึงว่า เมื่อพระองค์ไปอย่างไรกระหม่อมฉันก็จะไปอย่างนั้น หนีจากพระองค์ไปเป็นมิได้ เมื่ออ่อนวอนอย่างไรพระนางก็ไปอยู่แล้ว ท้าวศุภมิตรมีโอรสอยู่สองพระองค์ พระราชมโอรสองค์ใหญ่ทรงพระนามว่า เจ้าฟ้าชัยเสน พระราชมโอรสองค์น้อยทรงพระนามว่า เจ้าฟ้าชัยหัต ทั้งสองกษัตริย์นั้นจึงเตรียมสิ่งของ จัดแจงสิ่งของพอจะถือไปได้ เพราะไม่มีรถหัตถ์ดีอะไรจะใส่ไปมันจะอีกหักไป จะไปเจียบ ๆ เขาเรียกว่าไปอย่างไค้ดิน เมื่อเตรียมของได้เล็กน้อยแล้ว พระศุภมิตรจึงอุ้มเจ้าชายองค์ใหญ่ เกศินีจึงอุ้มเจ้าชายองค์เล็ก แล้วก็พาหลบสักหนีไปค้ำย ไปอาศัยอำมาตย์ที่รู้ชำนานูทางให้หนีออกจากพระราชวังได้ พอหนีออกจากพระราชวังได้ พระมหาอุปราชก็พาทหารบุกปล้นบัลลังก์ทันที ปรากฏว่าไม่มีใครขัดขวางเลย มหาอุปราชก็ครองสมบัติมา จะกล่าวถึงพระศุภมิตรกับเกศินี อุ้มโอรสทั้งสองแล้วมาในกลางคืนนั้น มีลูกนกแขกเต้าอยู่สองตัวในรัง พ่อแม่ยังไม่ออกไปหากินหาเหยื่อกัน ลูกนกทั้งสองก็มาพุดจ้อแจไปตามเรื่อง เจ้าชายทั้งสองเห็นนกธรรมชาติเห็นของก็อยากเล่น จึงอ่อนวอนพระราชบิดาว่า ขอให้ไปเอาลูกนกลงมาเล่นเถิด ฝ่ายพระบิดาจึงห้ามว่า นี่แหละเวลาตกทุกข์ได้ยากมาอย่าเอาเข้ามาเล่นเลยลูกเอ๊ย มันจะบาปจะกรรม ฝ่ายนางเกศินีจึงว่า ก็เห็นค้ำยว่าอย่าเล่นเลยลูก เราควรจะทำอะไรดี เราควรอดอกอกใจ ไม่ควรทำบาปทำกรรม ให้เค้าพัสคัพพัสคัมไปเลย เล่นก็ไม่ดี ชัยเสน ชัยหัตก็ไม่วายที่จะร้องให้ จึงว่าทำอย่างไรดี แม่เกศินีจะทำอย่างไรดีละแม่เกศินีแล้วแต่พระองค์เถิด ความกลัวบาปก็กลัวบาปกลัวกรรมก็กลัวกรรม แต่ความที่ซัดลูกไม่ได้ซัดเมียไม่ได้นี่เองพบบาป ท้าวศุภมิตรจึงเป็นบ้ายขึ้นต้นไม้ไปเอานกมาให้เล่น ธรรมชาติเด็กเล่นก็จะเล่น เขามืออะไรเล่า ถอนขนเล่นบ้างจับปีกคลี่เอาบ้าง ชมร่วงจนหลุดไปต่าง ๆ นานา พระศุภมิตรเห็นเช่นนั้นจึงว่า เออ ยิ่งแต่บาปหนักเข้า อย่างกระนั้นเลย ตรงนี้พระองค์ไม่ตามใจแล้ว จึงนำลูกนกนั้นไปใส่รังตามเดิม แล้วก็พากันเดินต่อ สี่ชีวิตเดินมุกพัสคัมเดินคักพนม มุกพัสคัมมาจนถึงฝั่งแม่น้ำใหญ่ พระศุภมิตรอยากจะข้ามอยากจะพาศณะของเราข้ามไปฝั่งโน้น เพราะฝั่งโน้นเป็นเขต

ของเมืองตักกศิลา แต่ไม่มีเรือแพนาวาของคนใดผ่านเลย พระศุภมิตรจึงว่าเราจำเป็นต้อง
 ไปให้เร็วที่สุด เพราะว่าอุปราชจะนำทหารตามมาฆ่าเรา ถ้าสังวังชาเรายังมีอยู่ ด้วยความคึก
 เช่นนี้พระองค์จึงได้ปรึกษากับพระเกศินีและบุตรทั้งสองว่า ลูกกรเจ้า เราจะพาแม่ข้ามไปก่อน
 และเธอทั้งสองจงอยู่นะ นี่ขนมเอาไว้กิน พอแลเห็นกัน น้ำนั้นแม่น้ำ พอแลเห็นกัน ในบาสีท่านว่า
 เห็นแก่งท่าหนู เห็นงูท่าสายพาน ช าคแม่น้ำโขงนั้นกระมังหรือไกลกว่านั้นไม่ทราบ แต่ลูกทั้ง
 สองนั้นก็เห็นด้วยแล้ว พระ ังค์จึงยกพระหัตถ์ขึ้นนึกถึงบารมี แล้วพระองค์ที่ว่าบารมีที่ข้าพเจ้าได้
 สร้างหวังจะปลูกฝังสัตว์ให้พ้นวิบากสงสารนิพพานนี้ ขออย่ามีโทษภัยอันตรายสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย
 พระองค์จึงได้อุ้มพระเกศินี พาว่ายข้ามแม่น้ำอันกว้างขวาง สุกลูกหูกูกตานั้น ด้วยความพยายามอย่าง
 เก่งกล้า ด้วยทานศีลบารมีของพระองค์ จระเข้เหราปลาร้ายหนีพระองค์ไปหมด ไม่ได้กลับมา
 ไกลสักรายเลย ผลที่สุดพระองค์ก็นำตัวพระอัศวมเหสีกลับถึงฝั่งโน้น แล้วก็ให้หยุดอยู่ที่คันสะเคา
 แล้วก็บอกว่า เราสู้กันแล้วว่าเราจะไปรับใคร จะเป็นเรื่องราวอย่างไร ถึงแม้ว่านางเกศินีก็
 รู้ว่าพระองค์จะต้องไปรับราชโอรสอีก เพราะยังเป็นเด็กนัก พระองค์ห่วงนักแต่เห็นว่าสามีจะ
 เห็นคเห็น้อยให้หยุดอยู่สักหน่อยก่อน พระศุภมิตรก็ว่ายกลับมาสมมุติว่ามาถึงกลางแม่น้ำ ก็เกิดเรื่อง
 ใหญ่ขึ้น เป็นสองเรื่องขึ้นเสียแล้ว ท่านผู้ฟังทั้งหลาย เรื่องบุญ เรื่องกรรม เรื่องบาปนี้เป็นของ
 เทียงแท้เป็นนักหนา สมเด็จพระบรมศาสดาคาทิสเทศนาอย่างไร ก็จงถือเอาเช่นนั้นเถิด มิได้
 ผิดแยก เปลี่ยนผันกันไปเลย อะไร ๆ ก็ช่วยไม่ได้เมื่อบุญช่วยแล้วก็ต้องสุข เมื่อบาปมาถึงก็ต้อง
 ทุกข์ บาปเวรกรรมที่พระทั้งสี่ได้เล่นลูกนกแขกเต้านั้น ก็เกิดผลศักรากันในคราวนี้ แน่นอนทีเดียว
 เพราะว่าบาปกรรมอย่างหนึ่งเป็นทริฐิธรรมะ เวชเนยกรรมได้เห็นทันตามาทันที บาปกรรมอย่างหนึ่ง
 ได้ผลชาติหน้าเป็นอัปราชเวชเนยกรรม มันเป็นอย่างนี้ท่านผู้ฟังทั้งหลาย เมื่อพระองค์พระศุภมิตร
 มหาภคิรย์มาถึงกลางแม่น้ำ นายสำเภาก็มาพาเอานางเกศินีไปเลย พูดยังไรไม่ฟัง บอกว่า
 ตัวของฉันทักจะไปรับลูก พระราชสามีกำลังไปรับราชโอรส อย่างไรนางก็ไม่ฟัง ไม่ฟังหรือ
 เพราะว่าเวรกรรมมีอยู่ไม่ฟังเลย จะร้องอย่างไร ขอโทษอย่างไรก็ไม่ฟัง ชายสี่คนออกสามวา
 ขาสามศอก มันมาอุ้มพระนางไปในสำเภานั้น นายสำเภาสมิตรจะสั่งวาสนกันกรรมคามุขุสตร์
 ไม่ได้ เพราะพระนางได้ตั้งสัตยาธิษฐานว่า นอกจากพระศุภมิตรผู้เป็นหน่อพระองค์แล้ว ใครอย่า

มาเข้าใกล้เลย ใครเข้าใกล้ก็ให้ร้อนเป็นไฟ คล้าย ๆ อยู่ใกล้เกลือกินค่างนางอยู่ในสำเภาไป
 แล้วเมื่อพระศุภมิตรว่าไปว่ามายังไม่ถึงฝั่ง ทางค้ำไอรสก็มีนายประมงสามสี่ลำเรือด้วยกัน
 พวกนี้ทอศแหพาปลา มาเจอเจ้าทั้งสองก็เอาไปเป็นลูก ลุ่มไปจะร้องอย่างไรก็ไม่ฟังชยสนคนใหญ่
 บอก พระบิดาก่าส่งไปรับพระมารดาเคียวก็ว่ายกกลับมา ขอเท่าไรก็ไม่ฟัง จ้างก็ไม่ฟัง เพราะ
 บาบมีแล้ว เวมมีแล้วจ้างก็ไม่ฟังเลย จึงนำเจ้าทั้งสองไปใส่เรือไปหายไพลับตาไป พระศุภมิตร
 มากี่เห็นแต่ฝั่งเปล่า ๆ พระองค์จึงเรียกหาว่า ชยทัตชย เสนลูกเอ๋ยพ่อจะพาไป แล้วพระองค์ก็
 เรียกไปถูไป สิ่งสาราสัตว์ จะเอาไปกิน ไปหาซากหาศพนักดูชิท่านผู้ฟัง คนเราต้องรับ บ้านนอก
 เราต้องรับประทานอาหารเข้าเย็น คนในเมืองรับประทานอาหาร 3 มื้อ ตอนเที่ยงพระศุภมิตร
 ไม่ได้เสวยอันใดเลย ก็หาลูกสุควิสัยแล้วมาพิจารณา ดู เห็นรอยเรือจอด เห็นแต่รอยขนมนั้นสาค
 อยู่กระจาย เห็นรอยเรือ พระองค์ก็ได้สันนิษฐานด้วยปัญญาว่าชาวประมงเอาไปซะแล้ว หรือผู้ที่
 นำเรือมาพวกใดพวกหนึ่งคนใดคนหนึ่งนำลูกของเราไปซะแล้ว พระองค์ก็ส่งบงลงในที่นั้น ทันที
 เมื่อพระองค์ฟื้นคืนตื่นสามประดีแล้ว พระองค์ก็หักห้ามความโศก ว่า ความนี้ น. มมี ซาคิ ซรา
 พยาธิ มรณะ โศกะ ปริเทวะ ทุกชะ โทมนัส กั้วจะถึงเมืองแก้วเราแล้ว คือพระนิพพาน อ่าเรา
 รู้อยู่เต็มหูเต็มตา พระองค์หักห้ามความโศกก็ว่ามาหวังจะว่าลูกเสีย-เมียก็ยังมีอยู่ แทนที่จะเห็น
 เมีย พ่อว่ามายังฝั่งแล้วก็เห็นรอยสำเภาจอด พระองค์ก็รู้ว่า นายสำเภาพวกสำเภาเขามา
 เอาไปแล้ว ครึ่งนี้ทั้งลูกก็เสียเมียก็สิ้น แขนคินก็สิ้นอีก ราชบัลลังก์ก็สิ้นเหมือนโคคนคาวราหูเข้ามา
 บัลลัชนี พระเสารัชาแทรกเข้าไปอีกหนค อาตมานี้ พระองค์ก็นั่งที่ไต้คันไม้ แล้วที่พิจารณา
 พระไกรลัทธิญาณ วิสัยโพธิสัตว์ว่าสมบัติที่สถานทั้งหลายทั้งปวงนี้มันเป็นของนอกกาย แม้แต่
 ชีวิตของเรา อันตะบะโสสรวิมตี แต่ชีวิตสรีระของเรานี้มันจะตายวันไหน แขนขาเราจะขาด
 วันไหน เราก็กหักไม้ได้เหมือนกัน พระองค์ก็คลายความโศกลงเป็น นมา พระองค์จึงรีบ
 พระราชดำเนินไปตามบุญตามกรรม อันคนมีบุญน้อยนั้นก็ยอมเดินไปสู่บุญ ไปสู่บุญ ไปสู่สุข คนบาป
 ก็ยอมเดินไปสู่บาป ไม่รู้เนื้อรู้ตัวไปเลย ก็เดินไป เดินไป เดินไป ทั้งหิวทั้งกระหายสารพัด
 ยังอยู่แต่ไม่ตาย พระองค์ก็ไปบรรลุดถึงเมืองศกศิลา มิได้ทราบว่าเป็นเมืองใด มิได้รู้เห็นเป็นใจ
 หรือมีความสุขความสำราญอย่างใดเลย เห็นอยู่แต่ว่าไปอยู่ที่สวน ที่สวนนี้ ก็ทรงนิทราหลับไปคัย

ประการฉะนี้

จะกล่าวถึงเมืองตึกกะสีลา เวลานั้น พระเจ้าแผ่นดินไม่มีพระราชโอรส จะสืบสันตติวงศ์ เป็นกษัตริย์ครองเมืองสืบไป ฝ่ายพราหมณ์ปะโรหิต และเสนาอำมาตย์ผู้มีศีลธรรม ก็จึงกระทำตามโบราณราชประเพณี คือจะเสี่ยงนุตราษฎรณ คำว่า นุตราษฎรณนั้นเอาผ้าขาวมาห่มรดเข้า เทียมด้วยม้าสีคอกบัวแดง มีเครื่องราชกกุธภัณฑ์ทั้งห้าใส่ลงไปในรดเป็นต้นว่า เสวกตะฉัตรขาว พระมงกุฏ พระขรรค์ เกือกทอง แซ่จามรี สำหรับเป็นราชกกุธภัณฑ์ ประคัมยศของกษัตริย์ใส่ในรดคืบคืบแล้ว จึงมีเครื่องบัพติกรรมเป็นของควาหวาน มีดอกไม้ชูเทียน ฝ่ายว่าพราหมณ์ปุโรหิตก็เข้า สักเค กาเม จะรูเป เหล่าเทพพะยะคาทั้งหลายสืบทักขึ้น ฟ่าซิบท่าขึ้นดิน ว่าข้าพเจ้าเหล่าพวกตึกกะสีลานี้มีได้มีพระเจ้าแผ่นดินปกครองให้อยู่เย็นเป็นสุขตั้งแต่ก่อนแล้ว มีแต่พระราชธิดาแล้วข้าพระพุทธเจ้า ข้าพระองค์ทั้งหลายนี้จะขออ่อนน้อมแก่ปวงเทพไททั้งหลายว่าบุคคลผู้ใดสามารถจะเป็นพระมหากษัตริย์ครองเมืองนี้ก็ขอให้ราชรดไป เป็นน่าน้ำอัสจรรย์ ท่านผู้ฟังทั้งหลายว่า เป็นความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนักยิ่งหนา ม้านั้นก็นำราชรดนั้นเคลื่อนไป ๆ ในเวลานี้คงจะมีการอย่างนี้ เสนาอำมาตย์พราหมณ์ปะโรหิต แม่ทัพนายกองพ่อค้าคฤหบดี ผู้มั่งคั่งมีอันจะกิน ก็คงจะนึกว่ามาเถยเราเถยเราจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินเสียที แต่รดก็ไม่เถยใครกลับวิ่งออกประศุพระทวาร คนก็แปลกใจจะไปเถยใครอีก รดนั้นก็วิ่งไป ม้านั้นก็พารดวิ่งไป ในสวนอุทยานก็ซัดไว้ แต่ว่าเวลานั้นก็ปิดมค ไปถึงพระศุภมิตรทรงบรรทมหลับสนิทอยู่ที่แท่นในวสน รดก็อ้อมมาก็เอาจอนรดนั้นไปเถยเข้าใกล้ ๆ กับแท่นหินที่พระศุภมิตรบรรทมอยู่ เสนาอำมาตย์ปุโรหิตมีความคืใจ จึงได้เปิดคูฝ่าพระหัตถ์และพระพักตร์ก็เห็นเป็นวงศ์กษัตริย์ เป็นสุขุมาลย์ชาติอันสูงสุดแล้ว จึงพากันบังคม เครื่องประโคมดนตรี แตรสังข์มะโหระทึกขึ้นกคกก้อง ท่านทั้งหลายที่รู้แล้วก็รู้ไปคือที่ปลุกเจ้าให้ตื่นนั้น เขาไม่ไปจับตื่นสัน พระบาทสัน พระหัตถ์อะไรคอก หรือไม่ไปปลุกเจ้าให้ตื่นครบ ลูกขึ้นเถย อะโรอย่างนี้ ไม่รู้คอก เขาประโคมเครื่องประโคมกัน พระองค์ไคยีนศัพท์สำเนียงก็ตื่นบรรทมขึ้นเองเป็นอย่างนี้ แต่โบราณราชประเพณีในขณะนั้น บรรทมอยู่คังจว่ามะแลเห็นเสนามุขมาตย์ทั้งหลายมาแห่หอมล้อมพระองค์ ๆ จึงไค่ถามว่า ท่านทั้งหลายเหตุการณอะไรเล่าให้ข้าพเจ้าตื่นเถยเถย พราหมณ์ปุโรหิตทั้งหลาย กราบทูลว่า ขอเคชะฝ่าละอองสุลีพระบาท

ปกเกล้าปกกระหม่อม บัดนี้ลจกใหญ่มาถึงพระองค์แล้ว ปรากฏว่าเมืองนครศึกกะสีลานี้ พระเจ้าแผ่นดินสะหวันนะคมมาได้เจ็ดวันแล้ว ไม่มีพระราชโอรสจะสืบสันตติวงศ์ ข้าพระองค์ ทั้งหลายจึงกระทำตามโบราณราชประเพณีเสียงมูฎราชรด ราชรดนั้นมาเกยพระองค์ ก็ย่อมจะ ทราบอยู่ว่า โบราณราชประเพณีเขากะทำมาอย่างนี้ ขอเชิญพระองค์เสด็จไปครองราชย์ ณ เมืองศึกศิลาเด็กพระพุทธรเจ้าข้า ฝ่ายพระศุภมิตรจึงได้กล่าวว่่า คุณรท่านบุโรหิตหรือท่านอำมาตย์ ทั้งหลาย เราจะเล่าเรื่องให้ท่านฟัง บัดนี้เราก็เป็นเจ้าแผ่นดินเหมือนกันมาจากเมืองจัมปาก ราชธานี มีอุปราชอภัยมนตรีจะฆ่าชิงเอาราชสมบัติเราไม่ต่อสู้ เพราะเราปรารถนาเป็นพระพุทธรเจ้า ในอนาคต เวลานี้เราเรียกตัวของเร่าว่าพระโพธิสัตว์ หน่อพุทธรางกูรราชันที่เกี่ยว แลละเราก็ ได้รับทุกข์มา เล่าเรื่องราวพระมเหสีเสียพระราชโอรสมาเป็นนักเป็นหนาแล้ว เราจะรับครอง ราชสมบัติช่วยบำบัคทุกข์บำรุงสุขแก่ท่านทั้งหลาย

กาลขณะนี้ในอำมาตย์ได้ประโคมดนตรีกันกึกก้อง โห่ร้องขึ้นแล้วก็รับพระองค์เข้าสู่พระ ราชวัง ราชานิกเป็นเอกอัครบรมกษัตริราชปกครองโดยทศพิธราชธรรม และพระองค์ได้ ปฏิญาณตนว่าไม่ต้องการที่มเหสีนอกจากนางเกศินีคนเดียว

จะกล่าวถึงนายประมงที่พาเจ้าฟ้าชัยหัตไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม เจ้าชัยเสน ชัยหัต ก็ใหญ่ขึ้นเป็นรูปร่างสวยสดงดงาม เจ้าทั้งสองนั้นเป็นหนุ่มขึ้นแล้ว ฝ่ายว่านายประมงจึงมาคำริ ว่า มึงสองคนนี้จะทำอะไรไถนา ก็เป็นการลำบากมากไม่เห็นสมควรเลย แล้วก็ต้องไปฝากให้ทำ ราชการ จะไปฝากกับข้าราชการเล็ก ๆ น้อย ก็ไม่สมควร จะเอาไปฝากพระมหากษัตริย์ก็ อะไรเสียอีกเล่า ก็กรรมนั้นเองมันวนเวียนกงเกียนมันก็เป็นกงเกียน กงรดมันก็เป็นกงรด ฉนั้นโคกฉนั้นนั้น นายประมงก็จัดแจงของบ้านนอกเห็นว่าดี นำเจ้าทั้งสองนั้นคมนาการมาเฝ้า พระมหากษัตริย์ แล้วก็บอกความประสงค์ให้นายทวารทราบ นายทวารก็นำนายประมงและ เจ้าชัยหัต ชัยเสน มาเฝ้า เมื่อมาถึงพระมหากษัตริย์แล้วก็ถวายบังคมแล้วก็กราบทูลว่า ขอเดชะข้าพระพุทธเจ้าจะนำราชโอรสนี้ จะนำบุตรนี้มาฝากเป็นมหาดเล็ก พระองค์จะถือเป็น ทหารหรือพระองค์จะใช้เป็นอะไรก็ตาม แต่ว่ากุมารทั้งสองยังไม่รู้หนังสือ อยากให้เล่าเรียน หนังสือในเวลานั้น บาบกรรมเวรมันก็บังกัน อย่างนี้ท่านผู้ฟัง เจ้ากุมารทั้งสองก็ไม่รู้จักพระบิดา

เป็นแต่สงสัยว่าภคิรียองคนี่ คือสมเด็จพะพ่อเราจริง ๆ หนอไม่กล้าพูดเอ่ยเดยวาจาอะไร ฝ่ายว่าพระศุภมิตรกรรมก็มาบังอีกเหล่า คนทั้งสองนั่งคางม้นึกหนา รูปร่างละม้ายคล้ายคลึงกับ เจ้าชัยเสนชัยหัตถ์จริง ๆ พระองค์จึงไต่ไต่ถามว่า นี่เป็นลูกของแกจริง ๆ หรือนายประมง ขอ เคชะเป็นลูกของกระหม่อมฉันจริง ๆ พระเจ้าข้า ผากแล้วก็สับบ้านไป ฝ่ายกุมารทั้งสองนั้น พระศุภมิตรก็ให้เล่าเรียนอักษรศาสตร์ สำเร็จได้ความรู้ดี แล้วมีความรักใคร่เป็นพิเศษ ให้เป็นมหาดเล็กให้คาบอาณานิธิ อยู่ใกล้พระแท่นที่ เรียกหาใช้งานอยู่เสมอ

กล่าวถึงนายสำเภาก็ไปเอนางเกศินีไปนั้น ก็ไปค้าขายร้อยเอ็ดถึงเจ็ดพระนคร แล้ว ก็ย้อมมาค้าขายที่เมืองศกศิลา เมื่อมาจอกสำเภอยู่ในเมืองใกล้เมืองแล้วจึงจัดของบรรณาการ ไปถวายพระมหากษัตริย์ แล้วก็พากันให้บ่าวถือตามมา แล้วเข้าถวายพระศุภมิตร ท้าวเธอจึง ถามว่า อยู่บ้านเมืองไหน นายสำเภาก็ว่า เกด้ากระผมอยู่ที่แคนชมพูทวีปพระเจ้าข้า อ้อ / แล้วเธอจะอยู่ที่วัน กระหม่อมฉันจะอยู่จนขายสินค้าหมดจึงจะกลับไป อยู่ที่ไหน หยุคอยู่ที่ฝั่งน้ำ ใกล้เมืองโน้น ถ้าอย่างนั้นเราจะส่งมหาดเล็กไปรักษาสำเภาก็ไปอยู่ยาม แล้วก็เรียกสอง กุมารพระชัยเสน ชัยหัตถ์ ไปทำการอยู่ยาม อยู่ยามมาก็คึกคื่น ชัยหัตถ์ผู้น้องเกิดหิวนอนขึ้นมา จึง อ้อนวอนให้ชัยเสนผู้พี่เล่านิทานให้ฟัง พระชัยหัตถ์จึงตอบน้องว่า โอ เกิดมาที่ก็ไม่เคยได้นิทานเลย พี่ไม่รู้จะเล่านิทานอะไรให้น้องฟัง มีแต่เนื้อความเก่าของเราที่น้องยังเล็กไม่รู้เรื่อง แล้วเริ่ม เล่าเรื่องเคิมแต่หนหลังให้ฟังจนหมดสิ้น พระชัยหัตถ์ได้ฟังก็ร้องไห้แล้วถามว่าพระบิดามารดาของ เราทรงพระนามว่ากระไร พระชัยเสนว่าพระบิดาเราชื่อพระศุภมิตร พระมารดาชื่อพระนาง เกศินี พระนางเกศินีฟังอยู่แล้ว ปานประหนึ่งว่าพระนางจะหายใจไม่ออก พอมาถึงออกพระนาม นางเลยล้มตัว กระโศกดวง มากอดลูกทั้งสอง ลูกเอ๋ย ลูกเอ๋ยแม่อยู่ที่นี่ ลูกของแม่อยู่ที่นี่หรือ พระ แม่อยู่ที่นี่หรือ แล้วทั้งสามคนก็สลบไปด้วยกัน พวกสำเภาก็เอ็ดตะโรขึ้นมาว่า เป็นไร ๆ จึงมาดู เห็นคนทั้งสามนอนกอดกันอยู่ ก็เข้าใจว่าไอ้พวกมหาดเล็กนี่มาเล่นเมียนาย มาเป็นชู้กับเมียนาย มาข่มเหงเมียนายก็เอาไปตีให้ตื่นขึ้น คนที่ไปกราบทูลเจ้าก็มี คนที่กำดั่งจับมัดก็มี พระนางเกศินี รู้ชู้ขึ้นจึงว่ามันไม่ใช่ลูกมาเล่นเราคือลูกของเรา ลูกของเรา พวกสำเภาก็ไม่ฟังเสียงจับมัด แล้วเข้าไปทูลเจ้า ว่ามหาดเล็กไปคบชู้กับเมียนาย แต่ว่ากรรมมันบังแล้ว พระศุภมิตรไม่ใช่ปัญญา

นิยมเพิ่มอักษรมากขึ้น ถือว่ายิ่งเล่นอักษรมากเท่าใดก็ยิ่งไพเราะ ผู้หัดเพลงซึกอันแล้วคล่องแล้ว จะเริ่มหัดเพลงก้อม ถ้าได้เพลงก้อมมาก เมื่อนำไปใส่เพลงหลักจะง่ายขึ้น

ตัวอย่าง

ทำกะต้องกะแดง	อยู่เหมือนแดงคอกะตีก
ให้พี่ซอกสีกหน่วย	จะเอาไปฝากด้วยน้ำพริก

ในบางบทอาจจะมีเพียง 2 วรรค เช่น

มึงอย่ามานิทาคนเก่า อ้ายชาติหิวเหงา เอ๋ย คนหา

3. เพลงหลัก เป็นรูปแบบที่หมอเพลงใช้ร้องเล่นอยู่ทั่วไป บทหนึ่งมีตั้งแต่ 6 วรรคขึ้นไป วรรคหนึ่งมีตั้งแต่ 4 - 8 คำ

ตัวอย่าง 1

อิมัสสะหมิงกายเอ	อันว่ากายา
เมื่อคนเราเกิดมา	อย่าได้ประมาทภูมิมัน
(ของเก่า)	
พอคัมขันธ์สังขาร์	มีแต่แรงกาจิกกิน

- ไป

ตัวอย่าง 2

ให้อุปถัมภ์ค้าจุน	ไปเสียด้วยบุญท่ามา
ชายใดจะว่า	ขอให้พ่ายแพ้อย่างหมาย
ให้มันต้องตกประหม่า	เสียจนเลยที่ไม่ได้
เจ้าหน้าเนื้อใจเสื่อ	ไม่เคยเป็นเยื่อเป็นใย
ให้ซึกอกันมาสักพัน	แม้ยังไม่พริ้น - หัวใจ
	(บทไหว้ครูหญิง)

ตัวอย่าง 3

โอ้ โอ้ อย่าทำกายสูงหนาน่องหนากายหยิ่ง จะว่าถึงอิมัสสะหมิงกายเอ
ธรรมชาติแต่งมา ไม่เป็นสาระเหมือนแดงโม

เด็กน้อยคนโตเหมือนกับแตงโม หน่ออย่าไค้มกหมุ่น ... มัวเมา
ไม่แข็งแรงเหมือนแก่นสน มันไม่คงทนอยู่เหมือนแก่นซึก
เก่าแล้วไม่มีคนรัก มันช่างอเนจอนาถ นอ คนเรา

ตัวอย่าง 1 เป็นเพลงหลักที่สั้นที่สุดมีเพียง 6 วรรค 3 บาท ลักษณะสัมผัส เป็นคังที่ซึกเส้นโยงไว้ ในวรรคสุดท้ายระหว่างคำว่า กิน และ ไป เวลาร้องต้องเอื้อน และคบมือให้จังหวะ 1 ครั้ง

ตัวอย่าง 2 เป็นเพลงหลักที่ยาวขึ้น มี 5 บาท 10 วรรค มีลักษณะสัมผัส เหมือนตัวอย่างที่ 1 เป็นแต่เพิ่มผลความเข้าไปอีก คำว่า เมา และ เรา ซึ่งซึกเส้นได้ไว้ นั้นเรียกว่า สีคือ หรือ สะคือ จะต้องสัมผัสกัน

4. เพลงจังหวะรำ ลักษณะบังคับคณะและสัมผัส เหมือนกับเพลงหลักฝึกกัน แต่เวลาร้องจะมีการรำประกอบ การร้องแล้วรำด้วยไม่ว่าจะรำได้ทุกเพลง เพลงที่มี จังหวะรำได้ ผู้ร้องจะต้องแม่นยำ ไม่ถูก ๆ กัก ๆ เวลาร้อง เพลงที่มีการรำด้วย ฝ่าย ชายจะร้อง ไช - สะ ไช - สะ หรือ ไช เป็นอาณัติสัญญาณ ฝ่ายหญิงจึงจะสนองตอบ ทำ รำมืออยู่ท่าเดียว คือ กางแขนออกไปทั้งสองข้าง คว่ำมือหงายมือ ชย่มตัวตามจังหวะเพลง หญิงรำแคบ ชายรำกว้าง ในวรรคต้นของเพลงฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายถอย ชายเป็นฝ่ายรุก ปลาย วรรคต้นจะมี การคบมือ เป็นที่รู้กัน ครั้นถึงวรรคหลัง ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายรุก ชายเป็นฝ่าย ถอย เมื่อจบเพลงก็แยกกัน

ตัวอย่าง

โอ้ โอ้ ... เชิญมาเถิดมา
มาเป็นภรรยา - ระยา
แม่มาหมั้นซึก
นอแม่เกี่ยวสำลี _____ หมั้นเซ็น
แม่ตะโพกตุงตุง
แม่บัวแย้มบานยอย

เอียน้องมา
เถิดนอแม่สายระโยง
มาไปกะพีเป็นหมั้นคัง
(คบมือ)
มาพีจะตุงไปค้อยค้อย
แม่แก้มหอมเหมือนดอก
เอ๋ย ชานเย็น

คำที่มีเครื่องหมาย ^ อยู่ใต้ หมายถึง จังหวะที่ชายหญิงจะขยับตัวพะเยิบ ๆ
พร้อมกัน

5. เพลงสมัยปัจจุบัน รูปแบบไม่แตกต่างจากเพลงหลัก ที่เรียกว่า
เพลงสมัยปัจจุบันเพราะ คำที่ใช้เป็นคำสำเนียงภาคกลาง ซึ่งท่านผู้รับบางท่านให้
ความเห็นว่างังไม่สนิท

ตัวอย่าง

โอ โอ...น้องจะหาผัวหรือยังหา เอาผัวเสียเถิดเมื่อหูตาน้อง
ยังรู้อย่างเห็น สักหนอยจะลูกจะลม หัวเต้าห้วนมหนอมันจะเลน หนุ่มเห็นมักจะลาม...

จะลาวน

อย่าไค่อวคั่วเลยแม่ตัวคนคี่ จะไปบวชเป็นชีอยู่ตัวคนเดียว
หวังไม่ให้หนุ่มตามเกี้ยว ไม่พันตาเถนไปตามกวน

คำสุดท้ายของวรรคหลังต้องเป็นคำเป็น จะเป็นคำตายในแม่ กก
กค กบ สระอะ สระเออะ ไมไค่ หรือจะเป็นคำที่มีเสียง เอก โท ครี
จตุวาก็ไมไค่ ถือว่าไม่เพราะลักษณะเช่นนี้ถือเคร่งครัดมาก ส่วนคำที่อยู่ท้าย
วรรคคั้น พออนุโลมให้ใช้ไค่บ้าง

ความไพเราะของเพลงโคราช อยู่ที่การใช้คำให้มีสัมผัสใน และ
เล่นคำ เล่นความให้เกลี้ยงเกลาสละสลวย

(เรไรคำ 2515 : 3) ผู้ที่จะว่าเพลงไค่คี่ จนต้องได้ชื่อว่า
หมอลำเพลงนั้น จะต้องมีพรสวรรค์ประจำตัว ซึ่งเรียกว่า องค์ 4 คือ ปัญญาดี
เสียงดี ชั้นเชิงดี และใจเย็น การหัดเพลงจะเริ่มจากฝึกเพลงกอม และท่อง
จากลอนของครูให้ไค่มา ๆ ฝึกฝนพรรณาสิ่งแวคล้อมรอบตัวให้คล่อง ครูบางคน
มีคำตามุทโนเสกไปไม่ให้ลูกศิษย์กิน ถือว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ทำให้มีสติปัญญาดีขึ้น
ศิษย์คนใดมีความสามารถว่าเพลงคั้น พรรณาสิ่งที่เห็นได้ละเอียดละออ เล่นคำ
ไค่สละสลวย เรียกว่า เรียนมุทโนแตกฉาน คับทไหว้ครูบางบทที่ว่า

ขอไหว้คุณครูคุณมา ท่านอุทิศสำหรับสั่งสอน
 จนชำเพลงเก่งกลอน คนถือกระถอนฉาวโน้
 ขอให้ช่วยเสริมช่วยแทรก ให้ปัญญาแตกมุกโม
 ลักษณะการเล่นเพลงโคราชแบ่งอย่าง กว้าง ๆ ใ้

3 ประเภท คือ

1. เกี่ยวพาราสิ เนื้อร้องเป็นการเกี่ยวพาราสิ บางครั้งมีการว่าเสียดสีกัน บางทีก็ใช้ถ้อยคำที่รุนแรงและหยาบ เขาไม่ถือทั้งผู้เล่นและผู้ฟัง

2. ลองภูมิปัญญา เช่น การยกปัญหาเกี่ยวกับปรัชญาพุทธศาสนา มาซักถาม ฝ่ายที่ตอบไม่ได้จะถูกว่าให้ได้อาย

3. เล่นเป็นเรื่องซึ่งมี 4 อย่างตามธรรมชาติ ที่มีอยู่ประจำตัวคน คือ สักหาพาหนะ ตีหมายผิว หรือ ตีหมากขิว ซึ่งชู สู้อ เรื่องที่นิยมเล่นคือ อินทาบัตถา จันทโครบ พระรถเมรี พระเวสสันดร ซึ่งชาวบ้านรู้จักกันดีทั่ว ๆ ไปอยู่แล้ว

ผู้เล่นเพลงโคราชมี่ประมาณ 6 คน แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายหญิง และ ฝ่ายชาย ฝ่ายละ 3 คนเท่า ๆ กัน ก่อนเริ่มเล่น ผู้เล่นหรือหมอเพลงจะระลึถึงครูบาอาจารย์แล้วฝ่ายชายจะลุกขึ้นร้องเป็นเนื้อความว่า เจ้าภาพหมาในงานอะไร เจ้าภาพชื่ออะไร และเตือนฝ่ายหญิงให้ลุกขึ้นมาร้องบ้าง เมื่อฝ่ายชายจบแล้ว ฝ่ายหญิงจึงเริ่มร้องบทไหว้ครู แล้วฝ่ายชายก็ไหว้บ้าง เมื่อไหว้ครูเสร็จแล้ว ฝ่ายชายเกริ่นเรียกหญิง หญิงเกริ่นตอบ ชายประหรือจะหน้าโรง คือ ว่าปลอบอย่างเพลลา ๆ ก่อน หญิงก็ว่าแก้อีก การร้องเกี่ยวร้องแกจะค่อยแรงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อจะหน้าโรงแล้วก็จับเรื่อง

ลัทธิพาหนี จะเริ่มตั้งแต่ นิคณะพาหนี จนพากันไปเข้าป่าเข้าคอง
 ชมนกชมไม้ คีตมากผิว เป็นเรื่องของหญิง 2 ชาย 1 หึงหวงกัน ซึ่งรู้
 เป็นเรื่องหึงหวงระหว่างชายชู้กับสามีชู้ขอ เป็นตอนที่ต้องใช้พ่อเพลงแม่เพลงมาก
 อย่างน้อยฝ่ายละ 3 เป็นเรื่องของการชู้ขอ ชายให้เฒ่าแก่ไปสู่ขอหญิงให้

ในนิทานเรื่อง "คอยคูสิงทราช" มีกล่าวถึงการเดินเพลงโคราช
 ในลำลำเกาเพลงโคราชที่ตัวละครร้อง เป็นแบบเพลงหลัก มีเนื้อหาเป็นเพลงเกี่ยว
 และเพลงชมปลา เช่น เพลงเกี่ยวจากนิทานเรื่อง "คอยคูสิงทราช"

จากเดือนจากปี เหมือนเขามีชื่อน้องเออยจะเป่า พี่มาใน
 ลำลำเกาจักว่าจะตายหรือจะเป็น พรานยังบ้านยุงที่เคยยิงเนื้อใหญ่ คิดถึงพี่
 บ้างหรือไม่แม่โถมยง เนื้อเย็นเหมือนยังพระที่ท่านนกออยากเนื้อโยม ฯ

พี่ไม่เกรงไม่กริ่งคอกแม่ถึงไมกราค น้องเออยอย่าที่คองกรีกกรอง
 ผูกไม้ตรีชบตัวพี่ตายแจบ ให้แจ่มจนทรคิคเอาจี เหมือนเจ็ใจไปเมืองจีน
 ลำเกาจวม

เพลงชมปลา

โอ้ โอ้...อยากกินคอกนาลอดช่อง มันก็ต้องล้ามักช่อน
 มาดั่งคองคาค คอกนาสาคร พี่จะพาชู้ก็ชมมีจฉา
 ปลาช่อนหว่ายโร ปลาชะโค่หว่ายเรียง หลังชนขึ้นเคียงมันพุก
 หวายหว่ายรำ

แถมมันพากันคอกนาหว่ายรับ - หวายรอง ปลาล้านปลาโกศ

นี่ปลาก็คปลาเกศ

เลาะหาคระเห็จ โนนปลาโลกปลากา นะปลาช่อนก็หว่าย
 แดกเพียนพาลอดถิ่นกินเทานั้น ตะเพียนทอง ฯลฯ

2. สาขามนุษยศาสตร์

2.1 ประวัติจังหวัดนครราชสีมา

นครราชสีมาตั้งอยู่บนที่ราบสูงทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย
อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ ทางค้ำานอำเภอโนนไทยและ
อำเภอคง และติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น ทางค้ำานอำเภอบัวใหญ่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ ทางค้ำานอำเภอบัวใหญ่ อำเภอจักราช
อำเภอพิมาย อำเภอโชคชัยและอำเภอครบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครนายก ทางค้ำานอำเภอสีคิ้วและอำเภอบักธงไชย
มีทิวเขาคงพระยาไฟกั้นเขตแดนและติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี ทางค้ำานอำเภอบักธงไชยและ
อำเภอครบุรี มีทิวเขาเขียว เขากบินทร์และเทือกเขาบรรทัด ภูเขาเก่าแก่งกันเขตแดน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ ทางค้ำานอำเภอกำานขุนทด มีทิวเขา
คงพระยาไฟกั้นเขตแดน และติดต่อกับจังหวัดสระบุรี ทางค้ำานอำเภอกำานขุนทดและอำเภอ
สีคิ้ว มีภูเขาใหญ่กั้นเขตแดน

นครราชสีมาเกิดขึ้นจากการรวมเมืองเก่า 2 เมืองคือ โคราชและ
เมืองเสมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เปลี่ยนแปลงชื่อใหม่เป็นนครราชสีมา เมืองโคราชเดิม
ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของลำน้ำตะคอง ท้องที่ตำบลโคราชตั้งมาแต่สมัยขอมเป็นใหญ่ ในแผ่นดิน
แห่งนี้จึงมีปรากฏค้ำากอภัยพิลาแลง แต่ความเก่าของเมืองสันนิษฐานได้ว่าสร้างขึ้นในภายหลัง
เมืองพิมาย และเมืองเสมา จากการสืบค้นทางประวัติศาสตร์เชื่อว่าเมื่อครั้งขอมเป็นใหญ่
ในสุวรรณภูมิ รัชสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ราวพุทธศักราช 300 ได้ส่งพระมหาเถระ
2 รูป คือ พระโสณะ กับพระอุทระสมณทูตของพระโมคคัลลี ปุตติคเถระ
(เติม วิชาค้ำยพจนกิจ 2513 : 9 - 12) ได้ทำการส่งค้ำานาใน พ.ศ. 288
แล้วนำลัทธิพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแพร่ในสุวรรณภูมิส่วนกลางขึ้นที่อาณาจักรทวาราวดี
เป็นครั้งแรก

เขตแคว้นทวาราวดีเวลานั้น ไค้แผ่มาถึงเขตที่เคยเป็นท้องที่อำเภอสูงเนิน (จังหวัดนครราชสีมา) เคียงนี้เป็นสุดแดน และตรงที่สุดแดนนี้เอง ชาวทวาราวดี จึงได้พากันสร้างเมืองเสมา ตั้งอยู่ฝั่งซ้ายของลำน้ำตะคอง จึงปรากฏมีโบราณวัตถุของพระพุทธศาสนาสมัยทวาราวดี อยู่ที่อำเภอสูงเนินจนบัดนี้

ครั้นต่อมาราวพุทธศักราช 700 มีชาวอินเดียพวกหนึ่งแล้หรือเสียบผู้ทะเลแถบมณฑลปกไต้ตรงมาปากแม่น้ำโขง แล้วอพยพเข้ามาตั้งภูมิลำเนาตั้งแต่ปากลุ่มแม่น้ำโขงจนถึงแดนกัมพูชา พวกอินเดียที่อพยพมาครั้งนี้ นับถือศาสนาพราหมณ์ ฝ่ายไต้หังสิ้น คือนับถือพระพิศณุแล้ก็แต่อาณาจักรเข้ามาในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยปัจจุบันเวลานั้นเรียกอาณาจักรโคตบูรณ มี เมืองพนม หรือนครพนม (แต่ไม่ขึ้นครพนมในปัจจุบันนี้) เป็นเมืองหลวง แต่ไค้มาสร้าง เมืองพิมาย เป็นหัวเมืองเอกเมืองหนึ่งกับเมืองขวางชนบุรีศรีมหานครประจันหน้ากับเมืองเสมาขึ้นที่อำเภอสูงเนิน เป็นเมืองหน้าด่านอีกเมืองหนึ่งเพื่อป้องกันการรุกรานจากแคว้นทวาราวดี แต่เมืองขวางบุรีศรีมหานครราชนี้ เป็นเมืองของพวกนับถือศาสนาพราหมณ์ ครั้นต่อมาสามัญชนเห็นชื่อยาวเกินไป เรียกยาก เลยนิยมเรียกว่าเมืองคอนราช ต่อมาเข้าใจว่าเพี้ยนเป็นโคราช (เมืองโคราชนี้ สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงวิจารณ์ว่า ในสมัยขอมพวกพราหมณ์คงเอาชื่อมาจากเมืองโคราษะปุระในมณฑลประเทศที่อยู่ทางไต้ไม่ห่างจากกรุงกบิลพัสดุ์มาชานานาม และต่อมาเพี้ยนเป็นโคราช ซึ่งตั้งใกล้กับเมืองเสมา (แปลว่าเมืองที่มีกำแพงล้อมรอบ) ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านเช่นเดียวกัน

จากความสำคัญของเมืองเสมา และเมืองโคราชดังกล่าแล้ว สมเด็จพระนารายณ์จึงทรงรวมเมืองทั้ง ๒ เข้าด้วยกันเพื่อให้มีความมั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้นเพียงพอที่จะต่อต้านข้าศึกไค้สมกับที่เป็นเมืองหน้าด่าน จึงทรงจัดสร้างเมืองใหม่ (มานิต วลีโลกม 2506 : 11 - 12) ไค้ให้ช่างชาวฝรั่งเศสเป็นนายช่างควบคุมการก่อสร้าง แล้วพระทานนามใหม่ไค้ย่นำเอาความสำคัญของเมืองทั้ง 2 มาเป็นชื่อเรียกว่า "นครราชสีมา" เมื่อ พ.ศ. 2199 เมืองนครราชสีมาอยู่ห่างจากเมือง

ทั้ง 2 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 30 กิโลเมตร เมืองโคราชและเมืองเสมาจึงเป็นเมืองร้างตั้งแต่นั้นมา เนื่องจากความสำคัญของเมืองนี้ในด้านการปกครองพระราชอาณาจักร เป็นเมืองใหญ่ศูนย์กลางที่จะไปยังจังหวัดลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มแม่น้ำโขง จึงยกฐานะจากเมืองชั้นโทเป็นเมืองชั้นเอกในรัชกาลที่กรุงรัตนโกสินทร์

การที่เคยเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญมาแต่โบราณ เป็นเมืองเอกและอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ พลเมืองหนาแน่น จึงมีผู้คิดตั้งตนเป็นอิสระภาพหลายครั้ง เช่น เมื่อ พ.ศ. 2220 พระยายมราช (สังข์) เป็นผู้ครองเมืองนครราชสีมา (เคยเป็นมหาดเล็กสนิทคนหนึ่งใน 9 คน ร่วมพระทัยคู่บารมีมากับสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมาแต่เนิ่นๆ) เมื่อสมเด็จพระเพทราชาสมคบกับหลวงสรศักดิ์ (ราชบุตรเวลานั้น คำรงค์ตำแหน่งมหาอุปราชคือ พระเจ้าเสือ) ซึ่งราชสมบัติในระหว่างสมเด็จพระนารายณ์ทรงประชวรหนัก สมเด็จพระเพทราชากับพระมหาอุปราช (เคื้อ) ได้ทรงหาอุบายฆ่าคนสำคัญ ๆ เช่น เจ้าพระยาวิไชยเยน (พอลคอน) พระปิยะ (ราชบุตรบุญธรรม) เจ้าฟ้าอภัยทศ (ราชอนุชา) ทรมานเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) ผู้ท้าวความดีไว้ต่อแผ่นดินมากหลาย โดยเขียนค้ายเชือกหนัง คัดจุมูก จับลูกเมียมาคุมขังจนตายแล้วฆ่าพร้อมกับเจ้าพระยาศรัทธาไชย (น้อย ยะทิปะ) จากเหตุเหล่านี้เมืองสมเด็จพระเพทราชาขึ้นครองราชสมบัติ พระยายมราชจึงตั้งตนเป็นใหญ่แข็งเมืองขึ้นต้องเสียเวลาปราบปรามอยู่ถึง 2 ปีเศษจึงสามารถปราบปรามพระยายมราชลงได้ในพ.ศ. 2235 เกิดขบถบุญกว้าง แสวงคนเป็นผู้มีวิชาอาคม มีสมัครพรรคพวกมากเกิดความโห้งจึงคิดตั้งตนเป็นใหญ่ก่อการขบถขึ้น แต่ก็ถูกปราบปรามได้สำเร็จ พ.ศ. 2310 กรมหมื่นเทพพิพิธตั้งตนเป็นใหญ่ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงปราบปรามได้สำเร็จ พ.ศ. 2311 ในรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์เป็นขบถ ยกกองทัพคเอานครราชสีมา แล้วรวมกำลังบุกจังหวัดสระบุรี กวาดค้อน

ครอบครัวไทยไป เกิดมีวีระสตรีคนสำคัญของจังหวัดคือ ท้าวสุรนารี ในรัชกาลที่ 5 เกิดขบถซ้อนขึ้นให้ปราบปรามหลายครั้ง และในสมัยนายพลผิน ก็มีกการตั้งกองกำลังต่อสู้ขึ้น ที่นครราชสีมาด้วยเช่นกัน

นครราชสีมาที่สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์นั้น สร้างเป็นค่ายคูประตูหอรบกำแพงเมืองตามหลักยุทธศาสตร์ของสมัยที่รบกันด้วยอาวุธสั้น (กรมศิลปากร 2491 . 243 .) ลักษณะผังเมืองเป็นแบบฝรั่งเศส รายรอบด้วยคันคูและประตูทั้ง 4 เป็นบริเวณกว้างขวาง 1,000 เมตรยาว 1,700 เมตร ทางทิศเหนือเรียก ประตูแสนพล ทิศใต้เรียกประตูไชยณรงค์ ทิศตะวันออกเรียก ประตูพลล้าน ทิศตะวันตกเรียก ประตูชุมพล ซึ่งในปัจจุบันเหลือแต่ประตูชุมพล ประตูเดียว

ในรัชกาลที่ 5 ได้แบ่งการปกครองนครราชสีมาออกเป็นแบบระบบมณฑล ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงการปกครองโดยแบ่งการปกครองออกเป็น 19 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ 176 ตำบล 2,253 หมู่บ้านมีราชการบริหารส่วนท้องถิ่นคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง มีเทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 2 แห่ง สุขาภิบาล 24 แห่ง และสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 จำนวน 176 ตำบล

2.2 บุคคลสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา คือ คุณหญิงโม

คุณหญิงโมหรือท้าวสุรนารี (วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 2513 : 56) เป็นภริยาท่านปลัดมหาดไทยที่จังหวัดนครราชสีมาเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2314 เป็นชาวนครราชสีมาและถึงแก่กรรมที่เมืองนครราชสีมาเมื่อปี พ.ศ. 2395 อายุ 81 ปี กระทำคุณงามความดีเมื่อปี พ.ศ. 2369 คือ (พ. ชลธาร 2514 : 167 - 170) เมื่อเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์เป็นกบฏ ยกกองทัพมาตีนครราชสีมาขึ้น กองทัพนครราชสีมาสู้ไม่ได้ก็เสียเมืองแก่เจ้าอนุวงศ์ เมื่อเจ้าอนุวงศ์ยกคนนครราชสีมาได้แล้วก็กวาดเอาทรัพย์สินเงินทองของผู้คนพลเมือง ตลอดจนเสบียงอาหารไปเวียงจันทน์ ระหว่างเดินทางนั้นไปหลบค้ำที่ทุ่งสัมฤทธิ์ จึงตั้งค่ายพักในจำนวนเขลยทั้งหมดนี้ มีคุณหญิงโมและนางสาวบุญเหลือ

ผู้ใกล้ชิดรวมอยู่ด้วย ได้เกลี้ยกล่อมหญิงชาวเมืองอีกเป็นจำนวนมาก จัดทำสุรจอาหรว
มจเลี้ยงบำเรอทหารเวียงจันทน์ที่ควบคุมไปจนเมามาย ครั้นพอถึงเวลาอันหมายก็จุดไฟ
เผาค่าย และทำการสังหารศัตรูล้มตายลงเกลื่อนกลาด พวกที่รอดตายก็แตกหนีไป
ชาวราชสีมามีจึงเก็บได้ศัตรารวช เสมียงอาหาร และพาหนะไว้ได้มากมาย พอถึงเวลา
เข้าคุณหญิงโมได้สั่งให้ชาวเมืองสร้างค่ายขึ้นเพื่อรองรับมือ กับพระเจ้าอนุวงศ์ ส่วนทหาร
เวียงจันทน์ที่แตกหนีไปตั้งแต่ตอนกลางคืนก็ไ้รวบรวมพวกได้อีก ยกเข้ามาโจมตีค่าย
คุณหญิงโมแต่ก็ถูกตีแตกกลับไป ที่เหลือตายจึงไปแจ้งให้เจ้าอนุวงศ์ทราบ เมื่อเจ้าอนุวงศ์
ทราบข่าว ก็จัดกองทหารให้ไปสืบเหตุการณ์ที่ทุ่งสมุญทิธิไถยล้วน แต่ก็ถูกโจมตีแตกหนี
กลับมามาก เจ้าอนุวงศ์แค้นใจจึงยกกองทัพออกไปปราบทันที

ทางค้ำคุณหญิงโมถึงแม้ว่าจะประสบชะตาหลายครั้งก็ไม่ประมาท
คงจัดการฝากปรือทหารให้ชำนานผู้มีใจกว้างไว้ เมื่อทัพหน้าปะทะกับเวียงจันทน์ตู่ดงก็รบพุ่งกัน
คุณหญิงโมจะคุมทัพหญิงซึ่งเป็นทัพหนุนมาช่วยฆ่าทหารเวียงจันทน์ล้มตายมลาย
ชาวนครราชสีมาเมื่อได้ทราบข่าวก็พากันมาสมทบ ทำให้มีกำลังมากขึ้นเป็นลำดับ ทำให้
เจ้าอนุวงศ์ที่คิดจะปราบต้องเสียทหารไปมาก ครั้นจะอยู่ล่าช้าก็เกรงทัพทางกรุงเทพฯ
จะยกมาช่วยจึงตัดสินใจสั่งทหารทำลายและเผาเมืองนครราชสีมาเสีย ตลอดจน
ถนนหลักเมืองทิ้งเพื่อให้เป็นเมืองร้าง และยกกองทัพออกไปจกนครราชสีมา เมื่อวันที่
๒๓ มีนาคม ๒๓๖๙

เมื่อทัพเจ้าอนุวงศ์กลับไปแล้ว คุณหญิงโมจึงได้นำขจวเมืองราชสีมา
กลับเข้าเมือง ประกอบพิธีไว้อาลัยนางสาวเหลือและผู้เสียชีวิตในการกอบกู้อิสรภาพครั้งนี้
บรรดาหัวเมืองต่าง ๆ ที่ขึ้นกับทัพของราชสีมา คุณหญิงโมก็ได้เข้าควบคุมกำลังทหารและ
ได้จัดทัพออกตามตีเจ้าอนุวงศ์ต่อไปอีก ทัพของราชสีมาสมทบกับทัพของกรุงเทพฯ
ล้มกุมตัวเจ้าอนุวงศ์ได้ก็ส่งเข้ามารับราชอาญาฐานเป็นกบฏ

การกระทำของคุณหญิงโมในครั้งนี้ นับว่าเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ อย่างยิ่ง และเป็นเกียรติประวัติอันสูงส่ง รัชกาลที่ 3 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาให้คุณหญิงโมคำรองฐานันดรศักดิ์เป็น "ท้าวสุรนารี" พร้อมทั้งพระราชทาน เครื่องยศทองคำ บำเหน็จความชอบสืบต่อไป

ส่วนพระยาสุริยเกษวิเศษทศทิศวิชัย ปลัดเมืองนครราชสีมาผู้สามี่ ต่อมา ในรัชกาลที่ 4 ได้รับพระราชทานเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยามหิศราธิบดี ที่ปรึกษาราชการเมืองนครราชสีมา

ท้าวสุรนารีกับเจ้าคุณสามี่ มีนิวาสถานอยู่ ณ หมู่บ้านตรงข้ามกับ วัดพระนารายณ์มหาราช ท่านทั้ง 2 ได้บำเพ็ญกุศล สร้างวัดขึ้นแห่งใหม่ ที่ริมฝั่งขวาของลำน้ำตะคอง ชื่อว่าวัดศาลาลอย ท้าวสุรนารีถึงอนิจกรรมเมื่อเดือน 5 ปีชวด พ.ศ. 2395 อายุได้ 81 ปี เจ้าคุณสามี่ได้จัดการฃาปนกิจศพที่ วัดศาลาลอย และก่อเจดีย์บรรจุอัฐิไว้ ณ ที่วัดนั้น

ต่อมา พ.ศ. พระยาประสิทธิศัลยการ (สอาด สิงหเสนี) ขณะที่มีเมือยศบรรดาศักดิ์เป็น พ.อ. พระยาประสิทธิศัลยการ ข้าหลวงเทศาภิบาล สำเร็จราชการมณฑลนครราชสีมา ได้ย้ายอัฐิของท้าวสุรนารีจากวัดศาลาลอย มาสร้างกุฎุปลีเหลี่ยมยอดเจดีย์บรรจุไว้ใหม่ที่มุมวัดพระนารายณ์มหาราช ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

ครั้งถึง พ.ศ. 2477 พ.อ. พระเว็งรุกปัจจามิตร (ทอง รักสงบ) ผู้บังคับการมณฑลทหารบกที่ 5 กับพระยากำธรพ่ายพิศ (คิศ อันทรโสฬส) ข้าหลวงประจำจังหวัดนครราชสีมา พร้อมด้วยข้าราชการและประชาชนนครราชสีมา เห็นกันว่ากุฎุที่ประดิษฐานอัฐิธาตุท้าวสุรนารีซึ่ง พ.พ. พระยาสิงหเสนี สร้างไว้ที่ วัดพระนารายณ์มหาราช ชำรุดทรุดโทรม และอยู่ในบริเวณที่ไม่กว้างขวางเป็นสง่า พอจะประกอบพิธีสักการะให้สมเกียรติคุณ จึงจัดการย้ายมาสร้างอนุสาวรีย์ ประดิษฐานใหม่ที่หน้าประตูชุมพล โดยทำการหล่อรูปประติมาทองแดงเท่าตัวจริงท้าวสุรนารี

แต่งกายแบบโบราณยืนมือขวาอุ้มคางอยู่เหนือแท่น และที่แท่นนั้นบรรจุธูปธูชาตุของท่านไว้
คงปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ และได้จัดให้มีงานสักการะประจำปีในวันขึ้น 12 ค่ำ ถึง
วันแรม 1 ค่ำ เดือน 4 รวม 7 วัน เป็นประจำทุกปี

2.3 โบราณสถานและวัตถุ

ปราสาทหินพิมาย

ในบรรดาปราสาทหินที่มีอยู่ในประเทศไทยนั้น นับว่าปราสาทหิน
อำเภอพิมายใหญ่โตกว้างขวางงดงาม อยู่ใกล้ทางคมนาคมยิ่งกว่าแห่งใด ๆ เกือบทั้งหมด
และอาจจะถือว่าเป็นสถานที่สำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ โบราณคดี ใสภาคพื้น
เอเชียอาคเนย์ได้ค้ำย ปราสาทหินพิมายเป็นพุทธสถาน ตั้งอยู่ตรงศูนย์กลางของ
เมืองพิมาย (ไทยวัฒนาพานิช 2509 : 55) ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลฝั่งขวาติดกับที่ว่าการ
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นปูชนียสถานโบราณที่เก่าแก่มาก สันนิษฐานว่า
คงจะสร้างเมื่อราว พ.ศ. 1545 - 1592 ในสมัยพระเจ้าสุริยวงวรมันที่ 1 ของขอม
(ละออง ศรีสุคนธ์ 2518 : 351) สร้างขึ้นเพื่อเป็นพุทธาวาสตามคติมหายาน
ถวายแด่พระพุทธเจ้าวิมาลหรือพิมายแล้วพวกถือศาสนาพราหมณ์ ลัทธินิเวศเวท
มาสร้างพระระเบียงกับวิหารทิศเพิ่มขึ้น เพราะความศศินารายณ์สืบปางอ้างว่า พระวิษณุ
แบ่งภาคลงมาเป็นพระพุทธเจ้าปางหนึ่ง จงกรบาบไหว้พระพุทธรูปค้ำยเหมือนกัน
(มานิต วัลลีโลกม 2505 : 94 - 99) มีกำแพงสี่เหลี่ยมล้อมรอบ และมีประตูชุม
ทั้ง 4 ทิศ ช่องประตูชุมอยู่ตรงกัน ประตูใหญ่ที่สุดอยู่ทางทิศใต้ คือ คำนที่เป็น
เป็นหมู่ศาล หน้าประตูชุมแห่งนี้ทำเป็นสะพานนาค กว้างประมาณ 4 เมตร ยาว
31.70 เมตร สูงจากพื้นดินประมาณ 2.50 เมตร มีบันไดลงสู่พื้นดินแยกเป็น
7 ทาง ที่เชิงบันไดตั้งรูปสิงห์ รูปสิงห์กับตัวนาคราวสะพานยังมีจมนดินอยู่ใกล้ ๆ
ที่นั่นพอดูเป็นตัวอย่างได้บ้าง ที่ฐานคอกกับสะพานนาคมีฐานหินสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่อยู่อันหนึ่ง
แล้วถึงตัวประตูชุม ๆ แห่งนี้ทำแบ่งเป็น 3 คูหา คูหาแรกกว้างราว 6 เมตร

ยาวราว 4 เมตร มีเสารายทำค้ำยันคันทันหนึ่ง คันทันข้างมีช่องลมข้างละ 2 ช่อง ลูกกรง ทำค้ำยันยังเหลือคิคอยู่ 4 - 5 อัน คูหากลางกว้าง 6 เมตร ยาว 13 เมตร มีเสารายอย่างคูหาแรกข้างละ 6 คันทัน คูหาสุดท้ายที่จะออกไปบริเวณด้านใหญ่ ทำลักษณะ อย่างเดียวกับคูหาแรก ที่คูหากลางมีช่องประตูแยกเป็นคูหาต่อไปทางทิศตะวันออกและตะวันตก อีกข้างละ 3 คูหา แล้วชักปีกกาเป็นค้ำยันยาวออกไปข้างละ 80 เมตร จึงหักมุม เป็นแนวค้ำยันคันทันทิศเหนือและทิศใต้ต่อไป ส่วนบนหรือหลังคาของซุ้มประตูคันทันทิศใต้ ตรงคูหากลางทำสูง นอกนั้นลดหลั่นกันไปตามลำดับ การทะลุถึงกันตลอดทั้ง 4 คันทัน หลังคามุงค้ำยันคันทันทำเป็นอย่างรูปหลังคาเรือประทุน ยังเหลือทรงรูปที่อยู่บ้าง 2 - 3 ตอน นอกนั้นทรุดพังลงดมปึกของทางเดินหมก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2497 กรมศิลปากร ได้จัดการขุดระบายออกจนสะอาดเรียบร้อยแล้ว ได้พบศิลาจารกอักษรและภาษาขอม ที่มุมระเบียงคคคันทันตะวันออกเฉียงใต้ 1 หลัก เล่าถึงการบำเพ็ญพระราชกุศลและ สร้างสาธารณสถาน ในรัชกาลพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 และที่ภายในระเบียงคคคันทันใต้ ทางสวนตะวันตกไกล ๆ กับประตูซุ้ม พบฐานศิลาสำหรับตั้งรูปประติมา ตั้งประจำ อยู่กับที่ฐานหนึ่ง มีอักษรจารกวา "...ศรีวิเรนทราธิบตีวรมะเมืองโฉกวะกุลสถาปนากมร เองชคตเสนบคี..."

อนึ่งที่ประตูซุ้มคันทันใต้ของระเบียงคคคมีตำจารกอยู่ ๗ ที่แผ่นหินกรอบประตู คูหากลาง กล่าวเริ่มต้นถึงพระกมร เองอัญศรีวิเรนทราธิบตีวรมะ เมืองโฉกวะกุลสถาปนา กมร เองชคตเสนบคีไตรโลกวิชัยเป็นเสนาบดีกมร เองชคตพิมาย เมื่อ พ.ศ. 1651 และลงท้ายว่า เองทวนประสาณบุตรพระกมร เองอัญศรีวิเรนทราธิบตีวรมะเมืองโฉกวะกุล ถวายข้าพระแด่กมร เองชคตพิมาย เมื่อ พ.ศ. 1655

ศิลาจารกที่กล่าวถึง ชื่อพระกมร เองอัญศรีวิเรนทราธิบตีวรมะนี้ เป็นสิ่งสำคัญเกี่ยวกับประวัติการสร้างปราสาทหินพิมาย

ลานชั้นใน ลงจากระเบียงคคจะถึงบริเวณปรางค์ อันเป็นที่ตั้งของปรางค์ 3 องค์ กับอาคาร 1 หลัง ลานนี้ทางคานเหนือและใต้กว้าง 58 เมตร คานตะวันออกและตะวันตกยาว 66 เมตร แต่เดิมมามีมูลคันทบถมเกือบท่วมฐานกระเบียงคค และมีท่อนหินทอนแลงอันเป็นชิ้นส่วนของสิ่งก่อสร้างในบริเวณนั้นตกหล่นจมอยู่ระเกะระกะ กรมศิลปกรได้ทำการขุดลอกระบายมูลคินออกไปลึกประมาณ 1.20 เมตร จึงถึงพื้นลานเดิม งานนี้ทำเมื่อ พ.ศ. 2497 คราวเดียวกันกับขุดลอกกระเบียงคคและได้ขนย้ายท่อนหินทอนแลงที่ตกระเกะระกะอยู่นั้นไปรวมไว้ เพื่อคัดเลือกว่าเข้าประกอบปฏิสังขรณ์ต่อไปในเวลาภายหลัง

ปรางค์ 3 องค์ ที่อยู่ในบริเวณลานนี้ ปรางค์ใหญ่อยู่ตรงกลาง ปรางค์น้อยอยู่ข้างหน้าซ้ายขวาของปรางค์ใหญ่ องค์ข้างซ้ายสร้างด้วยแลงเรียกโดยทั่วไปว่าปรางค์พรหมทศ องค์ข้างขวาสร้างด้วยหินทรายสีแดง จึงเรียกกันง่าย ๆ ว่า ปรางค์หินแดง

(ไทยวัฒนาพานิช 2509 : 55) ในปรางค์พรหมทศนั้นประติมากรรมรูปพระเจ้าพรหมทศและนางอรพินท์ แต่ขณะนั้นรูปทั้งสองนี้ก็ได้เก็บมารักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติส่วนปรางค์หินแดง สันนิษฐานว่าเป็นที่ประดิษฐานพระรูป พระโพธิสัตว์ที่สำคัญที่สุด คือ พระโลเกศวร และ พระวชิรปราณี

หน้าปรางค์ใหญ่ทั้งสาม มีกำแพงหินรูปสี่เหลี่ยมล้อมรอบ ภายในกำแพงเป็นหอพรหมณ

กำแพงชั้นกลางและชั้นนอก สร้างด้วยหินทราย ประชุมประจำทั้งสี่ทิศทำด้วยหิน ซึ่งสกัดมาจากภูเขา ตั้งซ้อนกันอยู่ใหญ่โตมาก เสาประตูใหญ่ เป็นเสาหินสี่เหลี่ยมเครื่องบนไม่มี ตามประตูคานข้างสลักภาพเรื่องพุทธศาสนาบ้าง ชาคกบ้าง เรื่องรามเกียรติ์บ้าง และสลักลวดลายต่าง ๆ กัน ตามเสามีตัวอักษรจารึกไว้แต่ลบไปเสียมากแล้ว

ทางขวามือของประตูชั้นกลางคันทิโค มีปราสาทหินองค์หนึ่งรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างราว 24 เมตร ยาว 32 เมตร เป็นเทวสถานสร้างขึ้นตามลัทธิ และ ภายในกำแพงชั้นกลางมีปราสาทหินองค์หนึ่ง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างยาวด้านละประมาณ 20 เมตร ปราสาทหลังนี้เป็นเทวสถานสร้างขึ้นตามลัทธิ วิชาเวท

เท่าที่ได้ทำการสำรวจและสันนิษฐานดู ปราสาทหินทุกองค์ ตลอดจนขุมประติมากรรม และกำแพงยังสร้างไม่เสร็จ ยังคงทำค้างอยู่ การแกะสลักที่แกะไม่เสร็จ แค่นี้มือที่สร้าง และแกะสลักนั้นประณีตสวยงามน่าชมมาก นับว่าเป็นโบราณสถานที่น่าสนใจ เป็นที่เชิดหน้าชูตา ยิ่งของไทย บรรดาชาวต่างประเทศที่เข้ามาเที่ยวประเทศไทย จะต้องพากันไปชมเสมอ

2.4 ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล

2.4.1 สงกรานต์ เป็นประเพณีที่ชาวนครราชสีมา (สมพงษ์ เกรียงไกร เพชร 2515 : 604-606) รวมใจกันจิตใจมีขึ้นทุกอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน โดยอาศัย วัดที่อยู่ใกล้บ้านที่สุดเป็นสถานที่ประกอบพิธีในทางศาสนา คือ ไล่ไปทำบุญใส่บาตร ฟังเทศน์ และสรงน้ำพระพุทธรูปด้วยซึ่งจะตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5

(วิมลพรรณ ปิตทวิชัย 2516 : 59 - 62) วันสงกรานต์ชาวอีสาน ถือเป็นวันปีใหม่ ครั้นถึงวันสงกรานต์ พระภิกษุสงฆ์สามเณรจะเชิญพระพุทธรูปออกจากโบสถ์ เอาไปตั้งไว้ที่หอสงฆ์ ที่เรียกว่าหอสงฆ์ เป็นที่สำหรับสรงน้ำพระพุทธรูปในอุตุสงกรานต์ ซึ่งชาวบ้านได้ปลูกสร้างไว้ในวัดเพื่อประโยชน์ในการทำบุญเป็นทอดเล็ก ๆ พอจนพระพุทธรูป ได้อย่างมากที่สุด 10 องค์

การสรงน้ำ พระพุทธรูปนั้นมีพิธีเริ่มตั้งแต่เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป บรรดาผู้คนจะมาร่วมชุมนุมที่วัดและที่หอสงฆ์กันอย่างคับคั่ง การสรงก็ใช้ ขวดน้ำหอม น้ำอบหรือน้ำเปล่า ๆ ก็ได้ และบางท้องถิ่นที่มีการสรงน้ำพระสงฆ์เป็นการ แสดงความเคารพและขอพรจากพระสงฆ์ให้อยู่เย็นเป็นสุข นอกจากนี้ยังมีการสรงน้ำให้กับ ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ อาจจะเป็นคนแก่ประจำหมู่บ้าน แล้วแต่การพิจารณาเห็นสมควร

ประเพณีการสงฆ์เป็นความเชื่อที่มีสาเหตุมาจากเรื่อง มหาสงกรานต์คล้ายคลึงกับในภาคกลาง คือ เศรษฐีคนหนึ่งไม่มีบุตร จึงไปบวงสรวงพระอาทิตย์พระจันทร์ เพื่อให้ได้บุตร รออยู่จนสามปีแต่ก็ไม่มีบุตร ครั้นถึงปีใหม่จึงไปขอมุตรกับคันไทร คันไทรเกิดเวทนาจึงไปเฝ้าขอความกรุณากับพระอินทร์ พระอินทร์จึงให้ขรรคมบาลเทวมุตรลงปฏิสนธิในครรภ์ภริยาเศรษฐี ขรรคมบาลกุมารประสูติแล้วเจริญวัย เรียนไตรเพทจบเป็นอาจารย์สอนการท่างคณนุชย์ทั้งปวง ครั้งนั้นกบิลพรหมในพรหมโลกลงมาถามปัญหาขรรคมบาลกุมาร สุนัขยว่าถ้าขรรคมบาลกุมารแก่ใจจะตัดศีรษะของคณนุชชา ถ้าแก่ไม่ได้จะตัดศีรษะขรรคมบาลกุมาร ขรรคมบาลแก่ใจจะตัดศีรษะของคณนุชชาขรรคมบาลกุมารก็บอกว่าศีรษะของกบิลพรหมศักดิ์สิทธิ์ ถ้าวางบนแผ่นดินไฟจะไหม้ ถ้าทิ้งไปในอากาศจะแล้ง ถ้าทิ้งมหาสมุทรจะแห้ง ก่อนจะตัดเรียกธิดาเจ้าคนเอาพานมารับแหรอบเขาพระสุเมรุ 60 นาที แล้วนำไปประดิษฐานไว้ที่เขาไกรลาสครั้นถึงกำหนดครบหนึ่งปี

นางเทพธิดาทิ้งเจ้าคนลัดกันเชิญเอาเสียวท้าวกบิลพรหมแหรอบเขาสุเมรุทุกปีแล้วกลับไปเทวโลก

หลังจากทำบุญเสร็จแล้ว (สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร 2502 : 111)

ก็จัดให้มีการสนุกสนานรื่นเริงกันขึ้นโดยมีการละเล่นพื้นเมือง เช่น ชักกะเย่อชายหญิง ฝ่ายใดที่แพ้ปรับให้เป็นผู้ว่าประกอบเสียวโพน เล่นสละบ้า รำวงเพลงโคราช บ้างก็สาคน้ำรคกันเป็นที่สนุกสนานยิ่ง ประเพณีในวันนี้ หนุ่มสาวต่างก็แต่งกายอย่างสวยงามประกวดกันอย่างเต็มที่

2.4.2 ประเพณีการลอยกระทง

การลอยกระทง (สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร 2519 : 225)

เป็นประเพณีในเดือน 11 และเดือน 12 ในจังหวัดนครราชสีมา นั้นมักจะทำกันในตัวเมืองที่ประตูน้ำอัญญาตย์ ใกล้ที่ทำการชลประทานเทศบาลเมืองนครราชสีมา การลอยกระทงนี้จะเรียกว่าเป็นพิธีที่ไม่สนิทใจเพราะไม่ปรากฏว่าต้องมีพิธีการลอยแต่อย่างใด (อนุমানราชชน 2516 : 251 - 254) ประเพณีลอยกระทงพื้น

ยึดถือกันว่าเป็นการลอยเพื่อขอขมาลาโทษพระแม่คงคา เพราะได้อาศัยน้ำท่านกินและใช้
 ยิ่งกว่านั้นยังถ่ายสิ่งที่เป็นปฏิกูลลงไปในน้ำด้วย เท่ากับขาดความเคารพพระแม่คงคาจึงสมควร
 ขอขมาลาโทษท่านเสีย แล้วขอพรท่านให้มีความสุขความเจริญมาสู่ตน นอกจากนี้ยังถือว่า
 เป็นการลอยเพื่ออุทิศสักการะพระพุทธรูปที่ชำรุดเสียหายที่ ซึ่งถือว่าเป็นพระพุทธรูปของ
 พระพุทธเจ้า พิธีนี้ถือว่ามีมาแต่พุทธกาล แต่มาขึ้นฟูในการกระทำประเพณีในสมัยสุโขทัย
 โดยชาวสุโขทัยได้ทำกระทงด้วยต้นกล้วยแล้วตกแต่งให้สวยงามนำไปลอย พิธีนี้เรียกว่า
 พิธีจองเปรียง พอสมัยพระร่วง นางนพมาศซึ่งเป็นนางพระสนมในพระราชนัดดาได้คิดประดิษฐ์
 ทำโคมลอยเป็นรูปดอกไม้ ซึ่งปรากฏมาจนทุกวันนี้ แต่โคมลอยรูปดอกไม้มีราษฎรเปลี่ยนชื่อ
 เป็น ลอยกระทงทรงประทีป การลอยกระทงแต่เดิมมีชื่อเรียกทั่วไปว่า ชักโคมลอย
 ซึ่งมีมาก่อนสมัยนางนพมาศดังกล่าว แต่ลักษณะรูปร่างโคมในครั้งนั้นเป็นอย่างไรไม่ทราบ
 เป็นแต่นางนพมาศมาประดิษฐ์ใหม่ให้เป็นรูปดอกไม้ ต่อมาได้เปลี่ยนจากการลอยโคมเป็น
 กระทงแทนจึงเรียกกันใหม่ว่า ลอยกระทง ในรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงโปรดเกล้าฯ
 ประกาศให้ประเพณีการลอยกระทงนี้เป็นพิธีของประชาชน

การลอยกระทงนี้มักจะมีการอธิษฐาน และถือเป็นประเพณีที่สนุกสนานในการ
 ลอยกระทง โดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาจะมีลักษณะเหมือนทางภาคกลางและ
 ทางภาคอีสานทั่ว ๆ ไป คือ (วิมลพรรณ ปัทมวิเศษ 2516 : 102 - 103)
 บางแห่งมีการถวายอาหารเพลที่ท่าน้ำในตอนบ่ายมีการละเล่นต่าง ๆ เช่น การขับร้อง
 ฟ้อนรำ ประมาณบ่าย 5 โมงเย็นจะมีการสวนคนตีฟ่งเทศน์ พอตอนค่ำจึงมีการลอยกระทง
 แต่บางคนทำเป็นรูปเรือโดยใช้ต้นกล้วยหรือไม้ไผ่ทำ มีความยาวประมาณ 2 - 3 เมตร
 ทำฐานขึ้นสำหรับจุดโคมและวางรูปเทียน ใส่เครื่องกินเครื่องใช้ เมื่อจุดโคมและรูปเทียน
 และอธิษฐานเสร็จก็ปล่อยให้ลอยไปตามแม่น้ำ เรือหรือกระทงไปติดฝั่งไหนก็จะมี
 ผู้ออกมาเก็บของในนั้นไป การลอยกระทงนี้เป็นประเพณีหนึ่งที่เชิดหน้าชูตาของประชาชนชาวไทย

สาขากีฬานันทนาการ

มวยโคราช (วิทยาลัยครูนครราชสีมา 2521 : 137 -141)

มวยโคราชนั้นสร้างชื่อไว้มากในประวัติศาสตร์วงการมวยของไทย

ที่ได้เป็นขุนนางในสมัยรัชกาล ที่ 6 มี 2 คน คือหม่อมแมนมวยหมัดและหมื่นชรงค์ เริงชก ซึ่งเคยชกถวายหน้าพระที่นั่งในพระนคร และชนะเลิศปราบมวยอื่น ๆ จนสิ้นชื่อ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นและเงินรางวัลหลายครั้งและใช้ชีวิตอยู่ในโคราช จนตลอดชีวิต สำหรับหมื่นชรงค์ เริงชก เคยมีโรงเรียนแห่งหนึ่งเชิญท่านไปฝึกสอนนักเรียน แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ท่านถ่ายทอดไม่เป็น นักเรียนที่เคยฝากตัวเป็นศิษย์ ทนพิษหมัดของท่านไม่ได้จึงเลิกราไป

ก่อนมานักมวยที่สร้างชื่อเสียงให้โคราชหลายคน เช่น นายบึง ท้าวตะเล พ่อกษณะจันฉาง แชมป์มวยจีน เป็นต้น

การแข่งขันชกมวยในสมัยก่อน นิยมจัดทำขึ้นในงานวัด ในงานศพของคณะระคมเศรษฐี สมัยนั้นไม่มีการเอาชกกันในกำแหงเมือง วัดที่มีมวยต่อยกันบ่อยในงานศพ คือ วัดหนองบัวรองและวัดสะแก มวยสมัยนั้นไม่ชกกันบนเวทียกพื้นแต่ชกกันบนพื้นดินได้เชือกมะนิลาราคาใหญ่กันเป็นเวที 4 เหลี่ยม มีเชือก 3 เส้น เวลามวยยังไม่ค่อยที่เรียนบ่อยๆ พอเริ่มค่อยๆ ผู้คนก็เบียดจนเสาะเวทีร่วน ทำให้ราคากระเบื้องม ผู้จัดต้องจ้างคนถือไม้เรียงไว้ที่โคนเวทีจะล่าเวทีเชือกเข้าม การชกแต่ละครั้ง มักจะมีไม้เก็บ 5 คู่ ผู้เป็นประธานการชก คือสมุหเทศาภิบาลหรือเจ้าเมือง ซึ่งถือว่าเป็นประธานแทนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นักมวยทุกคนต้องถวายบังคมแล้วไหว้ครูก่อนชกเสมอกล่าวกันว่า ทหารายรำในการไหว้ครูเป็นส่วนหนึ่งของการไหว้ครูนั่นเอง

การเปรียบมวยใจต้องใหญ่เป็นสัญญาณ เรียกนักมวย เช่น วัดโคกจะมีงานก็มีการตั้งสัญญาณ เมื่อพวกนักมวยโคยนั้นก็ทยอยกันมาเปรียบมวย สมัยนั้นยังไม่มีการชกมวย ไม่มีการฝึกซ้อมเป็นค่ายเช่นปัจจุบัน ใครอยากชกชกก็ไปสมัครบ่อยครั้ง ที่ขบความบางคนชกมวยไม่เป็น แต่ไปชกถวายอารมณ์สนุก จึงชกชกกันอย่างไม่มีชั้นเชิง

เรียกว่ามวยวัด การเตรียมมวยก็ไม่มีอะไรมาก กรรมการจะถามดูขนาดร่างกาย
ความสูง แล้วก็ถามความสมัครใจเมื่อทั้ง ยืนคือนัดวันมาชก

ครั้งหนึ่งมีพ่อค้าหาบถไก่อคนหนึ่งรูปร่างใหญ่โตมาก หาบไก่อเร็วขายในตลาด
ไค้ยืนมองสัญชาตญาณก็ไปเตรียมมวยด้วย พอถึงวันชกคนคู่หนึ่ง เพราะคู่ต่อสู้เล็กกว่า
ทำอะไรเขาไม่ได้ จึงได้รับฉายาว่า มวยหาบไก่อ

มีอยู่คนหนึ่งชื่อ นายหับ หัวเล้ง เป็นนักมวยมีอารมณ์ขันมาก เวลาชก
ท่าท่าหลอกสื่อ บางทีโคคไปแอมหลังคนคู่ พอคู่ต่อสู้เผลอก็กลับมาสก เล่นเอาเสสา
รอบสนาม นายคนนี้ถูกขนานนามว่า มวยตลก

รางวัลนักมวยสมัยก่อนขึ้นกับเวทีชกก็ไครางวัลงาม คนละหลายชั่ง ถ้าชก
ไม่สมศักดิ์ศรีจะจ่ายเพียง 1 บาท โขแบ่งคนละ 2 สลึง นักมวยระดับนี้ถูกเรียกว่า
มวยไม่เต็มบาท หรือ มวย 2 สลึง

ผ้าพันมือนักมวย เป็นแต่จายดิบแอมน้ำขาวทำให้แข็ง บางคนเอาเศษ
กระเบื้องคลุกติดเข้าไปด้วย

การไหว้ครู นักมวยจะแสดงการเหยาะอย่าง อย่างสูง่างามน่าเกรงขาม
ท่าอย่าง 3 ชุม เมื่อไหว้เสร็จเขานิยมเอาทรายมาโรยศีรษะเป็นการเรียกสมาธิเพื่อให้เห็น
ว่าร่างกายเป็นของไม่เที่ยง เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรห่างสังขาร ไม่ควรกลัวตาย ไม่ช้า
ร่างกายก็จะกลายเป็นดินไปตามวาระ เขาสอนธรรมกันครั้งนี้ และปลุกใจให้นักมวยรู้

ประเพณีเกาอย่างหนึ่งของมวยโคราชคือ การชกมวยแล้วค้มเกล้าทำความ
เข้าใจกันหลังจากทะเลาะกัน แสดงถึงน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะอย่างแท้จริง

มวยโคราชจึงเป็นสิ่ง ที่แสดงวัฒนธรรมและแสดงบุคลิกลักษณะของชาติไทย

4. สาขาช่างฝีมือ

การทำบายศรีต้น (หน่วยเพราะจตุณย์ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรม
ไทย 2521 : 21 - 24)

บายศรีเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งสองชาวสยาม เพราะเหตุที่บายศรีนั้น เปรียบเสมือน

สื่อความหมายแห่งความเป็นสิริมงคล ความแข็งแรง ความบรารณาคัด ความยินดี บายศรี
ใช้ในงานพิธีต่างๆตามแต่โอกาส เช่น ทำขวัญเด็กแรกเกิด, ทำขวัญนาค, ผู้ขวัญ
กันคอง เป็นต้น

บายศรี แปลว่า จับ, ก้อง, สัมผัส, และ

ศรี แปลว่า สิริ, สิ่งที่ดีงาม, เวลาเรียกขวัญต้องเริ่มต้นด้วย

ศรี...ศรี ภายในชั้นบายศรีนั้นก็จะมีบรรจุสิ่งที่มีความหมายไปในทางที่ดีคือ

- ข้าวเหนียว ให้เหนียวแน่น บางพิธี เช่น พิธีคองจะให้คู่บ่าวสาว
กินกับไข่ต้ม (ไข่ขวัญ) ค่าเดียวกันแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งหมายถึงให้ทั้ง 2 ช่วยกับ
ทำมาหากิน ผ่านอุปสรรคต่างๆได้อย่างเรียบร้อย (เพราะการกลืนข้าวเหนียวกับไข่ต้ม
ไม่ใช่ของง่าย) หลังจากนั้นให้คั้นน้ำ หรือ เหล้าแก้วเดียวกัน

- กล้วยสุกและข้าวต้ม เพื่อให้มีขนมและผลไม้รับประทานอุดมสมบูรณ์

- ค้ายผูกข้อมือ เพื่อผูกสสิ ชีวิตจิตใจไว้กับตัวกับบ้าน ไม่หลงระเห็จไปใน

ทางที่ผิด ผูกความดีไว้กับตัว ไล่ความชั่วให้ห่างไกลไปหมดสิ้น

- คอกไม้ - บายศรี ให้มีความสดชื่นสวยงามเป็นที่ชื่นใจแก่ผู้พบเห็นหรือมี
ความรักที่ยั่งยืนมั่นคงต่อกันดังคอกรัก และบานไม่รู้โรย และมั่งมีเงินทองโดยใส่ใบนาค ใบ
เงินใบทอง ใบแก้วสารพัดนึก

- บายศรีแต่งงาน ต้องทำอย่างงดงามที่สุด คือ ตัวบายศรีจะมีถ้วยออกและ
ถ้วยรอง 9 ชั้น ซึ่งหมายความถึง ให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง มียศศักดิ์สูงส่งก้าวหน้า

- ทำขวัญเลี้ยงส่ง มีการทำบายศรีสู่ขวัญ เพื่อเป็นการแสดงความอาลัยรัก
และอวยพรให้ไปดีมีโชคชัย แคล้วคลาดอันตรายทั้งปวงและเป็นการส่งขวัญให้ไปกับตัวมาก
กว่าตัวอยู่ไหนก็ให้มีสติ ไม่ลืมตัวนั่นเอง

- ทำขวัญต้อนรับ เพื่อแสดงความยินดีต่อผู้มาสู่เหย้าสู่เรือน หรือเพื่อเป็น
การเรียกให้ขวัญ หรือสสิ ชีวิตจิตใจ ที่ไปท่องเที่ยวในที่ต่าง ๆ ให้กลับมากอยู่กับตัวไม่ให้ไป
ที่อื่น

- ทำขวัญเวลาเจ็บป่วย เป็นการทํายาศรีสู่ขวัญ เพื่อเรียกขวัญให้ผู้ป่วยหายเร็ว ๆ เนื่องจากมีความเชื่อว่า ขวัญผู้ป่วยนั้นคงหนีไปไม่ไกลตัว เกรงว่าจะไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ ที่ผู้ป่วยเคยไปมา หรือ ประสบอุบัติเหตุ จะเห็นได้ว่าการทำพิธีนี้ให้ผลดีแก่ผู้ป่วยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการให้ความหวังแก่ผู้ป่วย ผู้ป่วยจะรู้สึกว่าร่าเริง ๆ คน มีความปรารถนาดี ห่วงใยและอยากให้คนหายป่วย และเชื่อว่าคนจะหายป่วยแน่ ๆ เพราะขวัญได้มาอยู่กับคนแล้ว

- ทำขวัญเมื่อหายป่วย เป็นการแสดงความยินดีที่หายจากเจ็บป่วยและเตือนให้ขวัญอยู่กับคนไม่ให้ไปไหนอีก และยังเป็น การขอบคุณ บวงสรวงเทพยดาอารักษ์ ที่ช่วยให้หายป่วยและขจัดภยันตรายทั้งหลายให้ห่างไกลและคนจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลและขอให้มีความสุข

5 . สาขากรรมศิลป์

อาหารพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมามีมากมายหลายชนิด เช่น ขนมจีนประโลก ข้าวแฉะ ผัดหมี่พืมาย เป็นต้น อาหารพื้นบ้านชนิดหนึ่งที่เป็นที่ขึ้นหน้าขึ้นตาและนิยมรับประทานกันในจังหวัดนครราชสีมา คือ ข้าวส้ม - หมูทอด ซึ่งมีวิธีการทำดังนี้

การทำข้าวทอด

เครื่องปรุง

มะพร้าว	7	ซีก
ข้าว	1	ลิตร
ขิง	เล็กน้อย	
กระเทียม	1	หัว
ใบมะกรูดและผิว	เล็กน้อย	
รากผักชี	6	ราก
ข่า	5	แวน
หัวหอมแดง	8	หัว
พริกไทย	12	เม็ด

วิธีทำ

1. เนื้อหมูไม่ติดมันสับให้ละเอียด (ควรระวังรักษาความสะอาดเป็นพิเศษ)
2. หนั้หมูล้างให้สะอาดจนจนออกให้หมดแล้วนำไปต้มให้สุก หนั้หมูต้มดีจึงตักขึ้นมาและเอามันออกให้หมด หั่นหนั้หมูเป็นชิ้นบาง เป็นฝอยยาว
3. กระเทียม พริกไทยโขลกไม่ต้องละเอียด
4. นำเนื้อหมูที่สับแล้วมาคลุกกับกระเทียม พริกไทยที่โขลก ใส่เกลือ รวมหนั้ที่เตรียมไว้มาขยำให้นาน ๆ จนเหนียวไม่ติดมือ แล้วปั้นเป็นก้อนจะรับประทานเคี้ยวนั้นก็ได้อหรือจะเก็บไว้นาน ๆ ก็ได้ (ถ้าจะเก็บไว้นาน ๆ ต้องใช้ใบตองห่อมัดให้แน่น)
5. เสริจแล้วรับประทานกับข้าวทอด หรือจะใช้รับประทานเป็นของแกล้มก็ได้ บางครั้งมีผู้นิยมบีบมะนาวลงไปเพื่อช่วยให้เนื้อหมูที่คิบนั้นสุกขึ้นเล็กน้อย

การทดลองการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
แก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ของ

อุบลวรรณ ภวกันันท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2524

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบ ผลการถ่ายทอกรมคกทางวัฒนธรรม
ท้องถิ่น ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการถ่ายทอด้วยวิธีสอนในห้องเรียน วิธีอยู่ค่ายพักแรมกับ
กลุ่มควบคุม ที่มีต่อความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อกรมคกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของเด็กวัย
รุ่นในจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีจำนวน 60 คน ซึ่งสุ่มจากนักเรียนที่กำลัง
ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ปีการศึกษา 2523 ของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดนคร-
ราชสีมาโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน ทั้งนี้ให้แต่
ละกลุ่มได้รับวิธีการที่แตกต่างกัน เครื่องมือเครื่องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบ
ทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจในกรมคกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อกรมคก
ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และโครงการถ่ายทอกรมคกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอด้วยวิธีสอนในห้องเรียน และวิธีอยู่ค่ายพักแรมมีความ
รู้ ความเข้าใจ และทัศนคติต่อกรมคกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

2. กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอด้วยวิธีอยู่ค่ายพักแรม มีความรู้ ความเข้าใจ และ
ทัศนคติต่อกรมคกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอด้วยวิธีสอนในห้องเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EXPERIMENTS IN CULTURAL HERITAGE PROGRAMS
FOR THAI ADOLESCENTS IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

UBOLWANNA PAVAKANUN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinvirot University

February 1981

The objective of this study was to compare the effects of the transferred local cultural heritage to the adolescents in Nakhon Ratchasima Province in the aspects of knowledge, comprehension, and attitudes towards the local cultural heritage among three groups : the classroom group, the camping group and the control group.

The total subjects in this study were 60 M.S.3. students from the government school in Nakhon Ratchasima in 1980. The subjects were divided into two experimental groups and one control group, in which each group comprised 20 students. And each group was treated in different ways. The devices for collected data were the local cultural heritage achievement test, the local cultural heritage attitude questionnaires and the Nakhon Ratchasima's transferring local cultural heritage programme.

The results of this study were:

1. The classroom group and the camping group had more local cultural knowledge and comprehension as well as attitudes towards the local cultural heritage than the control groups, at the .05 level of significant.

2. The camping group had more local cultural knowledge and comprehension as well as attitudes towards the local cultural heritage than the classroom group, at the .05 level of significant.

11111111

11111111
